

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ปี 2566 – 2570
(ฉบับทบทวน)

จัดทำโดย

นายกิตติพงษ์ ระวิสัญญา
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล เล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านพื้นที่ด้านเศรษฐกิจ สังคม และโครงสร้างพื้นฐานของตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อใช้ประโยชน์ในการสนับสนุนแผนงาน โครงการ กิจกรรมของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยภายในเอกสารฉบับนี้ได้ศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปของตำบลหนองน้ำใหญ่ และศักยภาพที่เหมาะสมในการผลิตพืชอย่างถูกต้อง โดยใช้ข้อมูลทางกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ สังคม และการจัดเวทีประชาคมของชุมชนเพื่อให้ทราบข้อมูลที่ต้องการของแต่ละพื้นที่ ทำให้สามารถวางแผนการพัฒนาด้านการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามความต้องการของเกษตรกร และสามารถใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหของเกษตรกรในพื้นที่ระดับตำบลของเขตอำเภอฟักไห้ได้

การทำเอกสารฉบับนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จากองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน หมอдин ปศุสัตว์อาสา กำนัน และผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในพื้นที่ในการให้ข้อมูลต่าง ๆ จนสามารถจัดทำเป็นรูปเล่มเสร็จสมบูรณ์ จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

กิตติพงษ์ ระวังะญา

กรกฎาคม 2568

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

บทที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไป	1
1. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	1
1.1 ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	1
1.2 อาณาเขตติดต่อ	1
1.3 การแบ่งเขตการปกครอง	1
2. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	3
2.1 สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	3
2.2 สภาพพื้นที่ ความลาดชัน และการใช้ที่ดิน	3
2.3 ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน	4
2.4 แนวทางการจัดการดินเพื่อการปลูกพืช	6
2.5 ปัญหาของดิน	7
3. สภาพภูมิอากาศ	7
3.1 ลักษณะภูมิอากาศ	7
3.2 ฤดูกาล	7
3.3 สถิติปริมาณน้ำฝน	8
3.4 อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	9
4. เส้นทางคมนาคม	10
4.1 ถนนหลวงสายหลัก/สายรอง	10
4.2 ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด	10
4.3 ข้อมูลสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ	11
4.4 ด้านการเกิดภัยธรรมชาติ	11
5. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	12
5.1 แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง	12
5.2 อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ	12
6. สภาพเศรษฐกิจและสังคม	12
6.1 โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	12
6.2 ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด	17

สารบัญ

	หน้า
6.3 จำนวนครัวเรือน	18
6.4 การศึกษา	18
6.5 สาธารณสุข	18
6.6 ประเพณีและวัฒนธรรม	19
6.7 ข้อมูลสาธารณูปโภค	19
7. การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	19
8. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	21
9. องค์กรและสถาบันต่าง ๆ	22
บทที่ 2 การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลหนองน้ำใหญ่	25
1. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบลหนองน้ำใหญ่	25
1.1 เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	25
เกษตรกร	25
1) ครัวเรือนเกษตรกร	25
2) ลักษณะการประกอบอาชีพ	26
3) การเป็นสมาชิกองค์กร	26
4) ลักษณะการถือครองที่ดิน	27
5) ประเภทการเช่า	28
6) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)	28
7) การประกอบกิจกรรมการเกษตร	29
8) รายได้/หนี้สินครัวเรือน (ตามทะเบียนบ้าน)	30
องค์กรและสถาบันเกษตรกร	30
1) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน	32
2) ผลการประเมินศักยภาพกลุ่มเกษตรกร/สถาบัน	34
3) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย	36
4) ปฏิทินกิจกรรมการเกษตร	44
1.2 ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	45
1.3 สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	51
1.4 สินค้าเกษตรที่สำคัญ	53
1) ชนิดสินค้า : ข้าว	53
2) ชนิดสินค้า : มะม่วง	63
3) ชนิดสินค้า : ไม้ดอก (บัวหลวง)	68
2. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	73

สารบัญ

	หน้า
3. การจัดทำ TOWS Matrix	77
บทที่ 3 ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา	80
1. แนวทางการพัฒนา	80
1.1 พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	80
1.2 พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	81
1.3 พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	84
2. สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร	85
บรรณานุกรม	98
ภาคผนวก	99
โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กิจกรรมพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน สินค้าเกษตรแปรรูป)	100
โครงการฝึกอบรมความรู้การป้องกันศัตรูพืชแบบผสมผสาน	104
โครงการฝึกอบรมความรู้การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศการเกษตรแก่เกษตรกรและคณะกรรมการ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองน้ำใหญ่	106
โครงการจัดการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล	109
โครงการฝึกอบรมความรู้การจัดทำแปลงพันธุ์ข้าว	111
โครงการฝึกอบรมความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน	114

สารบัญตาราง

บทที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไป	หน้า
ตารางที่ 1.1 ข้อมูลหมู่บ้าน และพื้นที่ปกครองของแต่ละหมู่บ้านในตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	2
ตารางที่ 1.2 ตารางสรุปเขตการปกครอง ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	2
ตารางที่ 1.3 แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินของตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	3
ตารางที่ 1.4 ปริมาณน้ำฝน ปี 2564 - 2566	9
ตารางที่ 1.5 แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอดักไ้ ปี พ.ศ. 2564-2566	10
ตารางที่ 1.6 ข้อมูลการผลิตพืชตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	12
ตารางที่ 1.7 ข้อมูลด้านปศุสัตว์ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	14
ตารางที่ 1.8 ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	14
ตารางที่ 1.9 แสดงรายได้รวมของครัวเรือนเกษตรกรตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	15
ตารางที่ 1.10 แสดงหนี้สินรวมของครัวเรือนเกษตรกรตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	16
ตารางที่ 1.11 แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. 2564	17
ตารางที่ 1.12 แสดงจำนวนประชากรในตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	18
ตารางที่ 1.13 แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินของตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	20
ตารางที่ 1.14 ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	21
ตารางที่ 1.15 ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	22
ตารางที่ 1.16 ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไ้	22
ตารางที่ 1.17 ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	23
บทที่ 2 การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลหนองน้ำใหญ่	
ตารางที่ 2.1 แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	25
ตารางที่ 2.2 แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไ้	26

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 2.3 แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	26
ตารางที่ 2.4 แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	27
ตารางที่ 2.5 แสดงประเภทการเช่าของเกษตรกร ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	28
ตารางที่ 2.6 แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	28
ตารางที่ 2.7 แสดงการประกอบกิจกรรมการเกษตร (ปริมาณการปลูกข้าวนาปี) ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	29
ตารางที่ 2.8 แสดงรายได้รวมของครัวเรือนเกษตรกร ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	31
ตารางที่ 2.9 แสดงหนี้สินรวมของครัวเรือนเกษตรกร ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	32
ตารางที่ 2.10 แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	32
ตารางที่ 2.11 แสดงจำนวน/ผลการประเมินองค์กรและสถาบันเกษตรกร ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	34
ตารางที่ 2.12 แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	35
ตารางที่ 2.13 อาสาสมัครเกษตร ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	42
ตารางที่ 2.14 รายชื่ออาสาสมัครเกษตร ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	43
ตารางที่ 2.15 ข้อมูลทรัพยากรดินของตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	45
ตารางที่ 2.16 แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินของตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	47
ตารางที่ 2.17 แสดงชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกข้าว ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	52
ตารางที่ 2.18 แสดงพื้นที่สำหรับการปลูกข้าว ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	53
ตารางที่ 2.19 แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	53
ตารางที่ 2.20 แสดงต้นทุนการผลิตข้าวฤดูนาปี ปี2567/68 ตำบลหนองน้ำใหญ่	57

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 2.21	แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี 2566/67 ตำบลหนองน้ำใหญ่
58	
ตารางที่ 2.22	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะม่วง ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่
63	
ตารางที่ 2.23	แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
64	
ตารางที่ 2.24	แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
64	
ตารางที่ 2.25	แสดงปริมาณการปลูกมะม่วง ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
64	
ตารางที่ 2.26	แสดงต้นทุนการผลิตมะม่วง ปี 2567 ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
66	
ตารางที่ 2.27	แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตมะม่วง ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
67	
ตารางที่ 2.28	แสดงพื้นที่ปลูกไม้ดอก ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
68	
ตารางที่ 2.29	แสดงปริมาณการปลูกไม้ดอก ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
69	
ตารางที่ 2.30	แสดงต้นทุนการผลิตบัวหลวง ปี 2566 ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
71	
ตารางที่ 2.31	แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตไม้ดอก ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่
72	
ตารางที่ 2.32	แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข
73	
ตารางที่ 2.33	แสดงประเด็นการวิเคราะห์พื้นที่ คน สินค้า
74	
ตารางที่ 2.34	แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix
77	

สารบัญภาพ

บทที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไป		หน้า
ภาพที่ 1.1	ภาพแสดงอาณาเขตติดต่อตำบลหนองน้ำใหญ่	1
ภาพที่ 1.2	แสดงพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	4
ภาพที่ 1.3	แผนที่กลุ่มชุดดินในพื้นที่ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	6
ภาพที่ 1.4	พื้นที่ดินมีปัญหาของตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	7
ภาพที่ 1.5	แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในพื้นที่ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	8
ภาพที่ 1.6	แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ 3 ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2564-2566	9
ภาพที่ 1.7	เส้นทางการคมนาคมภายในตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	10
ภาพที่ 1.8	แสดงที่ตั้งหน่วยงานและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ในตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	11
ภาพที่ 1.9	แสดงสินเชื่อและภาวะหนี้ของเกษตรกรตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	17
ภาพที่ 1.10	การใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	21
บทที่ 2 การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลหนองน้ำใหญ่		
ภาพที่ 2.1	แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่	25
ภาพที่ 2.2	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	26
ภาพที่ 2.3	แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	27
ภาพที่ 2.4	แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	28
ภาพที่ 2.5	แสดงประเภทการเช่า ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	29
ภาพที่ 2.6	แสดงการประกอบกิจกรรมการเกษตร (ปริมาณการปลูกข้าวนาปี)	30
ภาพที่ 2.7	แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	45
ภาพที่ 2.8	แสดงสภาพปัญหาของดิน ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	46

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 2.9 แสดงพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักใต้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	46
ภาพที่ 2.10 แสดงพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักใต้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	48
ภาพที่ 2.11 แสดงแผนที่กลุ่มชุดดินในพื้นที่ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักใต้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	50
ภาพที่ 2.12 แผนที่แสดงชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับปลูกข้าว ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักใต้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	52
ภาพที่ 2.13 แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอดักใต้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	59
ภาพที่ 2.14 แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอดักใต้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	59
ภาพที่ 2.15 แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับมะม่วง ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักใต้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	63
ภาพที่ 2.16 แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมะม่วง ในตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักใต้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	65
ภาพที่ 2.17 แสดงวิธีการตลาดมะม่วง ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักใต้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	67
ภาพที่ 2.18 แสดงพื้นที่ปลูกบัวหลวง ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักใต้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	68
ภาพที่ 2.19 แสดงปฏิทินการเพาะปลูกไม้ดอก ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักใต้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	71

บทที่ 1

ข้อมูลสภาพทั่วไป

1. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

1.1 ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

สถานที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลหนองน้ำใหญ่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอฟักไผ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีคลองลาดชะโดเป็นคลองสายหลัก มีโครงการชลประทานและโครงการยางมณีเป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ตำบลหนองน้ำใหญ่ มีพื้นที่ทั้งหมด 11,080.75 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตร 7,344.75 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 66.28 ของพื้นที่ทั้งหมด

1.2. อาณาเขต

ตำบลหนองน้ำใหญ่ มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลและอำเภอใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลหลักแก้ว อำเภอวิเศษชัยชาญ
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลจักราช
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลหน้าโคก และตำบลอมฤต
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลหนองน้ำใหญ่ และตำบลหนองน้ำใหญ่

แผนที่แสดงขอบเขตตำบลหนองน้ำใหญ่

ภาพที่ 1.1 ภาพแสดงอาณาเขตติดต่อบ้านหนองน้ำใหญ่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอฟักไผ่, 2568

1.3 การแบ่งเขตการปกครอง การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น 1 เทศบาล คือ เทศบาลตำบลลาดชะโด และจำนวน 11 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านจักราช หมู่ที่ 2 บ้านหนองน้ำใหญ่ หมู่ที่ 3 บ้านเขตวัด หมู่ที่ 4 บ้านกลางคลอง หมู่ที่ 5 บ้านกลางคลอง หมู่ที่ 6 บ้านเกาะ หมู่ที่ 7 บ้านท้ายแปลง หมู่ที่ 8 บ้านลาดปลาตุก หมู่ที่ 9 บ้านน้ำคลอง หมู่ที่ 10 บ้านน้ำพระ หมู่ที่ 11 บ้านคลองขุด

ตารางที่ 1.1 ข้อมูลหมู่บ้าน และพื้นที่ปกครองของแต่ละหมู่บ้านในตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	พื้นที่ปกครอง (ไร่)	ลำดับที่
หมู่ที่ 1	บ้านหนองใหญ่	1,737.50	3
หมู่ที่ 2	บ้านท้ายตลาด	478.00	6
หมู่ที่ 3	บ้านเขตวัด	425.50	7
หมู่ที่ 4	บ้านตรอกใหญ่	350.00	10
หมู่ที่ 5	บ้านเกาะแก้ว	411.00	8
หมู่ที่ 6	บ้านน้ำใหญ่	320.00	11
หมู่ที่ 7	บ้านน้ำแปลง	1,850.75	2
หมู่ที่ 8	บ้านลาดปลาตุก	2,633.75	1
หมู่ที่ 9	บ้านน้ำเรียง	1,713.00	4
หมู่ที่ 10	บ้านหนองน้ำใหญ่	370.00	9
หมู่ที่ 11	บ้านคลองขุด	791.25	5

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, 2568

ตารางที่ 1.2 ตารางสรุปเขตการปกครอง ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด(ไร่)	อบต	เทศบาลตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
หนองน้ำใหญ่	11,080.75	-	1	11	1,936
รวม	11,080.75	-	1	11	1,936

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, 2568

2. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

2.1 สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ตำบลหนองน้ำใหญ่ มีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มสลับกับพื้นที่ลุ่มมาก ไม่มีภูเขา ไม่มีป่าไม้ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่นา ภายในตำบลไม่มีแม่น้ำไหลผ่านแต่มีแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ คลองบางคี่ คลองลาดปลาตุก และคลองนาคูไหลผ่าน ลักษณะของดินของตำบลหนองน้ำใหญ่เป็นดินที่ลุ่ม หรือที่เรียกกันว่า ดินนา คือ ดินที่เกิดในบริเวณพื้นที่ต่ำสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบ ส่วนใหญ่พบเป็นบริเวณกว้างในภาคกลางและตามที่ราบลุ่มแม่น้ำต่าง ๆ พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในการทำนา และมักมีน้ำท่วมขังในพื้นที่ในช่วงฤดูฝน และเนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีน้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลาก จึงไม่มีพื้นที่ป่าไม้ (ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2564)

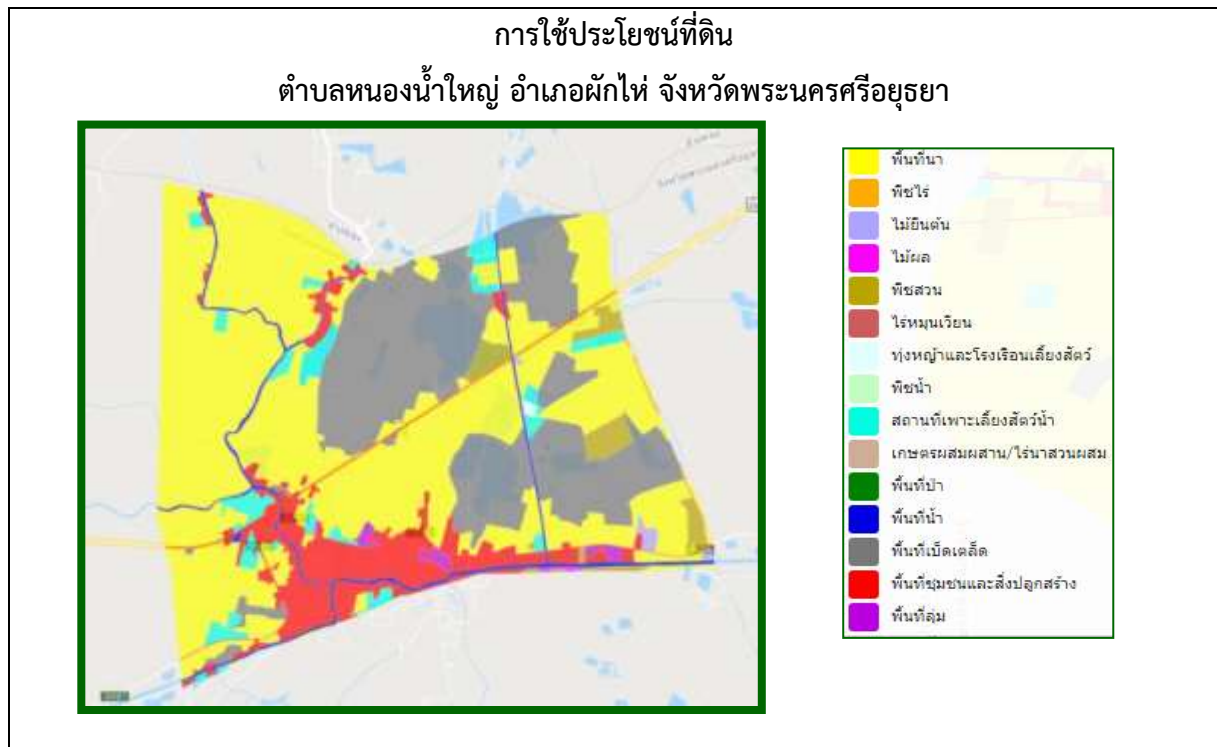
2.2 สภาพพื้นที่ ความลาดชัน และการใช้ที่ดิน

ตำบลหนองน้ำใหญ่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา จำนวน 6,211.4 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 53.63 ของพื้นที่ทั้งหมด รองลงมา คือ พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน 464.52 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.01 และพื้นที่พืชสวน 282.79 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.44 ของพื้นที่ทั้งหมด

ตารางที่ 1.3 แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินของตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่นา	6,211.4	53.63
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	3,003.01	25.93
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,242.56	10.73
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	464.52	4.01
พืชสวน	282.79	2.44
พื้นที่น้ำ	249.15	2.15
พื้นที่ลุ่ม	66.17	0.57
ไม้ยืนต้น	39.19	0.34
ไม้ผล	12.29	0.11
ทุ่งหญ้าและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	11.63	0.1
รวม	11,582.71	100.00

ที่มา : ข้อมูลการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ,2568

ภาพที่ 1.2 แสดงพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), 2568

2.3 ลักษณะดิน และกลุ่มชุดดิน

ดินในตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไ้ มีชุดดินที่เหมาะสมกับการปลูกพืช จำนวน 2 กลุ่มชุดดิน รายละเอียดดังนี้ คือ

1) กลุ่มชุดดินที่ 3 จำนวนพื้นที่ 5,477.74 ไร่

ลักษณะเด่น คือ เป็นกลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนน้ำกร่อย อาจพบชั้นดินเลนของตะกอนน้ำทะเลที่ไม่มีศักยภาพก่อให้เกิดเป็นดินกรดกำมะถันภายในความลึก 150 เซนติเมตรจากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนผสมของตะกอนลำน้ำและตะกอนน้ำทะเล แล้วพัฒนาในสภาพน้ำกร่อย พบในบริเวณที่ราบลุ่มหรือที่ราบเรียบ บริเวณชายฝั่งทะเลหรือห่างจากทะเลไม่มากนัก มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หน้าดินอาจแตกกระแหว่งเป็นร่องลึกในฤดูแล้ง และมีรอยอุ้มน้ำในดิน ดินบนมีสีดำ ส่วนดินล่างมีสีเทาหรือน้ำตาลอ่อน มีจุดประสีเหลืองและสีน้ำตาล ตลอดชั้นดิน บางบริเวณอาจพบจุดประสีแดงปะปน หรืออาจพบผลึกยิปซัมบ้างที่ความลึกประมาณ 1.0 -1.5 เมตร จะพบชั้นตะกอนทะเลสีเขียวมะกอก และพบเปลือกหอยปน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงด่างปานกลาง

การใช้ประโยชน์ คือ ใช้ทำนา หรือยกร่องสวนปลูกพืชผักและไม้ผล ซึ่งไม่ค่อยมีปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ปัญหาที่พบ คือ โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก บริเวณที่มีอิทธิพลของน้ำทะเลขึ้นลงอยู่ในรอบปีอาจพบชั้นดินเลนที่มีเกลือสะสมอยู่ในดินล่าง แต่ถ้าเป็นที่ลุ่มมากๆ จะมีปัญหาเรื่องน้ำท่วมขังในฤดูฝนทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการดินเพื่อการปลูกพืช

ข้าว ควรไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ 3-4 สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านโสนแอฟริกันหรือโสนอินเดีย 4-6 กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่อ อายุ 50-70 วัน ปล่อยทิ้งไว้ 1-2 สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 ใส่ปุ๋ยแต่งหน้า หลังปักดำ 35-40 วัน ควรพัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำ หรือทำนาครั้งที่ 2 หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 1-2 ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

พืชผักหรือผลไม้ ควรยกร่องกว้าง 6-8 เมตร คูน้ำกว้าง 1.0-1.5 เมตร ลึก 0.5-1.0 เมตร หรือถึงชั้นดินเลน โดยร่องแปลงปลูกควรอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วมหรือมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 1-2 ตันต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด 50x50x50 เซนติเมตร ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 15-25 กิโลกรัมต่อหลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิต และภายหลังเก็บผลผลิตใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

2) กลุ่มชุดดินที่ 11 จำนวนพื้นที่ 8,564.52 ไร่

ลักษณะเด่น คือ เป็นกลุ่มดินเปรี้ยวจัด ลึกปานกลางที่เกิดจากตะกอนน้ำทะเลปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน คือ เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินจำพวกตะกอนผสมของตะกอนลำน้ำและตะกอนน้ำทะเล แล้วพัฒนาในสภาพน้ำกร่อย พบในบริเวณที่ราบลุ่มที่ห่างจากทะเลไม่มากนัก โดยเฉพาะที่ราบลุ่มภาคกลาง มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเลวหรือค่อนข้างเลว เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หน้าดินอาจแตกกระแหงเป็นร่องลึกในฤดูแล้ง และมีรอยอุ้มน้ำในดิน ดินบนมีสีดำหรือสีเทาแก่ ดินล่างมีสีเทาและมีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือ สีแดง ปะปนอยู่เป็นจำนวนมากในช่วงดินล่างตอนบน และพบจุดปะสีเหลืองฟางข้าวของสารจาโรไซต์ภายในระดับความลึก 50-100 เซนติเมตร มีปฏิกริยาดินเป็นกรดรุนแรงมากถึงเป็นกรดจัดมาก

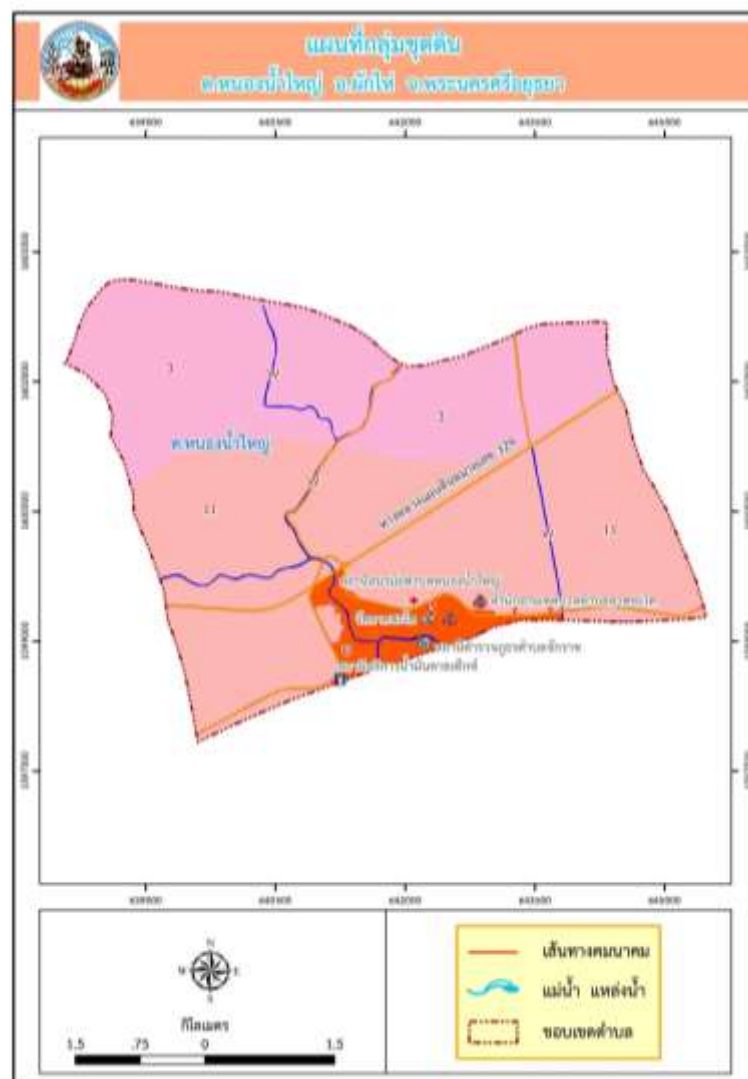
การใช้ประโยชน์ คือ ใช้ทำนา ถ้าดินเหล่านี้ได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน ใช้ปุ๋ย และปุ๋ยในอัตราที่เหมาะสม และควรมีการควบคุมน้ำ หรือจัดระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพ ข้าวที่ปลูกจึงจะได้ผลผลิตดีขึ้น

ปัญหาที่พบ คือ ดินเป็นกรดจัดมากหรือเป็นดินเปรี้ยวจัดลึกปานกลางในช่วงความลึก 50-100 เซนติเมตร จากผิวดินเกิดการตรึงของธาตุอาหารและมีสารที่เป็นพิษต่อพืชที่ปลูก มีโครงสร้างดินแน่นทึบ ดินแห้ง แข็ง และแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก คุณภาพน้ำเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจัด และน้ำท่วมขังในฤดูฝนทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

2.4 แนวทางการจัดการดินเพื่อการปลูกพืช

ข้าว ควรไถพรวนดินในขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ลดและควบคุมความเป็นกรดรุนแรงมากของดินด้วย วัสดุปูน 500-1,000 กิโลกรัมต่อไร่ โดยหว่านให้ทั่วแปลงปลูก ไถกลบตอซัง ปล่อยไ้ 3-4 สัปดาห์ หรือ ไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด โสน 4-6 กิโลกรัมต่อไร่ ไถกลบเมื่ออายุ 50-70 วัน ปล่อยไ้ 1-2 สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ 35-45 วัน

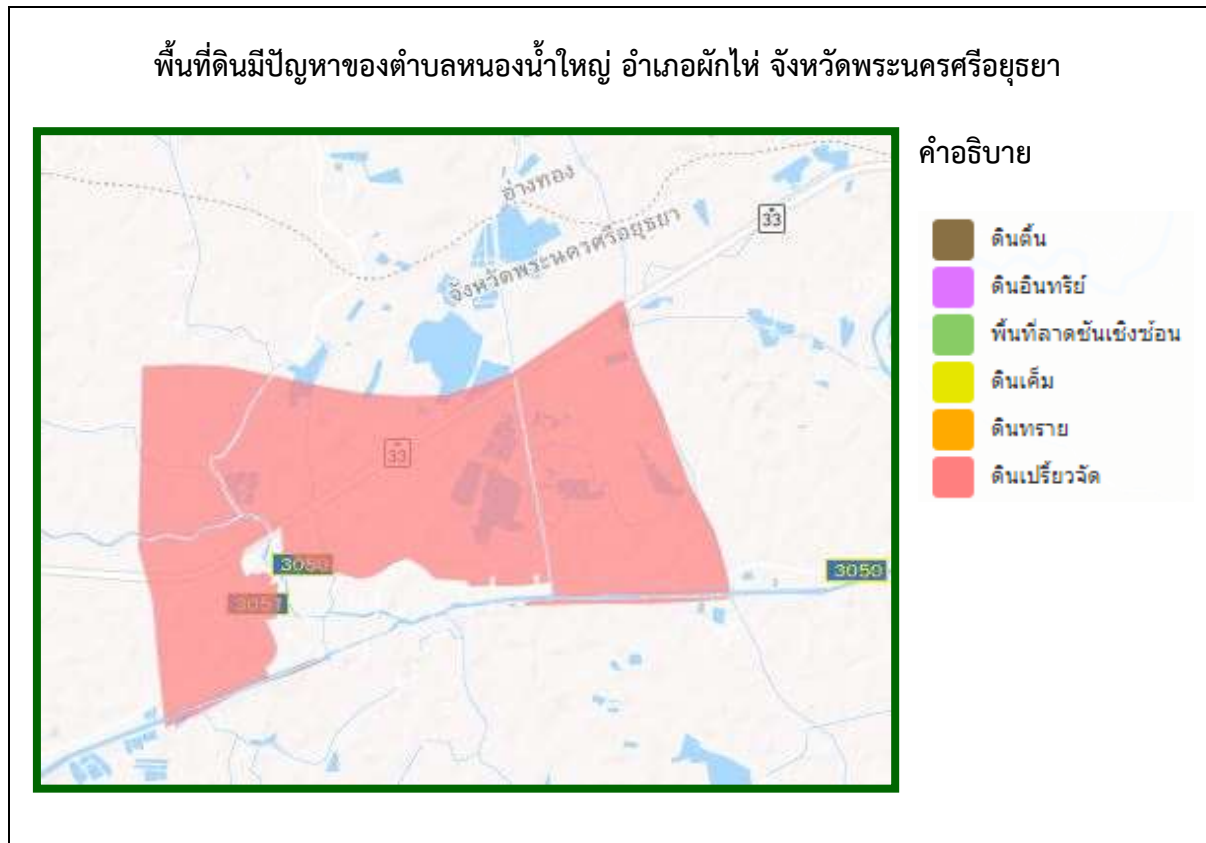
พืชผักหรือผลไม้ ควรยกร่องกว้าง 6-8 เมตร คูน้ำควรกว้างประมาณ 1.0-1.5 เมตร ลึก 0.5-1.0 เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ เพื่อป้องกันน้ำท่วมก่อนยกร่อง ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 2-3 ตันต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือชุดหลุมปลูกขนาด 50x50x50 เซนติเมตร ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 20-35 กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปูน 6 กิโลกรัมต่อหลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมี

ภาพที่ 1.3 แผนที่กลุ่มชุดดินในพื้นที่ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2568

2.5 ปัญหาของดิน

พื้นที่ดินต่ำลบนองน้ำใหญ่ พบปัญหาดินเปรี้ยวในพื้นที่ เกือบทุกหมู่ คิดเป็นร้อยละ 85 ของพื้นที่ การเกษตร จำนวน 9,419 ไร่ มีเพียงบางส่วนของหมู่ที่ 3, 4, 5, 10 และ 11 ที่ไม่พบพื้นที่ดินมีปัญหา จำนวน 1,662.11 ไร่

ภาพที่ 1.4 พื้นที่ดินมีปัญหาของตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (ดินปัญหา), พ.ศ. 2568

3. สภาพภูมิอากาศ

3.1 ลักษณะภูมิอากาศ

ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ ตั้งอยู่ในเขตร้อนใกล้เส้นศูนย์สูตร ทำให้ ภูมิอากาศมีลักษณะเป็นแบบร้อนชื้นหรือภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าสะวันนา (Aw) ตามการแบ่งเขตภูมิอากาศแบบเคิเปน โดยตำบลหนองน้ำใหญ่ จะได้รับอิทธิพลของมรสุม 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ปกคลุมในช่วงฤดูหนาว ทำให้ประสบกับสภาวะอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง และมรสุมอีกชนิดหนึ่ง คือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ ปกคลุมในช่วงฤดูฝน ทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตก

3.2 ฤดูกาล

เมื่อพิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งฤดูกาลของตำบลหนองน้ำใหญ่ ออกเป็น 3 ฤดู ดังนี้

- ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนซึ่งมีคุณสมบัติเย็นและแห้ง จะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ แต่เนื่องจากตำบลหนองน้ำใหญ่ ตั้งอยู่ในเขตภาคกลาง อิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงมาปกคลุมในช่วงฤดูหนาวจะช้ากว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้อากาศหนาวเย็นช้ากว่าสองภาคดังกล่าว โดยเริ่มมีอากาศหนาวเย็น ประมาณกลางเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป

- ฤดูร้อน เริ่มเมื่อมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลง คือประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้จะมีหย่อมความกดอากาศต่ำเนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบน ประกอบกับลมที่พัดปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้เป็นลมฝ่ายใต้ ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยมีอากาศร้อนจัดอยู่ในเดือนเมษายน

- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ร่องความกดอากาศต่ำที่พัดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพัดผ่านบริเวณภาคกลาง และภาคเหนือเป็นลำดับ ในระยะนี้ทำให้มีฝนตกชุกขึ้นตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกที่สุดในรอบปี และเป็นช่วงที่มีความชื้นสูง

3.3 สถิติปริมาณน้ำฝน

อำเภอผักไห่ มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี 2564-2566 โดยปี 2564 มีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ 94.16 มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือนกันยายน มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือนมกราคม โดยมีปริมาณ 0 มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือนกันยายน โดยมีปริมาณ 272 มิลลิเมตร ปี 2565 มีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ 112.75 มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือนกันยายน มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือนธันวาคม โดยมีปริมาณ 5 มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือนกันยายน โดยมีปริมาณ 271 มิลลิเมตร และ ปี 2566 มีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ 70.08 มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือนกันยายน มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือนมกราคมและมกราคม โดยมีปริมาณ 0 มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือนกันยายน โดยมีปริมาณ 197 มิลลิเมตร

ภาพที่ 1.5 แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในพื้นที่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : <https://tiservice.hii.or.th/WRMOC/web/V2/mRainAmp2.html> สถิติข้อมูลน้ำรายจังหวัด,พ.ศ. 2567

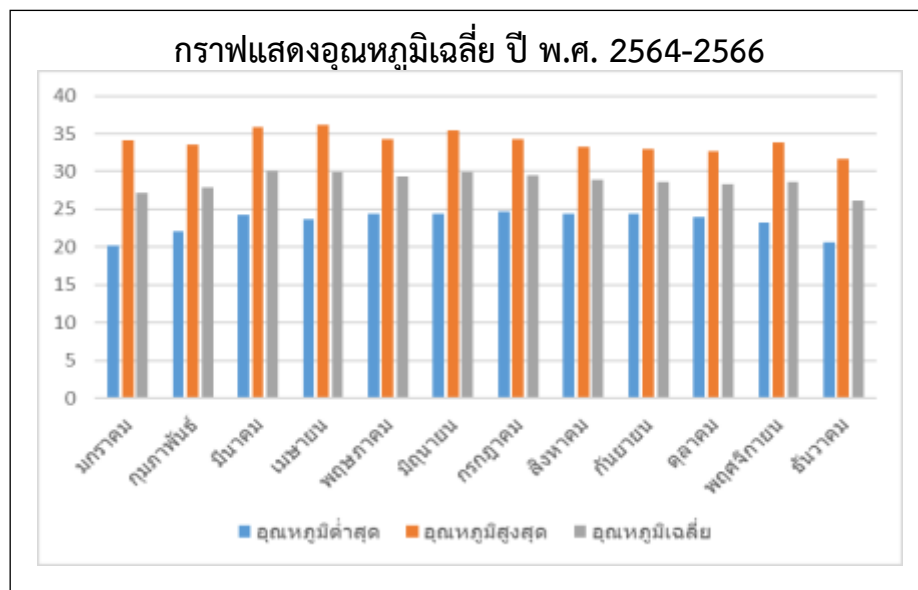
ตารางที่ 1.4 แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 3 ปี ตั้งแต่ปี 2564 - 2566

เดือน	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย (มม.) ปี 2564	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย(มม.) ปี 2565	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย(มม.) ปี 2566
มกราคม	0	8	0
กุมภาพันธ์	2	37	9
มีนาคม	9	52	0
เมษายน	150	110	17
พฤษภาคม	129	141	35
มิถุนายน	35	104	67
กรกฎาคม	147	162	62
สิงหาคม	151	246	77
กันยายน	272	271	197
ตุลาคม	190	115	130
พฤศจิกายน	38	102	98
ธันวาคม	7	5	19
ปริมาณน้ำฝนตลอดทั้งปี	1,130	1,350	711
ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย	94.16	112.75	59.25

ที่มา : <https://tiservice.hii.or.th/WRMOC/web/V2/mRainAmp2.html> สถิติข้อมูลน้ำรายจังหวัด,พ.ศ. 2567

3.4 อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

อำเภอผักไห่ มีปริมาณอุณหภูมิเฉลี่ยปี 2565 โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 23.36 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 34.00 องศาเซลเซียส (ตารางที่ 5)

ภาพที่ 1.6 แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ 3 ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2564-2566

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. 2567

ตารางที่ 1.5 แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอผักไห่ ปี พ.ศ. 2564-2566

เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด	อุณหภูมิสูงสุด	อุณหภูมิเฉลี่ย
มกราคม	19.7	32.7	26.2
กุมภาพันธ์	21.7	34.3	28.0
มีนาคม	24.3	36.3	30.3
เมษายน	24.6	36.8	30.7
พฤษภาคม	24.7	36.1	30.4
มิถุนายน	24.6	35.6	30.1
กรกฎาคม	24.8	34.6	29.7
สิงหาคม	24.6	34.3	29.4
กันยายน	24.5	33.3	28.9
ตุลาคม	24.3	33.1	28.7
พฤศจิกายน	23.0	33.1	28.0
ธันวาคม	20.8	32.4	26.6

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. 2567

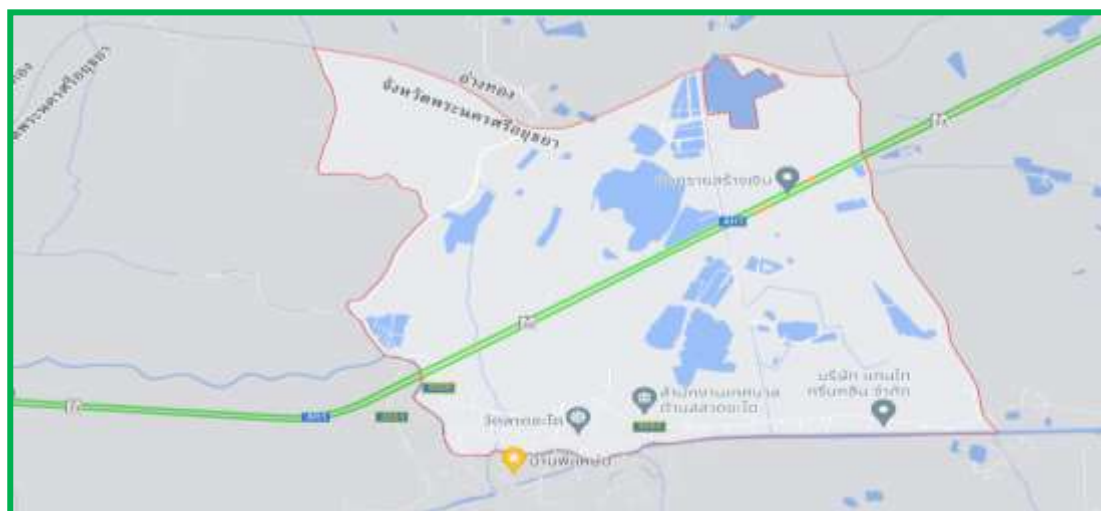
4. เส้นทางคมนาคม

4.1 เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

ตำบลหนองน้ำใหญ่มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางถนนลาดยาง 3 เส้น เชื่อมโยงจากตำบลผักไห่ระยะทาง 7 กิโลเมตร จากตำบลดอนลาน 4 กิโลเมตร และจากตำบลนาคู 12 กิโลเมตร เป็นเส้นทางในเชื่อมต่อขนส่งผลผลิตทางการเกษตรตำบลหนองน้ำใหญ่

4.2 ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ

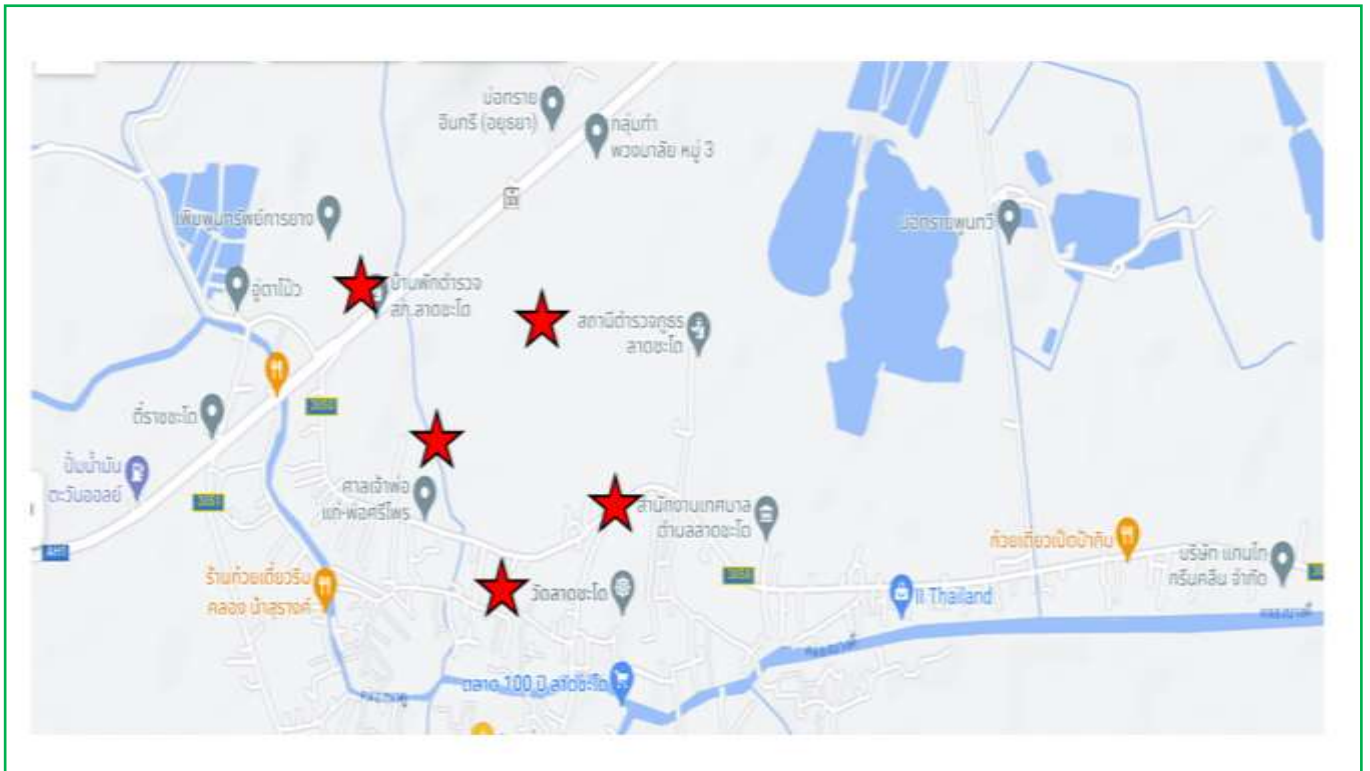
ตำบลหนองน้ำใหญ่เป็นพื้นที่อยู่ในเขตปริมณฑล การสัญจรไปมาสะดวก โดยมีถนนสายหลัก คือ ถนนหมายเลข 33 (สุพรรณบุรี-ป่าโมกข์) มีความสะดวกในการคมนาคมขนส่ง ระยะทาง 36 กิโลเมตร

ภาพที่ 1.7 เส้นทางคมนาคมภายในตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : <https://www.google.co.th/maps/place/ตำบลหนองน้ำใหญ่+อำเภอผักไห่+จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2568>

4.3 ข้อมูลสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ตำบลหนองน้ำใหญ่มีสิ่งก่อสร้างที่สำคัญ 4 แห่ง ได้แก่ วัดลาดชะโด,เทศบาลตำบลลาดชะโด, สถานีตำรวจภูธรลาดชะโด, บ้านพักตำรวจ สภ. ลาดชะโด และศาลเจ้าพ่อแก่ พ่อศรีไพร

ภาพที่ 1.8 แสดงที่ตั้งหน่วยงานและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ในตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักใต้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน, พ.ศ. 2568)

4.4 ด้านการเกิดภัยธรรมชาติ

สืบเนื่องจากพื้นที่ตำบลหนองน้ำใหญ่เป็นที่ราบลุ่มสลับกับพื้นที่ลุ่มมาก และอยู่ปลายโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร จึงมักจะประสบปัญหาน้ำท่วมขังในช่วงปลายเดือนตุลาคมถึงสิ้นเดือนธันวาคมของทุกปี ชาวบ้านเรียกว่า “ฤดูน้ำหลาก” ระดับน้ำท่วมขังสูงประมาณ 90-120 เซนติเมตร ส่วนใหญ่บ้านเรือนไม่ได้รับผลกระทบ สำหรับพื้นที่การเกษตรได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลากร้อยละ 80 ของพื้นที่การเกษตร ในช่วงฤดูน้ำหลากเกษตรกรจะหยุดพักการทำงาน

ในช่วงกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนกลางเดือนพฤษภาคมของทุกปี พื้นที่การเกษตรของตำบลหนองน้ำใหญ่ร้อยละ 30 จะขาดแคลนน้ำเนื่องจากคลองชลประทานอยู่ช่วงปลายโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตรทำให้การส่งน้ำไม่ถึงพื้นที่การเกษตรของเกษตรกร

5. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

ตำบลหนองน้ำใหญ่เป็นพื้นที่ ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ๆ หลายแห่ง ดังนี้

5.1 แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

คลองธรรมชาติ ได้แก่ คลองบางคี่ คลองลาดปลาตุก และคลองนาคู

5.2 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน) ได้แก่

ระบบชลประทาน ได้แก่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษายางมณี

6. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

6.1 โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรตำบลหนองน้ำใหญ่ ประชากรมีอาชีพหลักคือ ทำนา มีพื้นที่การเกษตร 7,219.50 ไร่ โดยการเพาะปลูกข้าวนั้นอยู่พื้นที่เขตชลประทานทั้งหมด

1) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมด้านเกษตร

พืชเศรษฐกิจในพื้นที่ ได้แก่ ข้าว พืชผัก ไม้ผล

ตารางที่ 1.6 ข้อมูลการผลิตพืชตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่การเกษตร(ไร่)	ข้าว		ไม้ผลและ ไม้ยืนต้น		พืชผัก		พืชไร่		ไม้ดอก ไม้ประดับ	
			ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย
1	1,737.50	432.75	369.25	18	14	7	1.5	3			48	3
2	478	311.25	301.75	17	9.5	8						
3	425.5	222.5	215.5	14	7	6						
4	350											
5	411	181.25	171.25	9	10	8						
6	320											
7	1,850.75	1,498.75	1,487.25	86	4	3	3.5	4			4	1
8	2,633.75	2,559.75	2,549.25	131	7.25	8	2	3			1.25	2
9	1,713.00	1,486.25	1,479.00	56	5.75	4	1.5	1				
10	370											
11	791.25	651.75	646.25	32	5.5	4						
รวม	11,080.75	7,344.25	7,219.50	363.00	63.00	48.00	8.50	11.00	0.00	0.00	53.25	6.00

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, 2568

ระบบการทำการปลูกข้าว

พื้นที่ปลูกข้าวของตำบลมีพื้นที่ประมาณ 7,219.50 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 65.15 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยจะแบ่งการปลูกข้าวออกเป็น 2 ฤดู คือ

1) ฤดูนาปี จะเริ่มปลูกช่วงต้นเดือนเมษายน ถึง ปลายเดือนกรกฎาคม และเกษตรกรจะต้องเก็บเกี่ยวข้าวให้เสร็จสิ้นช่วงปลายเดือนกันยายน เพื่อลดปัญหาเรื่องภัยธรรมชาติ เกษตรกรเลือกใช้วิธีการหว่านแบบน้ำตาม และจะเลือกใช้พันธุ์ข้าวตามที่ทางราชการส่งเสริม เช่น ข้าวหอมปทุมธานี กข41 กข47 กข57 ส่วนใหญ่เกษตรกรเลือกพันธุ์ข้าวตามกระแสนิยม ผลผลิตเฉลี่ย 945 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 4,720 บาทต่อไร่ ปัญหาในการ

ผลิต แรงงานด้านการเกษตรหายาก ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ส่งผลให้ค่าจ้างแรงงานสูง ราคาต้นทุนการผลิตสูง ราคาผลผลิตตกต่ำ เกษตรกรไม่นิยมเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้ในฤดูถัดไป เนื่องจากไม่มีโรงเก็บเมล็ดพันธุ์ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น

2) ฤดูนาปรัง เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม และเป็นพื้นที่รับน้ำหลากจากโครงการปล่อยน้ำเข้านาปล่อยปลาเข้าทุ่งของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่งผลให้เกษตรกรต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงาน โดยเกษตรกรจะเริ่มทำนาปรังช่วงกลางเดือนธันวาคมถึงปลายเดือนมกราคม เก็บเกี่ยวในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน พันธุ์ข้าวที่นิยมปลูก คือ ข้าว กข 41 กข 47 กข 57 ส่วนใหญ่เกษตรกรเลือกพันธุ์ข้าวตามกระแสนิยม ผลผลิตเฉลี่ย 900 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 4,720 บาทต่อไร่ ปัญหาในการผลิต แรงงานด้านการเกษตรหายาก ค่าจ้างแรงงานสูง ราคาต้นทุนการผลิตสูง ราคาผลผลิตตกต่ำ เกษตรกรไม่นิยมเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้ในฤดูถัดไป เนื่องจากไม่มีโรงเก็บเมล็ดพันธุ์ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น

การปลูกไม้ผลไม่ยืนต้น

พื้นที่ปลูกไม้ผลไม่ยืนต้นของตำบลหนองน้ำใหญ่มีพื้นที่ประมาณ 63 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.57 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยส่วนใหญ่เกษตรกรนิยมปลูกไม้ผลไม่ยืนต้นในรูปแบบสวนผสมผสานไว้ในบริเวณที่อยู่อาศัย และปลูกไว้จำนวนไม่มากนัก ส่วนใหญ่ปลูกไว้สำหรับการบริโภคภายในครัวเรือนเองเท่านั้น จึงส่งผลให้มีพื้นที่ปลูกไม้ผลไม่ยืนต้นน้อย พืชส่วนใหญ่ที่นิยมปลูก เช่น ฝรั่ง มะกรูด มะขาม มะขามเทศ มะดัน มะนาว มะม่วง ต้อยยางนา ประดู่ พุยง ยูคาลิปตัส อินทผลัม และไม้สัก

การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ

พื้นที่ปลูกพืชผักของตำบลหนองน้ำใหญ่มีประมาณ 53.25 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.48 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยส่วนใหญ่เกษตรกรจะปลูกเป็นพืชรอง และพืชทางเลือก สำหรับไม้ดอกไม้ประดับที่นิยมปลูกในพื้นที่ เช่น บัวหลวง หยก อโกลนีมา/แก้วกาญจนา และไม้กระถางอื่น ๆ โดยเกษตรกรจะปลูกได้ทั้งปี ซึ่งมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อผลผลิตในพื้นที่ ปัญหาในการผลิต คือ ต้นทุนการผลิตสูง ราคาผันผวน ส่งผลให้ประสบปัญหาขาดทุนในบางฤดูกาล

ระบบการผลิตด้านปศุสัตว์

ระบบการผลิตด้านปศุสัตว์ของตำบลหนองน้ำใหญ่ พบว่า มีการเลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ด เลี้ยงห่าน ซึ่งการเลี้ยงส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงเพื่อขายและบริโภคในครัวเรือน ในกรณีที่เกษตรกรมีการเลี้ยงจำนวนมาก ๆ สามารถขายสร้างรายได้ให้เกษตรกรครัวเรือนละประมาณ 2,000 – 4,000 บาท ต่อ เดือน

ตารางที่ 1.7 ข้อมูลด้านปศุสัตว์ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	เกษตรกร ผู้เลี้ยงสัตว์ รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
1	10	-	-	-	-	120	-	-	-
2	4	-	-	-	-	80	-	-	-
3	6	-	-	-	-	50	20	-	-
5	18	-	-	-	-	220	-	-	-
7	7	-	-	10	-	50	-	-	-
8	13	-	-	-	-	300	500	-	-
9	3	-	-	-	-	120	-	-	-
11	5	3	-	-	-	80	-	-	-
รวมทั้งหมด	66	3	0	10	0	1020	520	0	0

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ.2568

ระบบการผลิตด้านประมง

ระบบการผลิตด้านการประมงของตำบลหนองน้ำใหญ่ พบว่าส่วนใหญ่จะทำการเลี้ยงปลากินพืช ส่วนใหญ่จะเลี้ยงในสระเก็บน้ำขนาดเล็ก ซึ่งเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคเป็นหลัก เหลือจากการบริโภคจึงขายให้กับคนในชุมชน

พื้นที่ตำบลหนองน้ำใหญ่ มีเขตความเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ทั้งหมด 15,492.00 ไร่ โดยแบ่งเป็นเขตความเหมาะสมสูง จำนวน 1,707.00 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.02 และเขตความเหมาะสมปานกลาง จำนวน 13,785.00 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 88.98

ตารางที่ 1.8 ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	เกษตรกร รวม (ราย)	กุ้ง ทะเล	กุ้งน้ำจืด (ไร่)	ปลา ทะเล	ปลาน้ำจืด (ไร่)	สัตว์น้ำ สวยงาม	สัตว์น้ำอื่นๆ
7	4	-	10	-	12	-	-
8	10	-	-	-	30	-	-
รวมทั้งหมด	14	0	10	0	32	0	0

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ.2568

2) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

เกษตรกรตำบลหนองน้ำใหญ่ มีรายได้ในครัวเรือนระหว่าง 100,001-500,000 บาท จำนวน 294 ครัวเรือน รองลงมา คือ มีรายได้ระหว่าง 50,001-100,000 บาท จำนวน 86 ครัวเรือน และมีรายได้ระหว่าง 20,001-50,000 บาท จำนวน 24 ครัวเรือน ตามลำดับ

โดยเกษตรกรหมู่บ้านที่มีรายได้เฉลี่ยสูงสุด คือ หมู่ที่ 3 มีรายได้เฉลี่ย 162,017.14 บาทต่อปี รองลงมา คือ หมู่ที่ 2 มีรายได้เฉลี่ย 153,304.35 บาทต่อปี และหมู่ที่ 7 มีรายได้เฉลี่ย 198,985.19 บาทต่อปี สำหรับ หมู่ที่มีรายได้ต่ำสุด คือ หมู่ที่ 1 มีรายได้เฉลี่ย 106,795.61 บาทต่อปี

ตารางที่ 1.9 แสดงรายได้รวมของครัวเรือนเกษตรกรตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่	เกษตรกร (ครัวเรือน)	ช่วงรายได้รวม (บาท/ครัวเรือน/ปี)						รายได้รวมเฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)
		20,001-50,000 บาท		50,001 -100,000 บาท		100,001- 500,000 บาท		
		จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ	
1	25	1	4.00	20	80.00	4	16.00	106,795.61
2	18	3	16.67	5	27.78	10	55.56	153,304.35
3	15	2	13.33	8	53.33	5	33.33	162,017.14
4			-		0.00		-	
5	10	2	20.00	4	40.00	4	40.00	99,627.27
6			-		0.00		-	
7	93	10	10.75	20	21.51	63	67.74	71,666.33
8	145	0	-	10	6.90	135	93.10	97,842.89
9	64		-	14	21.88	50	78.13	89,909.09
10			-		0.00		-	
11	34	6	17.65	5	14.71	23	67.65	80,511.19
รวม	404	24	100.00	86	100	294	100.00	

ที่มา : ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ระดับตำบล ป 2568

3) สิ้นเชื้อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

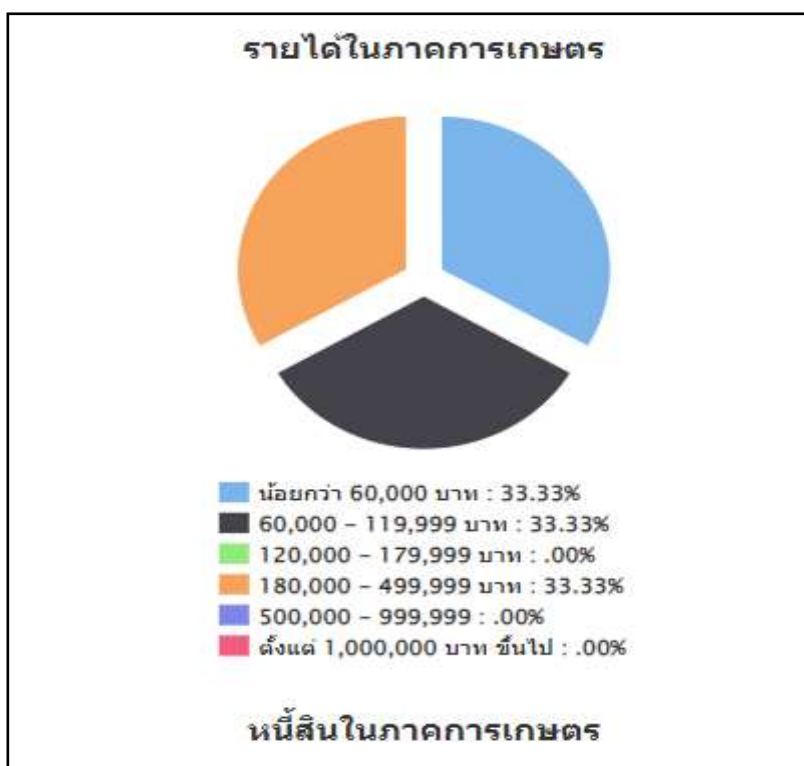
เกษตรกรตำบลหนองน้ำใหญ่ มีหนี้สินในครัวเรือน 100,001- 500,000 บาท จำนวน 130 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 30.37 รองลงมา คือ มีหนี้สินระหว่าง ระหว่าง 50,001 -100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.46 ตามลำดับ

เกษตรกรตำบลหนองน้ำใหญ่มีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน 92,421 บาทต่อปี โดยเกษตรกรหมู่บ้านที่มีหนี้สินเฉลี่ยสูงสุด คือ หมู่ที่ 9 มีหนี้สินเฉลี่ย 130,265 บาทต่อปี รองลงมา คือ หมู่ที่ 8 มีหนี้สินเฉลี่ย 124,651 บาทต่อปี สำหรับหมู่ที่มีหนี้สินต่ำสุด คือ หมู่ที่ 3 มีรายได้เฉลี่ย 50,210 บาทต่อปี

ตารางที่ 1.10 แสดงหนี้สินรวมของครัวเรือนเกษตรกรตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่	เกษตรกร (ครัวเรือน)	ช่วงหนี้สินรวม (บาท/ครัวเรือน/ปี)						หนี้สินรวม เฉลี่ย (บาท/ ครัวเรือน/ปี)
		20,001-50,000 บาท		50,001 -100,000 บาท		100,001- 500,000 บาท		
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
		ครัวเรือน		ครัวเรือน		ครัวเรือน		
1	25	1	3.13	5	15.63	13	40.63	44,426.23
2	18			2	8.33	16	66.67	113,571.43
3	15	2	14.29	1	7.14	5	35.71	50,210.00
4								
5	10	3	14.29	8	38.1	4	19.05	102,259.52
6								
7	93	13	48.15	1	3.7			98,985.19
8	145	10	33.33	13	43.33	7	23.33	124,651.00
9	64	44	18.8	38	16.24	61	26.07	130,265.00
10								
11	34	1	2.78	11	30.56	24	66.67	75,003.00
รวม	404	74	100	79	100	130	100	

ที่มา : ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ระดับตำบล ป 2568

ภาพที่ 1.9 แสดงสินเชื่อและภาวะหนี้ของเกษตรกรตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2568 (ตัดยอด 30 เม.ย.68)

6.2 ผลผลิตมวลรวมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา/ผลผลิตมวลรวมเฉลี่ยต่อหัว

ปี พ.ศ. 2564 ผลผลิตมวลรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (Gross Provincial Product : GPP) เท่ากับ 428,548 ล้านบาท มีอัตราการเจริญเติบโตของผลผลิตมวลรวมแบบปริมาณลูกโซ่ พ.ศ.2564 ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพิ่มขึ้น ร้อยละ 7.5 ซึ่งสูงกว่าอัตราการเติบโตของผลผลิตมวลรวมแบบปริมาณลูกโซ่ พ.ศ. 2564 ของประเทศที่ขยายตัวร้อยละ 1.49 และมีผลผลิตมวลรวมจังหวัดภาคเกษตร ณ ราคาประจำปี เท่ากับ 9,541 ล้านบาท และมีอัตราการขยายตัวของผลผลิตมวลรวมภาคเกษตรลดลง เท่ากับ 7.92 โดยมีสัดส่วนผลผลิตมวลรวมภาคเกษตรเพียงร้อยละ 2.23 ต่อผลผลิตมวลรวมจังหวัดทั้งหมด

ตารางที่ 1.11 แสดงผลผลิตมวลรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. 2564

รายการ	มูลค่า (ล้านบาท)	ร้อยละ
ภาคเกษตร	9,841	2.23
ภาคบริการ	126,250	29.46
ภาคอุตสาหกรรม	292,758	68.31
ผลผลิตมวลรวมจังหวัด	428,548	
ผลผลิตมวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	468,579	

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2567

6.3 จำนวนครัวเรือน

ตำบลหนองน้ำใหญ่ มีประชากรทั้งหมด 853 ครัวเรือน มีประชากรทั้งสิ้น 2,621 คน แบ่งเป็นชาย 1,217 คน และหญิง 1,404 คน ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอนับถือศาสนาพุทธ มีรายละเอียดแยกเป็นตำบล ดังนี้

ตารางที่ 1.12 แสดงจำนวนประชากรในตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	จำนวน ประชากร		รวม
	ชาย	หญิง	
1	316	329	645
2	382	405	787
3	348	388	686
4	150	147	297
5	334	373	707
6	383	404	787
7	266	265	531
8	199	240	439
9	206	216	422
10	110	146	256
11	193	223	416
รวม	2,961	3,162	6,123

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา , 2568

6.4 การศึกษา

ตำบลหนองน้ำใหญ่ มีสถานศึกษา หรือโรงเรียนทั้งสิ้น 2 แห่ง แยกออกเป็น

- 1) โรงเรียนอนุบาลเด็กเล็ก จำนวน 1 แห่ง
- 2) โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา 1 แห่ง คือ โรงเรียนวัดลาดชะโด

(ประกาศวิทยาคาร)

6.5 การสาธารณสุข

6.5.1 สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุขของรัฐ ประกอบด้วย

- 1) สถานบริการ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่
 - (1) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล 1 แห่ง
- 2) สถานบริการสาธารณสุขเอกชน ประกอบด้วย
 - (1) คลินิกแพทย์ 0 แห่ง
 - (2) คลินิกพยาบาล 0 แห่ง
 - (3) ร้านขายยาแผนปัจจุบัน 0 แห่ง
 - (4) ร้านขายยาแผนโบราณ 1 แห่ง

3) จำนวนบุคลากรทางการแพทย์

- 1.3.1 แพทย์ จำนวน 0 คน
- 1.3.2 ทันตแพทย์ จำนวน 0 คน
- 1.3.3 เภสัชกร จำนวน 0 คน
- 1.3.4 พยาบาล จำนวน 0 คน
- 1.3.5 เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 5 คน

6.6 ประเพณีและวัฒนธรรม

- 1) การนับถือศาสนา : ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ
- 2) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ : งานแห่เทียนพรรษาทางน้ำ คลองลาดชะโด ชมขบวนเรือที่ตกแต่งอย่างสวยงาม พร้อมกับการแสดงพื้นบ้านอันสนุกสนาน และเลือกซื้อสินค้าที่ตลาด 100 ปี ลาดชะโด
- 3) วัฒนธรรมประเพณีอื่น ๆ
 - ประเพณีวันสงกรานต์ เดือนเมษายน
 - ประเพณีลอยกระทง เดือนตุลาคม พฤศจิกายน
 - ประเพณีวันเข้าพรรษา เดือนกรกฎาคม ออกพรรษา เดือนตุลาคม

6.7 ข้อมูลสาธารณูปโภค

ประปา ปัจจุบันในเขตพื้นที่ตำบลหนองน้ำใหญ่ มีการใช้น้ำประปาทุกครัวเรือน โดยใช้น้ำจากประปาหมู่บ้าน จำนวน 11 จุด

ไฟฟ้า ปัจจุบันในเขตพื้นที่ตำบลหนองน้ำใหญ่ มีการใช้ไฟฟ้าทุกครัวเรือน ดำเนินงานโดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอผักไห่ และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอวิเศษชัยชาญ

โทรศัพท์ ปัจจุบันในเขตพื้นที่ตำบลหนองน้ำใหญ่ มีผู้ให้บริการโทรศัพท์ประจำครอบครัวทุกพื้นที่ ภายใต้การให้บริการของ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และ 3BB ที่ให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ของเทศบาลลาดชะโด และมีการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เครือข่าย AIS DTAC และ TRUE ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดโดยผู้ให้บริการเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ เนื่องจากมีความสะดวกในการพกพา

7. ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

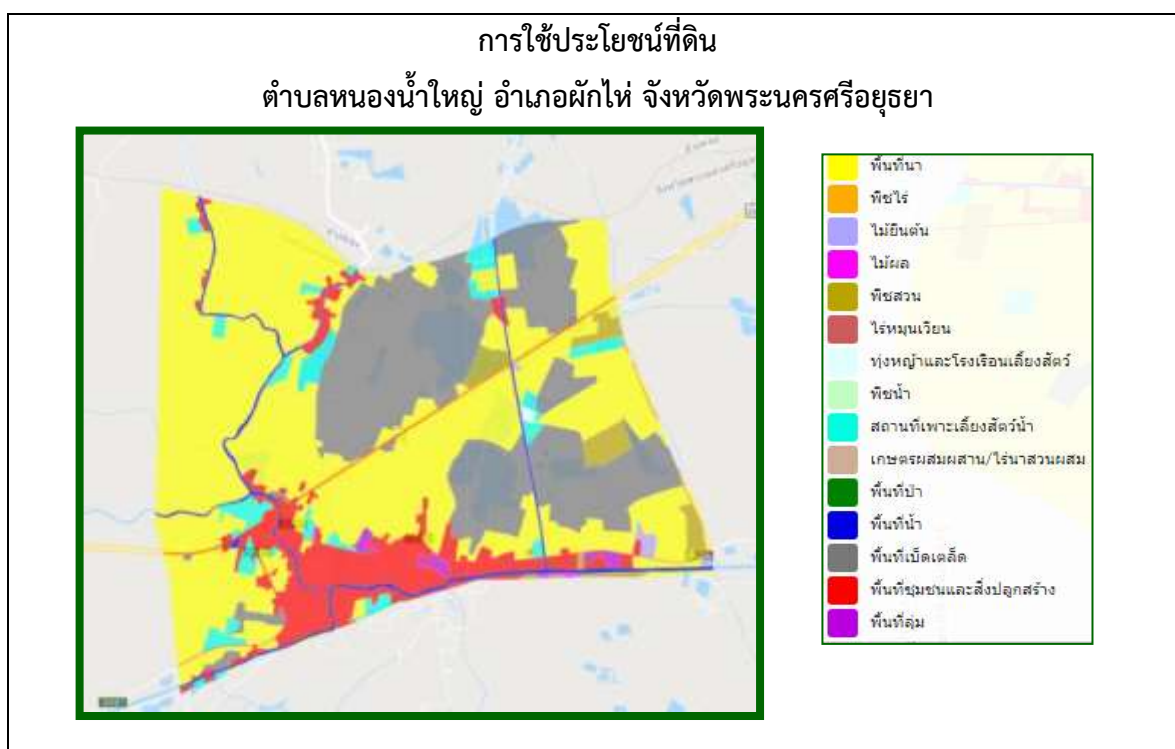
พื้นที่ตำบลหนองน้ำใหญ่ ส่วนใหญ่การใช้ประโยชน์ที่ดินจะเป็นพื้นที่การเกษตร จำนวน 14,318.00 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 92.60 รองลงมา คือ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน 683.44 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.42 และพื้นที่แหล่งน้ำ แหล่งน้ำในตำบลหนองน้ำใหญ่ มีพื้นที่ จำนวน 148.88 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.05 ตามลำดับ

สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการเกษตรของตำบลหนองน้ำใหญ่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา จำนวน 13,633.00 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 88.17 ของพื้นที่ทั้งหมด รองลงมา คือ พื้นที่ปลูกพืชสวน จำนวน 584 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.78 ของพื้นที่ทั้งหมด

ตารางที่ 1.13 แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินของตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	ลำดับ
พื้นที่ทั้งหมด	11,080.75	100.00	
พื้นที่ลุ่ม	66.17	0.60	
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,242.00	11.21	3
พื้นที่แหล่งน้ำ	249.14	2.25	4
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	2,266	20.45	2
พื้นที่การเกษตร	7,344.25	64.18	1
- พื้นที่นา	7,219.50	63.62	
- ไม้ผล	43.00	0.21	
- ไม้ยืนต้น	20.00	0.05	
- พืชผัก	8.5	0.21	
- ไม้ดอก ไม้ประดับ	53.25	0.09	
พื้นที่ประมง	135.00	0.87	5
- สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	135.00	1.22	
พื้นที่ปศุสัตว์	11.63	0.10	6
- ทွ่งหญ้าและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	11.63	0.10	
รวมทั้งสิ้น	11,080.75	100.00	

ที่มา : ข้อมูลการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน , 2568

ภาพที่ 1.10 การใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), พ.ศ. 2568

8. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

ตำบลหนองน้ำใหญ่ พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าว มีพื้นที่ปลูกมากจำนวน 7,219.50ไร่ รองลงมาคือพืชอื่นๆ มีพื้นที่ปลูก จำนวน 63 ไร่ และไม้ดอก/ไม้ประดับ มีพื้นที่ปลูก จำนวน 53.25 ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ 1.14 ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

หมู่ที่	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่การเกษตร(ไร่)	ข้าว		ไม้ผลและ ไม้ยืนต้น		พืชผัก		พืชไร่		ไม้ดอก ไม้ประดับ	
			ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย
1	1,737.50	432.75	369.25	18	14	7	1.5	3			48	3
2	478	311.25	301.75	17	9.5	8						
3	425.5	222.5	215.5	14	7	6						
4	350											
5	411	181.25	171.25	9	10	8						
6	320											
7	1,850.75	1,498.75	1,487.25	86	4	3	3.5	4			4	1
8	2,633.75	2,559.75	2,549.25	131	7.25	8	2	3			1.25	2
9	1,713.00	1,486.25	1,479.00	56	5.75	4	1.5	1				
10	370											
11	791.25	651.75	646.25	32	5.5	4						
รวม	11,080.75	7,344.25	7,219.50	363.00	63.00	48.00	8.50	11.00	0.00	0.00	53.25	6.00

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดักไถ่, 2568

9. องค์กรและสถาบันต่าง ๆ

ตำบลลำหนองน้ำใหญ่มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร ได้แก่ วิสาหกิจชุมชน 6 กลุ่ม กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 1 กลุ่ม และ กลุ่มส่งเสริมอาชีพกลุ่มอาชีพการเกษตร 1 กลุ่ม ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ มีกลุ่มต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 1.15 ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอดักไถ่						
ที่	ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
		เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
1	วิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดวราปภา ตำบลหนองน้ำใหญ่	69/1	1	หนองน้ำใหญ่	10	นางสาววาสนา สุขศรี
2	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวปลอดภัย หนองน้ำใหญ่	57/6	9	หนองน้ำใหญ่	11	นายประเสริฐ พุ่มพวง
3	วิสาหกิจชุมชนผลิตและแปรรูป ผลผลิตการเกษตรปลอดภัยลาดชะโด	81/6	1	หนองน้ำใหญ่	8	นายพรเจตร ก่อมฤกษ์
4	วิสาหกิจชุมชนอินทผลัมและพืชผัก สมุนไพรลาดชะโด	110	1	หนองน้ำใหญ่	8	นางสาวสุภาวรี ฐานจารุกาญจน์
5	วิสาหกิจชุมชนท้ายตลาด หมู่ 2 บ้านลาดชะโด	140/1	2	หนองน้ำใหญ่	16	นางสาววิราวรรณ พรหมสุวรรณ
6	วิสาหกิจชุมชนขนมเปียะลาดชะโด ซอย 38	62	11	หนองน้ำใหญ่	9	นางอารมย์ มหาชน

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดักไถ่ ,พ.ศ. 2568

ตารางที่ 1.16 ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเห็ดปลอดสารพิษ ครบวงจร	69/1	1	หนองน้ำใหญ่	10	นางสาววาสนา สุขศรี
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการทำปลอด สารพิษหนองน้ำใหญ่	57/6	9	หนองน้ำใหญ่	11	นายประเสริฐ พุ่มพวง

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดักไถ่, 2568

ตารางที่ 1.17 ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.เครือข่าย) ตำบลหนองน้ำใหญ่	-	8	หนองน้ำใหญ่	10	นายยุรนันท์ พฤกมาตร
ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลหนองน้ำใหญ่	57/6	9	หนองน้ำใหญ่	30	นายประเสริฐ พุ่มพวง
ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลหนองน้ำใหญ่	57/6	9	หนองน้ำใหญ่	30	นายประเสริฐ พุ่มพวง
ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลหนองน้ำใหญ่	57/6	9	หนองน้ำใหญ่	30	นายประเสริฐ พุ่มพวง

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอฟักไห้, 2568

บทที่ 2

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลหนองน้ำใหญ่

1. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

1.1 เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

1) เกษตรกร

(1) ครุว์เรือนเกษตรกร ตำบลหนองน้ำใหญ่มีครุว์เรือนทั้งหมด จำนวน 1,113 ครุว์เรือน เป็นครุว์เรือนเกษตรกร (ตามทะเบียนบ้าน) จำนวน 386 ครุว์เรือน สมาชิกครุว์เรือนเกษตรกร จำนวน 515 คน โดยเฉลี่ย 1 ครุว์เรือน จะมีสมาชิก 1.33 คน โดยมีหัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกร อายุ 65 ปีขึ้นไปจำนวน 117 ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ 30.31 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 56 - 65 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.42 และอายุระหว่าง 46 - 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.39

ตารางที่ 2.1 แสดงหัวหน้าครุว์เรือนจำแนกตามอายุ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ช่วงอายุ (ปี)	ครุว์เรือน	ร้อยละ	ลำดับที่
65 ปีขึ้นไป	117.00	30.31	1
56 - 65 ปี	102.00	26.42	2
46 - 55 ปี	71.00	18.39	3
36 - 45 ปี	60.00	15.54	4
26 - 35 ปี	28.00	7.25	5
18 - 25 ปี	8.00	2.07	6
รวม	386	100	

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2566 (ตัดยอด 30 เม.ย. 67)

สืบค้นจาก : https://aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report1/ พ.ศ. 2568

หัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ภาพที่ 2.1 แสดงหัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่

(ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2566 (ตัดยอด 30 เม.ย. 67))

(2) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตำบลหนองน้ำใหญ่ มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวน 331 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 85.75 และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน 55 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 14.25 ตารางที่ 2.2 แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	331	85.75
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	55	14.25

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2566 (ตัดยอด 30 เม.ย. 67)

สืบค้นจาก : https://aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report1/ พ.ศ. 2568

ภาพที่ 2.2 แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2566 (ตัดยอด 30 เม.ย. 67))

(3) การเป็นสมาชิกองค์กร

การเป็นสมาชิกองค์กรของเกษตรกรในตำบลหนองน้ำใหญ่ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิก ธ.ก.ส. จำนวน 397 ครัวเรือน รองลงมาเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน 30 ครัวเรือน และสหกรณ์ภาคการเกษตร 18 ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ 2.3 แสดงการเป็นสมาชิกองค์กร ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สมาชิกองค์กร	ครัวเรือน
สหกรณ์ภาคการเกษตร	18.00
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	0.00
กลุ่มเกษตรกร	0.00
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	0.00
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	0.00
กลุ่มยุวเกษตรกร	0.00

สมาชิกองค์กร	ครัวเรือน
วิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน	0.00
สมาคม/สหพันธ์	0.00
อาสาสมัครเกษตร	1.00
กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน	1.00
จ.ก.ส.	114.00
อื่นๆ	106.00

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2566 (ตัดยอด 30 เม.ย. 67)

สืบค้นจาก : https://aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report1/ พ.ศ. 2568

(4) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลหนองน้ำใหญ่ ส่วนใหญ่เกษตรกร เช่าที่ดิน จำนวน 281 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 65.05 รองลงมา คือ เจ้าของเอง จำนวน 154 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 34.72 และอื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน 5 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.23 ตามลำดับ

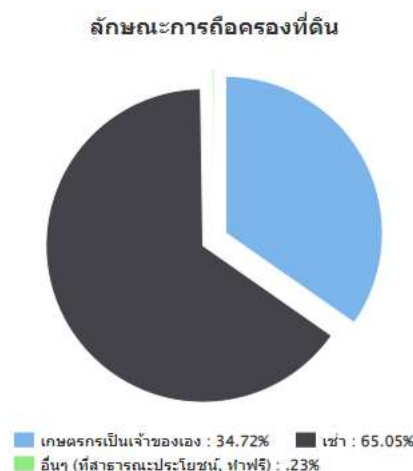
ตารางที่ 2.4 แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	พื้นที่	ร้อยละ	ลำดับที่
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	154.00	3,696.00	34.72	2
เช่า	281.00	10,125.00	65.05	3
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	5.00	119.00	0.23	1
รวม **	384.00	13,940.00	-	-

หมายเหตุ * ข้อมูลตามที่ตั้งแปลง เฉพาะครัวเรือนที่แจ้งปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรในแต่ละปี ** เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองในทุกลักษณะ

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2566 (ตัดยอด 30 เม.ย. 67)

สืบค้นจาก : https://aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report1/ พ.ศ. 2568

ภาพที่ 2.3 แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2566 (ตัดยอด 30 เม.ย. 67)

(5) ประเภทการเช่า

ประเภทการเช่าของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรเช่าที่ดินแบบมีสัญญา จำนวน 279 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 97.21 รองลงมา คือ เช่าแบบไม่มีสัญญา จำนวน 8 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.79 ตามลำดับ ตารางที่ 2.5 แสดงประเภทการเช่าของเกษตรกร ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภทการเช่า (ครัวเรือน)						
รวม	เช่ามีสัญญา	ร้อยละ	เช่าไม่มีสัญญา	ร้อยละ	ไม่ระบุ	ร้อยละ
281.00	279.00	97.21	8.00	2.79	0.00	0

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2566 (ตัดยอด 30 เม.ย. 67)

สืบค้นจาก : https://aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report1/ พ.ศ. 2568

ภาพที่ 2.4 แสดงประเภทการเช่า ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2566 (ตัดยอด 30 เม.ย. 67)

(6) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของเอง)

เกษตรกรตำบลหนองน้ำใหญ่ มีการถือครองที่ดินประเภทโฉนด/น.ส.ทุกประเภทสิทธิ์ จำนวน 154 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 98.72 และเอกสารสิทธิ์อื่นๆ จำนวน 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.28

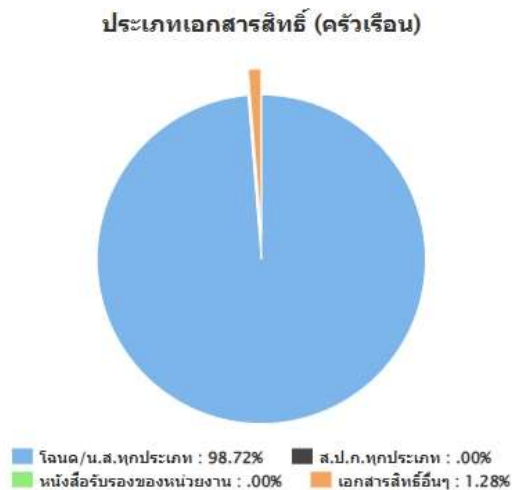
ตารางที่ 2.6 แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รวม	ประเภทเอกสารสิทธิ์			
	โฉนด/น.ส. ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์ อื่นๆ
154.00	154.00	0.00	0.00	2.00

หมายเหตุ * ข้อมูลตามที่ดัดแปลง เฉพาะครัวเรือนที่แจ้งปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรในแต่ละปี** เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองในทุกลักษณะ

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2566 (ตัดยอด 30 เม.ย. 67)

สืบค้นจาก : https://aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report1/ พ.ศ. 2568

ภาพที่ 2.5 แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

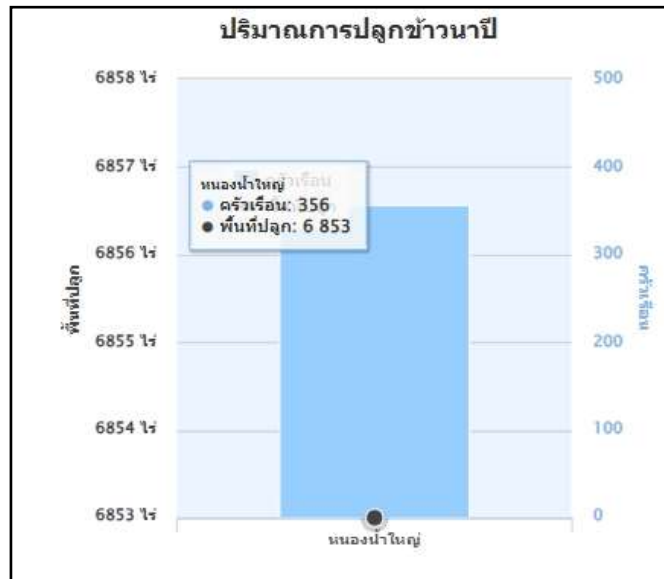
ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2566 (ตัดยอด 30 เม.ย. 67)

(7) การประกอบกิจกรรมการเกษตร

ตำบลหนองน้ำใหญ่ มีการประกอบกิจกรรมการเกษตร (ปริมาณการปลูกข้าวนาปี) จำนวน 356 ครัวเรือน พื้นที่ปลูก จำนวน 6,853 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว จำนวน 6,853 ไร่

ตารางที่ 2.7 แสดงการประกอบกิจกรรมการเกษตร (ปริมาณการปลูกข้าวนาปี) ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	หมู่	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
1	หนองน้ำใหญ่	356.00	6,853.00	6,853.00
	รวม	356.00	6,853.00	6,853.00

ภาพที่ 2.6 แสดงการประกอบกิจกรรมการเกษตร (ปริมาณการปลูกข้าวนาปี)

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2566 (ตัดยอด 30 เม.ย. 67)

(8) รายได้/หนี้สินครัวเรือน (ตามทะเบียนบ้าน)

(8.1) รายได้รวมจำแนกตามที่อยู่

เกษตรกรตำบลหนองน้ำใหญ่ มีรายได้ในครัวเรือนระหว่าง 100,001-500,000 บาท จำนวน 294 ครัวเรือน รองลงมา คือ มีรายได้ระหว่าง 50,001-100,000 บาท จำนวน 84 ครัวเรือน และมีรายได้ระหว่าง 20,001-50,000 บาท จำนวน 19 ครัวเรือน ตามลำดับ

โดยเกษตรกรหมู่บ้านที่มีรายได้เฉลี่ยสูงสุด คือ หมู่ที่ 3 มีรายได้เฉลี่ย 162,017.14 บาทต่อปี รองลงมา คือ หมู่ที่ 2 มีรายได้เฉลี่ย 153,304.35 บาทต่อปี และหมู่ที่ 7 มีรายได้เฉลี่ย 198,985.19 บาทต่อปี สำหรับหมู่บ้านที่มีรายได้ต่ำสุด คือ หมู่ที่ 1 มีรายได้เฉลี่ย 106,795.61 บาทต่อปี

ตารางที่ 2.8 แสดงรายได้รวมของครัวเรือนเกษตรกรตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่	เกษตรกร (ครัวเรือน)	ช่วงรายได้รวม (บาท/ครัวเรือน/ปี)						รายได้รวม เฉลี่ย (บาท/ ครัวเรือน/ปี)
		20,001-50,000 บาท		50,001 -100,000 บาท		100,001- 500,000 บาท		
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
		ครัวเรือน		ครัวเรือน		ครัวเรือน		
หมู่ 1	25	1	4.00	20	80.00	4	16.00	106,795.61
หมู่ 2	18	3	16.67	5	27.78	10	55.56	153,304.35
หมู่ 3	15	2	13.33	8	53.33	5	33.33	162,017.14
หมู่ 4			-		0.00		-	
หมู่ 5	10	2	20.00	4	40.00	4	40.00	99,627.27
หมู่ 6			-		0.00		-	
หมู่ 7	93	5	10.75	20	21.51	63	67.74	71,666.33
หมู่ 8	140	0	-	10	6.90	135	93.10	97,842.89
หมู่ 9	62		-	12	21.88	50	78.13	89,909.09
หมู่ 10			-		0.00		-	
หมู่ 11	34	6	17.65	5	14.71	23	67.65	80,511.19
รวม	397	19	100.00	84	100	294	100.00	

ที่มา : ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ระดับตำบล ป 2567

(8.2) หนี้สินรวมจำแนกตามที่อยู่

เกษตรกรตำบลหนองน้ำใหญ่ มีหนี้สินในครัวเรือน 100,001- 500,000 บาท จำนวน 130 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 30.37 รองลงมา คือ มีหนี้สินระหว่าง ระหว่าง 50,001 -100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.46 ตามลำดับ

เกษตรกรตำบลหนองน้ำใหญ่มีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน 92,421 บาทต่อปี โดยเกษตรกรหมู่บ้านที่มีหนี้สินเฉลี่ยสูงสุด คือ หมู่ที่ 9 มีหนี้สินเฉลี่ย 130,265 บาทต่อปี รองลงมา คือ หมู่ที่ 8 มีหนี้สินเฉลี่ย 124,651 บาทต่อปี สำหรับหมู่ที่มีหนี้สินต่ำสุด คือ หมู่ที่ 3 มีรายได้เฉลี่ย 50,210 บาทต่อปี

หมู่ที่	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		ศูนย์ข้าวชุมชน		สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	1	11	0	0	0	0	1	11	1	11	0	0
10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	1	11	1	8	0	0	5	53	1	11	0	0

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. 2567

ตารางที่ 2.11 แสดงจำนวน/ผลการประเมินองค์กรและสถาบันเกษตรกร ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี

ตำบล	วิสาหกิจชุมชนอำเภอดงหลวง			กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร			กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร		
	จำนวน	ชื่อกลุ่ม	ผลการประเมิน	จำนวน	ชื่อกลุ่ม	ผลการประเมิน	จำนวน	ชื่อกลุ่ม	ผลการประเมิน
หนองน้ำใหญ่	5	1) วิสาหกิจชุมชนนมเปี้ยะลาดชะโด ซอย 38	ปานกลาง	1	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เห็ดปลอดสารพิษครบ วงจร	ดี	1	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการ ทำนาปลอดสารพิษหนอง น้ำใหญ่	ดี
		2) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวปลอดภัยหนองน้ำใหญ่	ดี						
		3) วิสาหกิจชุมชนผลิตและแปรรูปผลผลิตการเกษตร ปลอดภัยลาดชะโด	ปานกลาง						
		4) วิสาหกิจชุมชนอินทผลาล์มและพืชผักสมุนไพร ลาดชะโด	ปานกลาง						
		5) วิสาหกิจชุมชนท้ายตลาด หมู่ 2 บ้านลาดชะโด	ปานกลาง						

2) ผลการประเมินศักยภาพกลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

จากข้อมูลข้างต้นแสดงจำนวน/ผลการประเมินองค์กรและสถาบันเกษตรกร ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี มีจำนวนทั้งสิ้น 7 แห่ง และพบว่า ผลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน ปี 2567 ในตำบลหนองน้ำใหญ่ มีวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับดี จำนวน 1 แห่ง และมีวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง จำนวน 4 แห่ง ในส่วนของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร มีผลการประเมินศักยภาพอยู่ในระดับดี ทั้ง 2 กลุ่ม

ตำบลหนองน้ำใหญ่มีแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ จำนวน 4 แห่ง ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 8 และ 9 โดยจุดเรียนรู้ดังกล่าวเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรและมีความพร้อมสำหรับการเข้าเยี่ยมชมและศึกษาดูงาน

ตารางที่ 2.12 แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แหล่งเรียนรู้	ที่ตั้ง	พิกัด			วิทยากรประจำศูนย์	องค์ความรู้ด้าน
		Zone	X	Y		
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล	หมู่ที่ 8	47	641410	1601380	นายยุรนันท์ พฤกษมาตร	เกษตรผสมผสาน
ศูนย์เครือข่ายการเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก. เครือข่าย)	หมู่ที่ 8	47	641410	1601380	นายยุรนันท์ พฤกษมาตร	เกษตรผสมผสาน
ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	หมู่ที่ 9	47	641026	1599294	นายประเสริฐ พุ่มพวง	การลดต้นทุนการผลิตข้าว เกษตรทฤษฎีใหม่
ศูนย์ข้าวชุมชน	หมู่ที่ 9	47	641026	1599294	นายประเสริฐ พุ่มพวง	การลดต้นทุนการผลิตข้าว
ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	หมู่ที่ 9	47	641026	1599294	นายประเสริฐ พุ่มพวง	การผลิตสารชีวภัณฑ์
ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	หมู่ที่ 9	47	641026	1599294	นายประเสริฐ พุ่มพวง	การตรวจวิเคราะห์ดิน

3) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลหนองน้ำใหญ่มีแหล่งเรียนรู้ บริการด้านการเกษตร ดังนี้

- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล 1 ศูนย์
- ศูนย์เครือข่ายการเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.เครือข่าย) 1 ศูนย์
- ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง 1 ศูนย์
- ศูนย์ข้าวชุมชน 1 ศูนย์
- ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) 1 ศูนย์
- ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) 1 ศูนย์

ข้อมูลศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร/

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

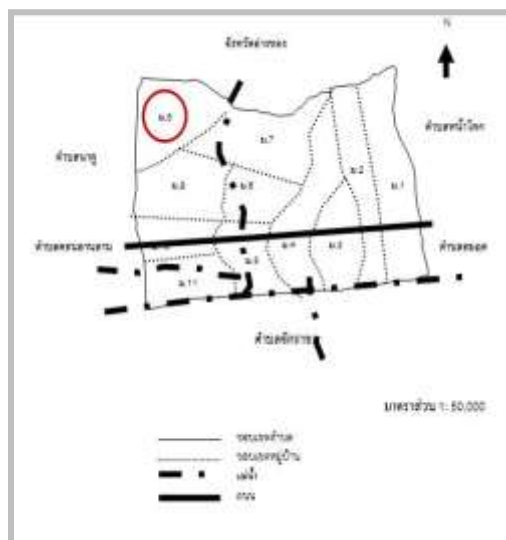
ชื่อศูนย์ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลหนองน้ำใหญ่

ประเภทศูนย์เครือข่าย : ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน

สถานที่ตั้ง 20/1 หมู่ที่ 8 ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี

พิกัด: X = 641410 , Y = 1601380 zone 47

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ :

เกษตรกรต้นแบบ

ชื่อ-สกุล : นายยูนันท์ พฤกมาต
 วัน เดือน ปีเกิด : 25 พฤษภาคม 2528
 ระดับการศึกษา : ปริญญาตรี
 สถาบันการศึกษา : ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
 ที่อยู่ : เลขที่ 20/1 หมู่ที่ 8 ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอฟักไถ่
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13280
 เบอร์โทรศัพท์ : 089-9020329
 Facebook : Yuranan Yoe Phrkamrt

เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เครือข่าย : การลดต้นทุนการผลิตข้าวจากการใช้สารชีวภัณฑ์

การนำไปใช้ประโยชน์ : การบริหารพื้นที่ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

หลักสูตรการเรียนรู้ :

1. ด้านพืช (นาข้าว)
2. ด้านพืช (เพาะเห็ด)
3. ด้านการประมง (เลี้ยงปลา)
4. ด้านการปศุสัตว์ (เลี้ยงเป็ด)
5. ด้านการแปรรูป (ผลิตไข่เค็ม)

องค์ความรู้ด้านการเกษตร

การลดต้นทุนการผลิตข้าว (โดยการเลี้ยงเป็ดแบบขังในนาช่วยเพิ่มปุ๋ยก่อนปลูกข้าว) หลังจากเกษตรกรเก็บเกี่ยวข้าวแล้วนั้น ก็ทำการสูบน้ำใส่ในเล็กล็กน้อย แล้วจึงนำเป็ดมาเลี้ยงในนาข้าว เพื่อให้เป็ดกินเมล็ดข้าวและเมล็ดวัชพืชที่ร่วงอยู่ในนาข้าวเป็นอาหาร ใช้ระยะเวลาเลี้ยงแค่ 1 สัปดาห์ โดยเป็ดก็จะถ่ายมูลลงในนาเป็นปุ๋ยต่อไป ทั้งการเลี้ยงเป็ดในนาข้าว นั้น เป็ดยังช่วยไล่ตุงข้าวให้ย่อยสลายเร็วยิ่งขึ้น ทำให้ผืนนาที่เลี้ยงเป็ดจะไม่มีปัญหาโรคและแมลงศัตรูข้าว เนื่องจากช่วงเวลาที่ขังเป็ดไว้ เป็ดได้สร้างความสมดุลให้กับที่นาเป็นอย่างดี เนื่องจากเป็ดมีพฤติกรรมชอบคุ้ยและจิกกินแมลง กินหอย กินหญ้า พรอนดินเป็นผลพลอยได้โดยตรงจากการเลี้ยงเป็ดด้วยนาข้าวที่เลี้ยงเป็ดจึงเหมาะแก่การเตรียมดินก่อนปลูกข้าวแบบลดต้นทุนที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพของปุ๋ยในนา และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน ทำให้การปลูกข้าวทุกต้นของชาวนาได้ผลผลิตที่ดีแบบลดต้นทุน

การเลี้ยงเป็ดไข่ผสมผสานกับการเลี้ยงปลา

ช่วยลดความเสี่ยงในการประกอบอาชีพ และเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร โดยการเลี้ยงเป็ดไข่ผสมผสานกับการเลี้ยงปลาเป็นแนวทางเกื้อกูลระหว่าง 2 กิจกรรมการผลิต มูลเป็ดจะเป็นปุ๋ยช่วยเพิ่มอาหารตามธรรมชาติให้แก่ปลา เป็ดจะช่วยกำจัดหอยพาหะของโรคพยาธิและเพิ่มออกซิเจนในน้ำ

การทำไข่เค็มดินสอพอง

ไข่เค็ม เป็นการถนอมอาหารที่สามารถทำได้หลายรูปแบบ และการทำไข่เค็มด้วยวัตถุดิบอย่างดินสอพองก็เป็นอีกรูปแบบหนึ่ง โดยใช้วัตถุดิบหลักคือไข่เป็ดในเล้าของตนเอง อัตราส่วนของส่วนผสมในการทำไข่เค็ม มีดังนี้

1. ไข่เป็ดสดประมาณ 60 ฟอง
2. ดินสอพอง 1 กิโลกรัม
3. เกลือ 500 กรัม
4. สารส้ม 50 กรัม
5. น้ำสะอาด 350 กรัม

วิธีการทำ ดังนี้

1. นำไข่เป็ดมาทำความสะอาด จากนั้นล้างทิ้งไว้ให้เปลือกแห้ง
2. นำดินสอพองใส่ในกะละมัง เติมน้ำสะอาดลงไป แช่ทิ้งไว้ 1 คืน
3. จากนั้นเทน้ำที่แช่ดินสอพองออกให้หมด เหลือไว้แต่ดินสอพอง
4. เติมเกลือป่นลงไปในดินสอพอง คนให้เกลือป่นละลายจนเป็นเนื้อเดียวกันกับดินสอพอง
5. จากนั้นนำไข่เป็ดสดลงไปจุ่มกับดินสอพอง เมื่อดินสอพองพอกทั่วทั้งฟองไข่แล้ว นำไข่ไปคลุกกับขี้เถ้าหรือใบเตยสับอีกครั้งหนึ่งตามที่ต้องการ จากนั้นนำไข่มาวางในตะกร้าหรือภาชนะที่เตรียมไว้ ปล่อยทิ้งไว้ประมาณ 20 วัน เมื่อครบกำหนดเวลาก็นำมาต้มกิน/ขายสร้างรายได้

วิทยากรประจำศูนย์ฯ ภาพถ่าย / ชื่อ – สกุล ที่อยู่ เบอร์โทร ความรู้ความสามารถในเรื่องที่ถ่ายทอด

ชื่อ นายประเสริฐ พุ่มพวง

ที่อยู่ 57/6 หมู่ 9 ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักใต้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เบอร์โทร: 098-9944657

เรื่องที่ถ่ายทอด

1. การผลิตจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง
2. น้ำหมักหัวปลา
3. น้ำหมักสมุนไพรไล่แมลง
4. การทำเกษตรผสมผสาน
5. ฮอโมนไข่

ชื่อ นายเสน่ห์ คชสุวรรณ

ที่อยู่ 59 ม. 9 ต. หนองน้ำใหญ่ อ. ดักใต้ จ. พระนครศรีอยุธยา

เบอร์โทร: 085-2948812

เรื่องที่ถ่ายทอด

1. การเก็บตัวอย่างดิน
2. การตรวจวิเคราะห์ดิน
3. การใช้มาตรการทางการเกษตร
4. การทำเกษตรผสมผสาน

ชื่อ นางสาวอ้อย จังอินทร์

ที่อยู่ 36/4 ม.5 ต.ดอนไก่ดี อ.กระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร

เบอร์โทร: 088-2361374

เรื่องที่ถ่ายทอด การแปรรูปข้าว

ภายในศูนย์ฯ มีจุดให้บริการถ่ายทอดความรู้เรื่องการทำปุ๋ยหมัก ด้านโรคและแมลงศัตรูพืช การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ คลินิกพืช การตรวจวิเคราะห์ดิน รวมถึงเป็นแหล่งจุดบริการของหน่วยงานอื่นๆ ที่มาถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร ให้กับสมาชิกศูนย์ฯ และเกษตรกรทั่วไป

ภาพการให้บริการของศูนย์ฯ

ตารางที่ 2.13 อาสาสมัครเกษตร ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบลหนองน้ำใหญ่ มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน 22 ราย (กรณีนับบุคคลไม่ซ้ำ) โดยมีสาขาเกษตรหมู่บ้าน มากที่สุด จำนวน 12 ราย รองลงมา คือ สาขาหมอดินอาสา จำนวน 11 ราย สาขาอาสาสมัครชลประทาน จำนวน 3 ราย สาขาสหกรณ์ 2 ราย ตามลำดับ

หมู่ที่	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ชลประทาน	ครูบัญชี อาสา	ประมงอาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดินอาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
1	1	-	-	-	1	1	-	-	-
2	-	-	-	-	-	1	-	-	-
3	-	-	-	-	1	2	-	-	-
4	-	-	-	-	1	1	-	-	-
5	-	-	-	-	1	1	-	-	-
6	-	-	-	-	1	1	-	-	-
7	-	-	-	-	1	1	1	-	-
8	1	-	-	-	1	1	-	-	-
9	1	-	-	-	2	1	-	-	-
10	-	-	-	-	1	1	-	-	-
11	-	-	-	-	1	1	1	-	-
รวม	3	-	-	-	11	12	2	-	-

สืบค้นจาก : <https://asa-center.doe.go.th/main>, 2568

ตารางที่ 2.14 รายชื่ออาสาสมัครเกษตร ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลำดับ	คำนำหน้า	ชื่อ	สกุล	บ้านเลขที่	หมู่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	สาขา อกษ.
1	นาย	ยูนันท์	พฤกมาตร	20/1	8	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	เกษตรหมู่บ้าน
2	นาย	ขวัญชัย	เอี่ยมสะอาด	18/2	7	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	หมอดินอาสา
3	นาย	อนัทธิชาญ	ผาสุขภักตร์	70	3	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	หมอดินอาสา,เกษตรหมู่บ้าน
4	นาย	ธรรมรัตน์	ทรงม่วง	26/1	8	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	หมอดินอาสา
5	นาย	เฉลิม	สุภศรี	69	1	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	อาสาสมัครชลประทาน,เกษตรหมู่บ้าน
6	นาย	เทพกร	กล่อมโอสถ	58/1	7	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	อาสาสมัครสหกรณ์,เกษตรหมู่บ้าน
7	นาย	บุญเรือน	วงศ์สำริดย์	22	8	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	อาสาสมัครชลประทาน
8	นาย	สิทธิ์	สภาพโชติ	16	9	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	อาสาสมัครชลประทาน,เกษตรหมู่บ้าน
9	นาง	มะลิ	เอี่ยมสะอาด	21	10	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	เกษตรหมู่บ้าน
10	นาย	ประเสริฐ	พุ่มพวง	57/6	9	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	หมอดินอาสา
11	นาย	สายันต์	เข้มซ้อย	48/1	10	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	หมอดินอาสา
12	นาง	พิชญากร	เปลื้องทุกซ์	51/1	11	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	อาสาสมัครสหกรณ์,เกษตรหมู่บ้าน
13	นาย	ศรিতวรรณ	เปลื้องทุกซ์	51/1	11	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	หมอดินอาสา
14	นาย	ขวัญชัย	สาระสันต์	88/2	2	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	เกษตรหมู่บ้าน
15	นาง	ปราณี	คำสุทธิ	81	1	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	หมอดินอาสา
16	นาย	สุธี	เจริญสุข	32	4	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	หมอดินอาสา,เกษตรหมู่บ้าน

ลำดับ	คำนำหน้า	ชื่อ	สกุล	บ้านเลขที่	หมู่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	สาขา อักษร.
17	นาย	พะเยาว์	กล่อมโอสถ	1	5	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	หมอดินอาสา
18	นาย	เอนก	คงสุวรรณ	88/5	5	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	เกษตรหมู่บ้าน
19	นาย	หย่ง	สุสีฟา	21/1	6	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	หมอดินอาสา
20	นาย	สอน	คณินาย	71/2	6	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	เกษตรหมู่บ้าน
21	นาย	เสนห์	คชสุวรรณ	53	9	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	หมอดินอาสา
22	นาง	อมรา	เจริญไพฑูรย์	92/12	3	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	เกษตรหมู่บ้าน

สืบค้นจาก : <https://asa-center.doae.go.th/main>, 2568

1.2 ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

1) ทรัพยากรดิน ตำบลหนองน้ำใหญ่ ทรัพยากรดินส่วนใหญ่เป็นดินในที่ราบลุ่ม เนื้อที่ 11,080.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 2.15 ข้อมูลทรัพยากรดินของตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในที่ราบลุ่ม	11,080.75	100
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินชั้น	0.00	0.00
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	0.00	0.00
กลุ่มชุดดินผสม	0.00	0.00
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	0.00	0.00
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	0.00	0.00
รวมทั้งสิ้น	11,080.75	100.00

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (ทรัพยากรดิน), 2567

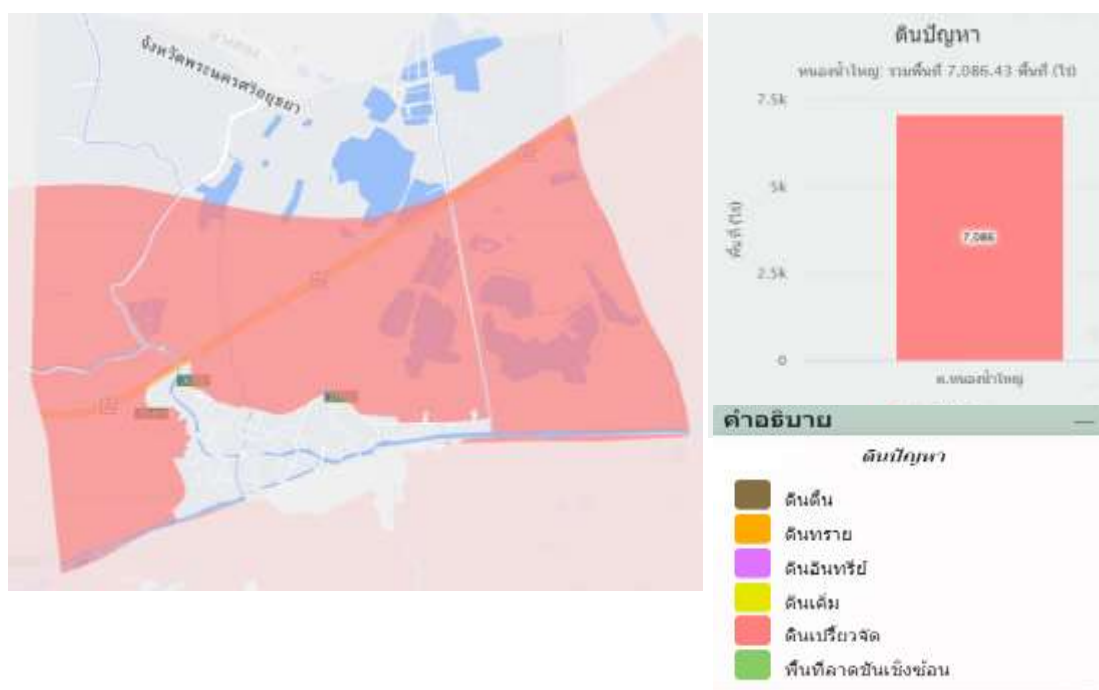
แหล่งข้อมูล : กรมพัฒนาที่ดิน, 2567

ภาพที่ 2.7 แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (ทรัพยากรดิน), 2567)

(1.1) สภาพปัญหาของดิน ตำบลหนองน้ำใหญ่ พบปัญหาดินเปรี้ยวจัด เนื้อที่ จำนวน 7,086 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 63.95 ของพื้นที่ทั้งหมด

ภาพที่ 2.8 แสดงสภาพปัญหาของดิน ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (ดินปัญหา), 2567)

(1.2) พื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ

ตำบลหนองน้ำใหญ่ มีพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว จำนวน 6,035 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 54.46 ของพื้นที่ทั้งหมด

ภาพที่ 2.9 แสดงพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (พื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ), 2567)

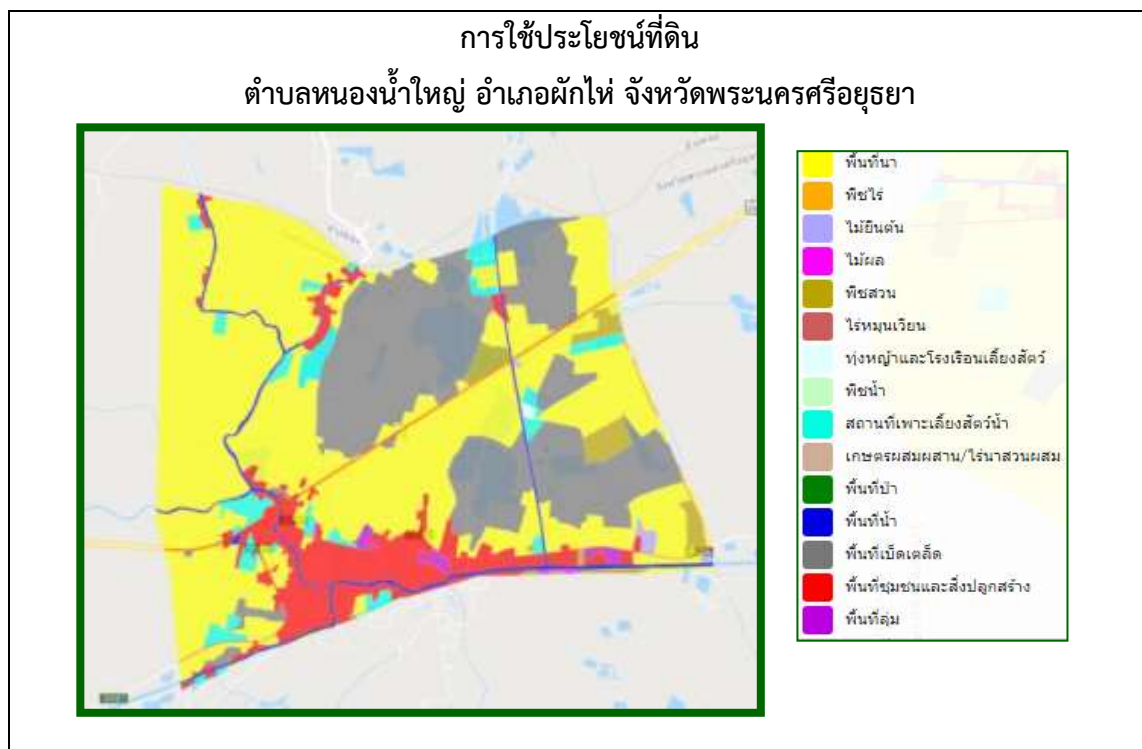
(1.3) ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการเกษตรของตำบลหนองน้ำใหญ่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา จำนวน 6,211.4 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 53.63 ของพื้นที่ทั้งหมด รองลงมา คือ พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน 464.52 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.01 และพื้นที่พืชสวน 282.79 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.44 ของพื้นที่ทั้งหมด

ตารางที่ 2.16 แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินของตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่นา	6,211.4	53.63
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	3,003.01	25.93
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,242.56	10.73
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	464.52	4.01
พืชสวน	282.79	2.44
พื้นที่น้ำ	249.15	2.15
พื้นที่ลุ่ม	66.17	0.57
ไม้ยืนต้น	39.19	0.34
ไม้ผล	12.29	0.11
ทุ่งหญ้าและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	11.63	0.1
รวม	11,582.71	100.01

ที่มา : ข้อมูลการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ,2567

ภาพที่ 1.10 แสดงพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอฟักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), 2566

(1.4) ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ความเหมาะสมของดิน และคุณภาพของดิน ข้อมูลกลุ่มชุดดิน กลุ่มชุดดินในพื้นที่ ตำบลหนองน้ำใหญ่ มี 2 กลุ่ม คือ

ชุดที่ 1 กลุ่มชุดดินที่ 3 จำนวนพื้นที่ 5,477.74 ไร่

ลักษณะเด่น คือ เป็นกลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนน้ำกร่อย อาจพบชั้นดินเลนของตะกอนน้ำทะเลที่ไม่มีศักยภาพก่อให้เกิดเป็นดินกรดกำมะถันภายในความลึก 150 เซนติเมตรจากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุดิบกำเนิดดินพวกตะกอนผสมของตะกอนลำนํ้าและตะกอนน้ำทะเล แล้วพัฒนาในสภาพน้ำกร่อย พบในบริเวณที่ราบลุ่มหรือที่ราบเรียบ บริเวณชายฝั่งทะเลหรือห่างจากทะเลไม่มากนัก มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หน้าดินอาจแตกกระแหว่งเป็นร่องลึกในฤดูแล้ง และมีรอยอุกโกลนในดิน ดินบนมีสีดำ ส่วนดินล่างมีสีเทาหรือน้ำตาลอ่อน มีจุดประสีเหลืองและสีน้ำตาล ตลอดชั้นดิน บางบริเวณอาจพบจุดประสีแดงปะปนหรืออาจพบผลึกยิปซัมบ้างที่ความลึกประมาณ 1.0 -1.5 เมตร จะพบชั้นตะกอนทะเลสีเขียวมะกอก และพบเปลือกหอยปน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงด่างปานกลาง

การใช้ประโยชน์ คือ ใช้ทำนา หรือยกร่องสวนปลูกพืชผักและไม้ผล ซึ่งไม่ค่อยมีปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ปัญหาที่พบ คือ โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก บริเวณที่มีอิทธิพลของน้ำทะเลขึ้นลงอยู่ในรอบปีอาจพบชั้นดินเลนที่มีเกลือสะสมอยู่ในดินล่าง แต่ถ้าเป็นที่ลุ่มมากๆ จะมีปัญหาเรื่องน้ำท่วมขังในฤดูฝนทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการดินเพื่อการปลูกพืช

ข้าว ควรไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ 3-4 สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนแอฟริกันหรือโสนอินเดีย 4-6 กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่อ อายุ 50-70 วัน ปล่อยทิ้งไว้ 1-2 สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 ใส่ปุ๋ยแต่งหน้า หลังปักดำ 35-40 วัน ควรพัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในเวลาที่ข้าวขาดน้ำ หรือทำนาครั้งที่ 2 หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 1-2 ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

พืชผักหรือผลไม้ ควรยกร่องกว้าง 6-8 เมตร คูน้ำกว้าง 1.0-1.5 เมตร ลึก 0.5-1.0 เมตร หรือถึงชั้นดินเลน โดยร่องแปลงปลูกควรอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วมหรือมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 1-2 ตันต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด 50x50x50 เซนติเมตร ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 15-25 กิโลกรัมต่อหลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิต และภายหลังเก็บผลผลิตใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ชุดที่ 2 กลุ่มชุดดินที่ 11 จำนวนพื้นที่ 8,564.52 ไร่

ลักษณะเด่น คือ เป็นกลุ่มดินเปรี้ยวจัด ลึกปานกลางที่เกิดจากตะกอนน้ำทะเลปฏิกริยา ดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน คือ เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินจำพวกตะกอนผสมของ ตะกอน ลำน้ำและตะกอนน้ำทะเล แล้วพัฒนาในสภาพน้ำกร่อย พบในบริเวณที่ราบลุ่มที่ห่างจากทะเลไม่มากนัก โดยเฉพาะที่ราบลุ่มภาคกลาง มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเลวหรือค่อนข้างเลว เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หน้าดินอาจแตกกระแหงเป็นร่องลึกในฤดูแล้ง และมีรอยอุกโลในดิน ดินบนมีสีดำหรือสีเทาแก่ ดินล่างมีสีเทาและมีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือ สีแดง ปะปนอยู่เป็นจำนวนมากในช่วงดินล่างตอนบน และพบจุดปะสีเหลืองฟางข้าวของสารจาโรไซต์ภายในระดับความลึก 50-100 เซนติเมตร มีปฏิกริยาดินเป็นกรดรุนแรงมากถึงเป็นกรดจัดมาก

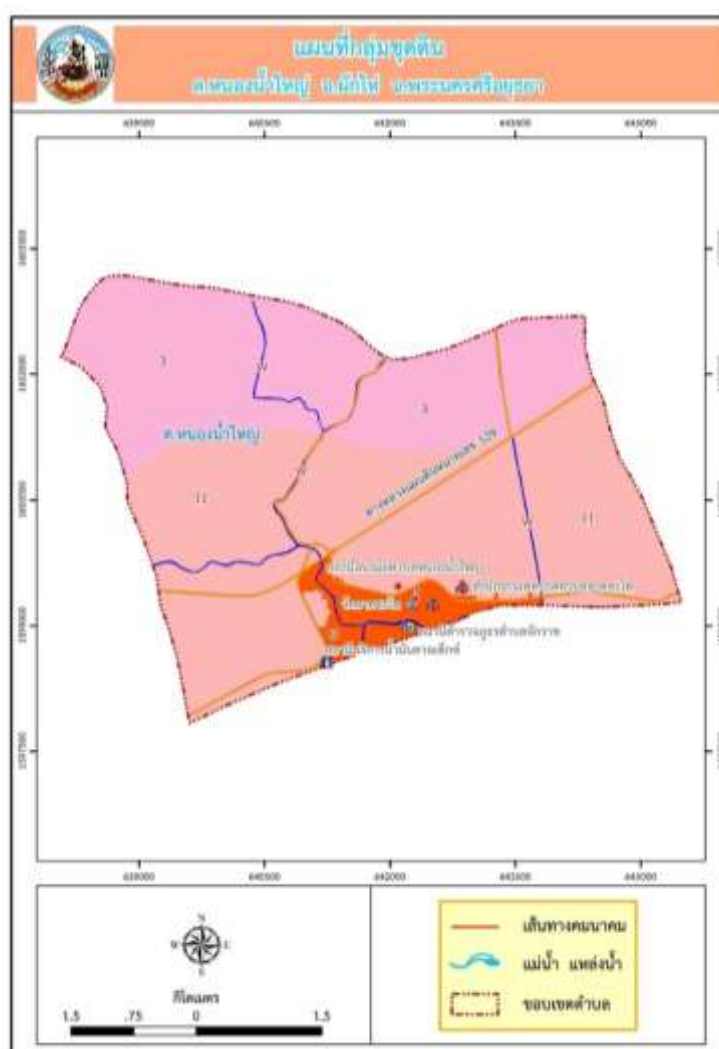
การใช้ประโยชน์ คือ ใช้ทำนา ถ้าดินเหล่านี้ได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน ใช้ปุ๋ย และปูนในอัตราที่เหมาะสม และควรมีการควบคุมน้ำหรือจัดระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพข้าวที่ปลูกจึงจะได้ผลผลิตดีขึ้น

ปัญหาที่พบ คือ ดินเป็นกรดจัดมากหรือเป็นดินเปรี้ยวจัดลึกปานกลางในช่วงความลึก 50-100 เซนติเมตร จากผิวดินเกิดการตรึงของธาตุอาหารและมีสารที่เป็นพิษต่อพืชที่ปลูก มีโครงสร้างดินแน่นทึบ ดินแห้ง แข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก คุณภาพน้ำเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจัด และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการดินเพื่อการปลูกพืช

ข้าว ควรไถพรวนดินในขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ลดและควบคุมความเป็นกรดรุนแรงมากของดินด้วยวัสดุปูน 500-1,000 กิโลกรัมต่อไร่ โดยหว่านให้ทั่วแปลงปลูก ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ 3-4 สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด โสน 4-6 กิโลกรัมต่อไร่ ไถกลบเมื่ออายุ 50-70 วัน ปล่อยไว้ 1-2 สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ 35-45 วัน

พืชผักหรือผลไม้ ควรยกร่องกว้าง 6-8 เมตร คูน้ำควรกว้างประมาณ 1.0-1.5 เมตร ลึก 0.5-1.0 เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ เพื่อป้องกันน้ำท่วมก่อนยกร่อง ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 2-3 ตันต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือขุดหลุมปลูกขนาด 50x50x50 เซนติเมตร ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 20-35 กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปูน 6 กิโลกรัมต่อหลุมในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมี

ภาพที่ 1.11 แสดงแผนที่กลุ่มชุดดินในพื้นที่ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดำรงวิทยพร จังหวัดนครศรีธรรมราช (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2567)

2) ทรัพยากรน้ำ

ตำบลหนองน้ำใหญ่ เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก มีพื้นที่ 9,760 ไร่ ประมาณร้อยละ 88.10 ของพื้นที่ทั้งหมดนอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่น ๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

อ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ มีพื้นที่ 1,320.55 ไร่ ประมาณร้อยละ 11.90 ของพื้นที่ทั้งหมด

แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งสิ้น 108 บ่อ แยกรายหมู่บ้านได้ดังนี้

- หมู่ที่ 1 จำนวน 12 บ่อ
- หมู่ที่ 2 จำนวน 5 บ่อ
- หมู่ที่ 3 จำนวน 7 บ่อ
- หมู่ที่ 4 จำนวน 3 บ่อ
- หมู่ที่ 5 จำนวน 6 บ่อ
- หมู่ที่ 6 จำนวน 4 บ่อ
- หมู่ที่ 7 จำนวน 15 บ่อ
- หมู่ที่ 8 จำนวน 21 บ่อ
- หมู่ที่ 9 จำนวน 8 บ่อ
- หมู่ที่ 10 จำนวน 12 บ่อ
- หมู่ที่ 11 จำนวน 5 บ่อ

แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน ตำบลหนองน้ำใหญ่

1.3 สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ไม่มี)

1.4 สีนค่าเกษตรที่สำคัญ

ในพื้นที่ตำบลหนองน้ำใหญ่ มีสินค่าเกษตรสำคัญ 3 ชนิด ได้แก่ ข้าว มะม่วง และบัวหลวง

1.4.1 ชนิดสินค้า : ข้าว

1) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

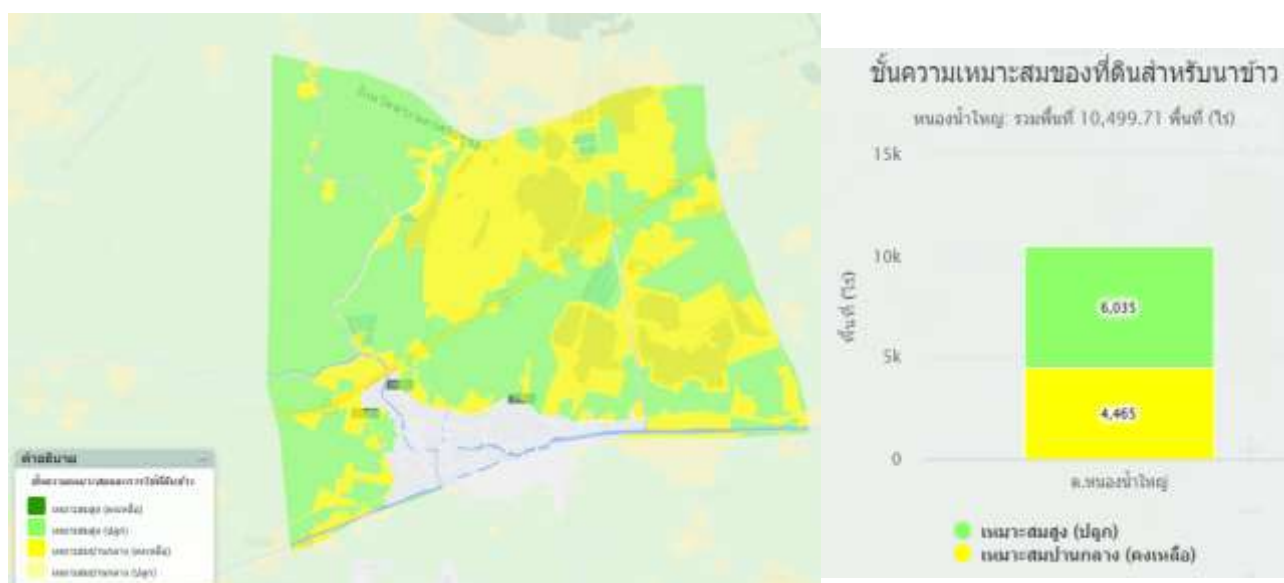
(1) เขตความเหมาะสม

ตำบลหนองน้ำใหญ่ มีพื้นที่ที่มีเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ทั้งหมดจำนวน 11,080.75 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S1) จำนวน 6,034.93 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 57.48 พื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลาง 4,464.78 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 42.52

ตารางที่ 2.17 แสดงชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกข้าวตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
เหมาะสมมาก (S1)	6,034.93	57.48
เหมาะสมปานกลาง (S2)	4,464.78	42.52

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. 2567

ภาพที่ 2.12 แผนที่แสดงชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับปลูกข้าว ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. 2567

(2) พื้นที่ปลูกข้าว

ตำบลหนองน้ำใหญ่ มีพื้นที่ที่มีชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมดจำนวน 10,499.71 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S1) จำนวน 6,034.93 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 57.48 และพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) จำนวน 4,464.78 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 42.52

ตารางที่ 2.18 แสดงพื้นที่สำหรับการปลูกข้าวตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
เหมาะสมสูง (S1) (ปลูก)	6,034.93	57.48
เหมาะสมสูง (S1) (คงเหลือ)	0.00	0.00
เหมาะสมปานกลาง (S2) (ปลูก)	0.00	0.00
เหมาะสมปานกลาง (S2) (คงเหลือ)	4,464.78	42.52
รวมทั้งสิ้น	10,499.71	100.00

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. 2567

2) ปริมาณการผลิต

ตำบลหนองน้ำใหญ่ มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน 10,342.50 ไร่ 217 ครัวเรือน โดยหมู่บ้านที่มีพื้นที่ปลูกมากที่สุด คือ หมู่ที่ 4 จำนวน 2,250.00 ไร่ จำนวน 58 ครัวเรือน รองลงมา คือ หมู่ที่ 1 จำนวน 1,940.00 ไร่ 25 ครัวเรือน และหมู่ที่ 8 จำนวน 1,682.50 ไร่ 19 ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ 2.19 แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
1	25	369.25	369.25	350.7875	0.95
2	18	301.75	301.75	286.6625	0.95
3	15	215.50	215.50	204.725	0.95
4					
5	10	260.25	260.25	234.225	0.90
6					
7	93	1,370.00	1,370.00	1233	0.90
8	140	2,433.50	2,433.50	2,190.15	0.90
9	62	1,453.50	1,453.50	1,308.15	0.90
10					
11	34	646.25	646.25	613.9375	0.95
รวม	397	7,050.00	7,050.00	6,421.6375	

(ที่มา : http://farmer.doae.go.th/ecoplant/eco_report/report_rice_62_fmddfbf_ap/14/08//, พ.ศ. 2567)

3) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(1) การทำนาหว่าน เป็นการปลูกข้าวโดยการหว่านเมล็ดลงไปบนที่เตรียมพื้นที่ไว้แล้วโดยตรง เป็นวิธีการที่นิยมมากขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากประหยัดแรงงานและเวลา

การทำนาหว่าน แบ่งเป็น 2 วิธี คือ

1. นาหว่านข้าวแห้ง เป็นการหว่านเมล็ดข้าวเพื่อคойฝน และมีชื่อเรียกปลักย่อยไปตามวิธีปฏิบัติ คือ

- การหว่านสำรวย เป็นการหว่านเมล็ดข้าวแห้งในสภาพดินแห้ง เนื่องจากฝนยังไม่ตก โดยหลังจากการไถแปรครั้งสุดท้ายแล้วหว่านเมล็ดข้าวลงไปโดยไม่ต้องคราดกลบ เมล็ดจะตกลงไปอยู่ในระหว่างก้อนดิน เมื่อฝนตกลงมาเมล็ดข้าวจะงอกขึ้นมา ในบางพื้นที่หลังจากการหว่านข้าวแห้งแล้วมีการคราดกลบหรือไถกลบ

- การหว่านหลังซีไถ เป็นการหว่านในสภาพที่มีฝนตกลงมา และน้ำเริ่มจะขังในกระตนา เมื่อไถแปรแล้วก็หว่านเมล็ดพันธุ์ข้าวตามหลัง แล้วคราดกลบทันที

2. นาหว่านข้าวรก หว่านนํ้าตม โดยการนำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ถูกเพาะในถุงพลาสติก (มีรากงอกประมาณ 1-2 มิลลิเมตร) ไปหว่านลงในกระตนา ซึ่งมีการเตรียมดินจนเป็นเทือก แยกเป็น

- การหว่านหนีนํ้า ทำในนํ้าฝน เนื่องจากการหว่านข้าวแห้งหรือทำการตกกล้าไม่ทัน เมื่อฝนมามาก หลังจากเตรียมดินเป็นเทือกดีแล้ว ก็หว่านข้าวที่เพาะจนงอก ลงไปในกระตนาที่มีนํ้าขังอยู่มากจึงเรียกว่า นาหว่านนํ้าตม

- นาชลประทาน หรือนาในเขตที่มีแหล่งนํ้าอุดมสมบูรณ์ การทำนาในสภาพนี้ มักจะให้ผลผลิตสูง หลังจากเตรียมดินเป็นเทือกดีแล้วระบายนํ้าออกหรือให้เหลือนํ้าขังบนผืนนํ้าน้อยที่สุด นำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่งอกขนาด “ตมตา” หวานลงไป แล้วคอยดูแลควบคุมการให้นํ้า มักจะเรียกการทำนาแบบนี้ว่า “การทำนํ้าตมแผนใหม่”

ขั้นตอนการทำนาหว่านนํ้าตมในตำบลหนองนํ้าใหญ่

การทำนาหว่านนํ้าตมที่จะให้ได้ผลดีนั้น จะต้องปรับพื้นที่นาให้สม่ำเสมอ มีคันนาล้อมรอบ และสามารถควบคุมนํ้าได้ การเตรียมดินก็ปฏิบัติเช่นเดียวกับการเตรียมดินในนาดํ้า หลังการเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว ควรปล่อยให้เมล็ดข้าวที่ร่วงหล่นในนามีเวลางอกเป็นต้นข้าว เพื่อลดปัญหาข้าวเรื้อ หรือข้าววัชพืชในนา แล้วจึงไถตะ แล้วปล่อยนํ้าเข้าพอให้ดินชุ่มอยู่เสมอ ประมาณ 5-10 วัน เพื่อให้เมล็ดวัชพืช งอกขึ้นมาเป็นต้นอ่อนเสียก่อนจึงปล่อยนํ้าเข้านา แล้วทำการไถแปรและคราด หรือใช้ลูกทูป จะช่วยทำลายวัชพืชได้ หากทำเช่นนี้ 1-2 ครั้ง หรือมากกว่านั้น โดยทิ้งระยะห่างกันประมาณ 4-5 วัน หลังจากไถตะไถแปร และคราดเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขังนํ้าไว้ประมาณ 3 สัปดาห์ เพื่อให้ลูกหญ้าที่เป็นวัชพืชนํ้า เช่น ผักตบชวา ขาเขียด หัวทรงกระเทียม ผักปอดและกกเล็ก เป็นต้น งอกเสียก่อน จึงคราดให้ละเอียดอีกครั้งหนึ่ง ลูกหญ้าจะหลุดลอยไปติดคันนาได้ทางลม ก็จะสามารถถอนออกได้หมด เป็นการทำลายวัชพืชวิธีหนึ่ง เมื่อคราดแล้วจึงระบายนํ้าออกและปรับเทือกให้สม่ำเสมอ สำหรับผู้ใช้ลูกทูปหรืออีซลูก ยํ้าฟางข้าวให้จมลงไปดินแทนการไถ หลังจากยํ้าแล้วควรเอานํ้าแช่ไว้ ให้ฟางเน่าเปื่อยจนหมดความร้อนเสียก่อน อย่างน้อย 3 อาทิตย์ แล้วจึงยํ้าใหม่ เพราะแก๊สที่เกิดจากการเน่าเปื่อยของฟางจะเป็นอันตรายต่อต้นข้าว จะทำให้รากข้าวดำไม่สามารถหาอาหารได้ หลังจากนั้นจึงระบายนํ้าออกเพื่อปรับเทือก

การปรับพื้นที่นาหรือการปรับเทือกให้สม่ำเสมอ จะทำให้ควบคุมน้ำได้สะดวก การงอกของข้าว ดีเติบโตสม่ำเสมอ เพราะเมล็ดข้าวมักจะตายถ้าตกลงไปในแอ่งหรือหลุมที่มีน้ำขัง เว้นแต่กรณีดินเป็นกรดจัดละออง ดินตกตะกอนเร็วเท่านั้นที่ต้นข้าวสามารถขึ้นได้ แต่ถ้าแปลงใหญ่เกินไปจะทำให้เกิดคลื่น ทำให้ข้าวหลุดลอยง่าย และข้าวรวมกันเป็นกระจุก ไม่สม่ำเสมอ นอกจากนั้นการปรับพื้นที่ให้สม่ำเสมอ ยังช่วยควบคุมการงอกของเมล็ด วัชพืช ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของการทำนาหว่านน้ำตามอีกด้วย การปรับพื้นที่ทำเทือก ควรทำก่อนหว่านข้าวหนึ่งวัน เพื่อให้ตะกอนตกดีเสียก่อน แล้วแบ่งกระพรวนออกเป็นแปลงย่อยๆ ขนาดกว้าง 3-5 เมตร ยาวตามความยาวของ กระพรวน ทั้งนี้แล้วแต่ความสามารถของคนหว่าน ถ้าคนหว่านมีความชำนาญอาจแบ่งให้กว้าง การแบ่งอาจใช้วิธี แหวกร่อง หรือใช้ให้กระเทียมผูกเชือกลากให้เป็นร่องก็ได้ เพื่อให้ น้ำตกลงจากแปลงให้หมด และร่องนี้ยังใช้เป็น ทางเดินระหว่างหว่านข้าว หว่านปุ๋ย และพ่นสารเคมีได้ตลอดแปลง โดยไม่ต้องเข้าไปในแปลงย่อยได้อีกด้วย

การเตรียมเมล็ดพันธุ์

- ตรวจสอบความบริสุทธิ์ของเมล็ดพันธุ์ พิจารณามีเมล็ดข้าวพันธุ์อื่นหรือเมล็ดวัชพืชปนหรือไม่ ไม่มีโรคหรือแมลงทำลาย รูปร่างเมล็ดมีความสม่ำเสมอ ถ้าพบว่ามีเมล็ดข้าวพันธุ์อื่นหรือเมล็ดวัชพืชปน หรือมีโรค แมลงทำลายก็ไม่ควรนำมาใช้ทำพันธุ์

- การทดสอบความงอก โดยการนำเมล็ดข้าว จำนวน 100 เมล็ด มาเพาะเพื่อดูเปอร์เซ็นต์ ความงอก อาจทำ 3-4 ซ้ำ เพื่อความแน่นอน เมื่อรู้ว่าเมล็ดงอกกี่เปอร์เซ็นต์จะได้กะปริมาณพันธุ์ข้าวที่ใช้ได้ถูกต้อง

- คัดเมล็ดพันธุ์ให้ได้เมล็ดที่แข็งแรง มีน้ำหนักเมล็ดที่ดีที่เรียกว่าข้าวเต็มเมล็ด จะได้ต้นข้าวที่ เจริญเติบโตแข็งแรง

อัตราเมล็ดพันธุ์

อัตราเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ในการทำนาหว่านน้ำตาม ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ กล่าวคือ ถ้ามีการ เตรียมดินไว้ดี มีเทือกอ่อนนุ่ม พื้นดินปรับได้ระดับ เมล็ดที่ใช้เพียง 7-8 กิโลกรัมหรือ 1 ถังต่อไร่ ก็เพียงพอที่จะทำ ให้ได้ผลผลิตสูง แต่ถ้าพื้นที่ปรับได้ไม่ดี การระบายน้ำทำได้ยาก รวมถึงอาจมีการทำลายของนก หนู หลังจากหว่าน เมล็ดที่ใช้หว่านควรมากขึ้น เพื่อชดเชยการสูญเสีย ดังนั้นเมล็ดที่ใช้ควรเป็นไร่ละ 15-20 กิโลกรัม

การหว่าน

ควรหว่านให้สม่ำเสมอทั่วแปลง ข้าวจะได้รับธาตุอาหาร แสงแดด และเจริญเติบโตสม่ำเสมอ กัน ทำให้ได้ผลผลิตสูง โดยเดินหว่านในร่องแคบๆ ที่ทำไว้ เมล็ดพันธุ์ที่ใช้หว่านแต่ละแปลงย่อย ควรแบ่งออกเป็น ส่วนๆ ตามขนาดและจำนวนแปลงย่อย เพื่อเมล็ดข้าวที่หว่านลงไปจะได้สม่ำเสมอทั่วทั้งแปลง ในนาที่เป็นดินทราย มีตะกอนน้อยหลังจากทำเทือกแล้วควรหว่านทันที กักน้ำไว้หนึ่งคืนแล้วจึงระบายออก จะทำให้ข้าวงอกและจับดินดี ยิ่งขึ้น

การดูแลรักษา

การทำนาหว่านน้ำตาม จะต้องมีการดูแลให้ต้นข้าวงอกดีโดยพิจารณาถึง

1. พันธุ์ข้าว การใช้พันธุ์ข้าวนาปีซึ่งมีลำต้นสูง ควรจะทำการหว่านข้าวให้ล่า ให้อายุข้าว จากหว่านถึงออกดอกประมาณ 70-80 วัน เนื่องจากความยาวแสงจะลดลง จะทำให้ต้นข้าวเตี้ยลง เนื่องจากถูก จำกัดเวลาในการเจริญเติบโตทางต้นและทางใบ ทำให้ต้นข้าวแข็งแรงและไม่ล้มง่าย สำหรับข้าวที่ไม่ไวแสงหรือข้าว

นาปรังไม่มีปัญหา เพียงแต่กระยะให้เก็บเกี่ยวในระยะฝนทิ้งช่วง หรือหมดฝน หรือหลีกเลี่ยงไม่ให้ข้าวบางพันธุ์ เช่น ปทุมธานี 1 ออกดอกในฤดูหนาวเป็นต้น

2. ระดับน้ำ การจะผลผลิตข้าวให้ได้ผลผลิตสูงการควบคุมระดับน้ำเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะตั้งแต่เริ่มหว่านจนข้าวแตกกอ ระดับน้ำไม่ควรเกิน 5 เซนติเมตร เมื่อข้าวแตกกอเต็มที่ ระดับน้ำอาจเพิ่มสูงขึ้นได้ เพื่อจะได้ไม่ต้องสูบน้ำบ่อยๆ แต่ไม่ควรเกิน 10 เซนติเมตร เพราะถ้าระดับน้ำสูงจะทำให้ต้นข้าวที่แตกกอเต็มที่แล้ว เพิ่มความสูงของต้น และความยาวของใบ โดยไม่ได้ประโยชน์อะไร เป็นเหตุให้ต้นข้าวล้ม เกิดการทำลายของโรคและแมลงได้ง่าย

3. การใส่ปุ๋ย ต้องใส่ปุ๋ยให้ถูกต้องตามระยะเวลาที่ข้าวต้องการ จำนวนที่พอเหมาะ จึงจะให้ผลคุ้มค่า

4. การควบคุมวัชพืช วัชพืชเป็นปัญหาใหญ่ในการทำนาหว่านน้ำตม การปรับระดับพื้นที่ให้ราบเรียบสม่ำเสมอและการควบคุมระดับน้ำจะช่วยลดประชากรวัชพืชได้ส่วนหนึ่ง ถ้ายังมีวัชพืชในปริมาณสูง จำเป็นต้องใช้สารเคมี

5. การป้องกันกำจัดโรค แมลง และศัตรูข้าว ปฏิบัติเหมือนการทำนาดำ

4) ปฏิทินการเพาะปลูก ตำบลหนองน้ำใหญ่ มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี				←				←	→	→		
					△			▽	▽	▽		
ข้าวนาปรัง	←	→									←	→
	←	→										△

สัญลักษณ์

↔ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

← - - - → ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ 1.14 แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวดำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. 2567)

5) ต้นทุนการผลิตตำบลหนองน้ำใหญ่

ตำบลหนองน้ำใหญ่ มีพื้นที่ทางการเกษตรอยู่ในเขตชลประทานทั้งหมด และเมื่อพิจารณาต้นทุนการผลิตข้าว ปี 2566 พบว่า ต้นทุนการผลิตข้าวของตำบลหนองน้ำใหญ่ เฉลี่ย 4,962 บาท/ไร่ โดยฤดูนาปี ปี 2566/67 เฉลี่ย 5,097 บาท/ไร่ กำไรสุทธิเฉลี่ย 4,678 บาท/ไร่ โดยต้นทุนการผลิตมาจากราคาปุ๋ยเคมีที่ปรับตัวสูงขึ้น

ตารางที่ 2.20 แสดงต้นทุนการผลิตข้าวฤดูนาปี ปี 2567/68 ตำบลหนองน้ำใหญ่

ที่	รายการ	เฉลี่ย (บาท/ไร่)
1	ค่าเตรียมดิน (ไถ..... บาท / ตัดดิน...200... บาท / ย่ำ+ถูนเทือก+ซักร่อง...200..... บาท)	400
2	ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว อัดรา30.... กก./ไร่, กก. ละ18..... บาท	510
3	ค่าจ้างปลูก (หว่าน/หยอด/ปักดำ)	60
4	ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช (คุมและฆ่าหญ้า)	140
5	ค่าจ้างฉีดสารเคมีกำจัดวัชพืช2.. ครั้ง ๆ	100
6	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ 1 สูตร46-0-0..... อัดรา25..... กก./ไร่, กก. ละ19..... บาท	475
7	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ 2 สูตร16-20-0..... อัดรา25..... กก./ไร่, กก. ละ15..... บาท	375
8	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ 3 สูตร อัดรา กก./ไร่, กก. ละ บาท	
9	ค่าปุ๋ยอินทรีย์ (ปุ๋ยหมัก/ ปุ๋ยคอก) อัดรา กก./ไร่, กก. ละ บาท	
10	ค่าจ้างใส่ปุ๋ย (รวมปุ๋ยเคมีและอินทรีย์)2..... ครั้ง	120
11	ค่าสารบำรุงต่างๆ เช่น สอร์โอม น้ำหมัก ฯลฯ	137
12	ค่าจ้างใส่สารบำรุงต่างๆ1... ครั้ง	60
13	ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	190
14	ค่าจ้างฉีดสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช3... ครั้ง	180
15	ค่าสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	
16	ค่าจ้างฉีดสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ครั้ง	
17	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (ต่อรอบการผลิต)	750
18	ค่าไฟฟ้า (ต่อรอบการผลิต)	
19	ค่าทำความสะอาดแปลง เช่น ตัดหญ้า ฯลฯ	
20	ค่าซ่อมข้าว	
21	ค่ากำจัดพันธุ์ปน (ข้าวตีด/วัชพืช)	
22	ค่าเก็บเกี่ยว	500
23	ค่าขนส่งข้าวไปโรงสี	100
24	ค่าเช่านา (ต่อรอบการผลิต)	1,000
25	อื่นๆ ระบุ	
26	รวมต้นทุนการผลิต	5,097
27	ผลผลิต (กก./ไร่) ความชื้น20.... %	850
28	ราคาจำหน่าย (บาท/กก.)	11.50
29	รายได้	9,775
30	กำไรสุทธิ	4,678

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. 2567)

ตารางที่ 2.21 แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี 2567 ตำบลหนองน้ำใหญ่

ที่	รายการ	เฉลี่ย (บาท/ไร่)
1	ค่าเตรียมดิน (ไถ..... บาท / ตีดิน 200 บาท / ย่ำ+ถูนเทือก+ชักร่อง 200 บาท)	400
2	ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว อัตรา 30 กก./ไร่, กก. ละ 17 บาท	510
3	ค่าจ้างปลูก (หวาน/หยอด/ปักดำ)	60
4	ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช (คุมและฆ่าหญ้า)	195
5	ค่าจ้างฉีดสารเคมีกำจัดวัชพืช 2 ครั้ง ๆ ละ 50 บาท	100
6	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ 1 สูตร 30-0-0 อัตรา 25 กก./ไร่, กก. ละ 22 บาท	550
7	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ 2 สูตร 16-20-0 อัตรา 25 กก./ไร่, กก. ละ 24 บาท	600
8	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ 3 สูตร อัตรา กก./ไร่, กก. ละ บาท	
9	ค่าปุ๋ยอินทรีย์ (ปุ๋ยหมัก/ ปุ๋ยคอก) อัตรา กก./ไร่, กก. ละ บาท	
10	ค่าจ้างใส่ปุ๋ย (รวมปุ๋ยเคมีและอินทรีย์) 2 ครั้ง ๆ ละ 60 บาท	120
11	ค่าสารบำรุงต่างๆ เช่น ฮอร์โมน น้ำหมัก ฯลฯ	200
12	ค่าจ้างใส่สารบำรุงต่างๆ 1 ครั้ง ๆ ละ 50 บาท	147
13	ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	110
14	ค่าจ้างฉีดสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช 1 ครั้ง ๆ ละ 50 บาท	50
15	ค่าสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	
16	ค่าจ้างฉีดสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ครั้ง ๆ ละ บาท	
17	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (ต่อรอบการผลิต)	370
18	ค่าไฟฟ้า (ต่อรอบการผลิต)	
19	ค่าทำความสะอาดแปลง เช่น ตัดหญ้า ฯลฯ	
20	ค่าซ่อมข้าว	
21	ค่ากำจัดพันธุ์ปน (ข้าวตีด/วัชพืช)	
22	ค่าเก็บเกี่ยว	450
23	ค่าขนส่งข้าวไปโรงสี	100
24	ค่าเช่านา (ต่อรอบการผลิต)	1,000
25	อื่นๆ ระบุ	
26	รวมต้นทุนการผลิต	4,962
27	ผลผลิต (กก./ไร่) ความชื้น 21 %	890
28	ราคาจำหน่าย (บาท/กก.)	8.20
29	รายได้	7,298
30	กำไรสุทธิ	2,336

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอฟักไห้, พ.ศ. 2567)

6) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(1) วิธีการตลาด

วิธีการตลาดข้าวของอำเภอผักไห่ ส่วนใหญ่เป็นการรับซื้อข้าวเปลือก เพื่อนำเข้าอุตสาหกรรมการผลิตข้าว การสีข้าว การตลาดข้าว และอุตสาหกรรมที่ใช้ข้าวเป็นวัตถุดิบ

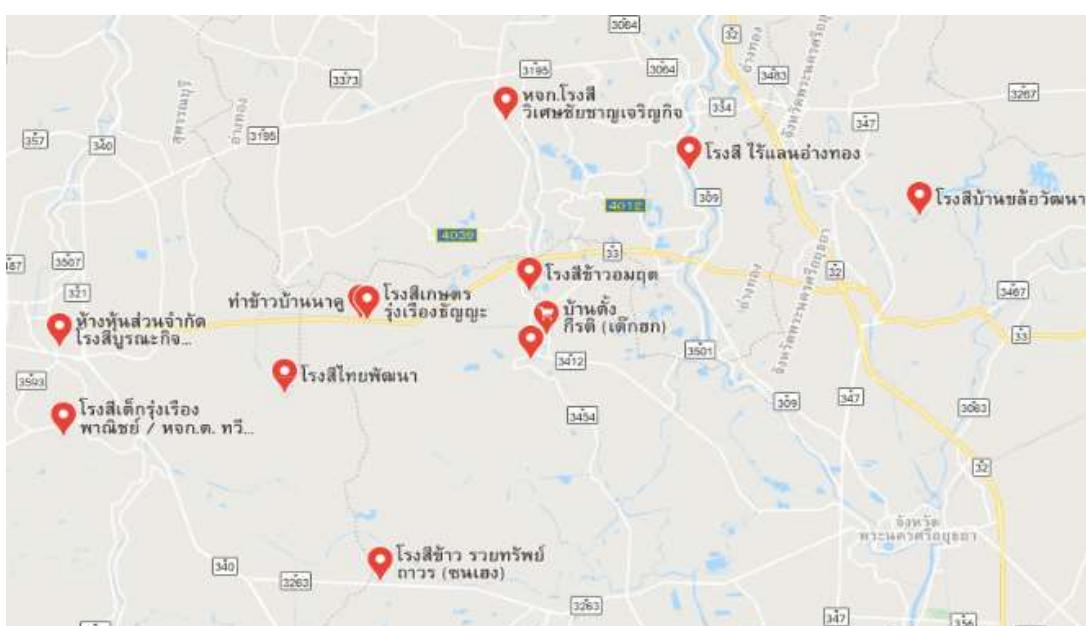

ภาพที่ 2.13 แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. 2567)

(2) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

เกษตรกรตำบลหนองน้ำใหญ่ นิยมขายผลผลิตทางการเกษตรที่ โรงสีเกษตรรุ่งเรืองชัยอยู่ ตำบลนาคู อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ 2.14 แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <https://www.google.co.th/search?sxsrf=ALeKk030WKyigluG7XQGvoc3OcteGtw9ag>, พ.ศ. 2567)

7) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลหนองน้ำใหญ่ มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบ จำนวน 3 ราย ได้แก่

1. นายยุรนันท์ พฤกษมาตร

วัน เดือน ปีเกิด 25 พฤษภาคม 2528

ระดับการศึกษา ปริญญาตรี

สถาบันการศึกษาราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ที่อยู่ เลขที่ 20/1 หมู่ที่ 8 ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอฟักไห้

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13280

เบอร์โทรศัพท์ 089-9020329

เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราชญ์ (Smart Farmer) ปี พ.ศ. 2562

การลดต้นทุนการผลิตข้าว (โดยการเลี้ยงเปิดแบบขังในนาช่วยเพิ่มปุ๋ยก่อนปลูกข้าว) หลังจากที่ได้เกษตรกร เก็บเกี่ยวข้าวแล้วนั้น ก็ทำการสูบน้ำใส่ในเล็กล้นแล้วจึงนำเปิดมาเลี้ยงในนาข้าว เพื่อให้เปิดกินเมล็ดข้าวและ เมล็ดวัชพืชที่ร่วงอยู่ในนาข้าวเป็นอาหาร ใช้ระยะเวลาเลี้ยงแค่ 1 สัปดาห์ โดยเปิดก็จะถ่ายมูลลงในนาเป็นปุ๋ย ต่อไป ทั้งการเลี้ยงเปิดในนาข้าว นั้น เปิดยังช่วยย่อยสลายข้าวให้ย่อยสลายเร็วยิ่งขึ้น ทำให้ผืนนาที่เลี้ยงเปิด จะไม่มี ปัญหาโรคและแมลงศัตรูข้าว เนื่องจากช่วงเวลาที่ยังเปิดไว้ เปิดได้สร้างความสมดุลให้กับที่นาเป็นอย่างดี เนื่องจาก เปิดมีพฤติกรรมชอบคุ้ยและจิกกินแมลง กินหอย กินหญ้า พรอนดินเป็นผลพลอยโดยตรงจากการเลี้ยงเปิดด้วย นาข้าวที่เลี้ยงเปิดจึงเหมาะแก่การเตรียมดินก่อนปลูกข้าวแบบลดต้นทุนที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพของปุ๋ยในนา และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน ทำให้การปลูกข้าวทุกต้นของชาวนาได้ผลผลิตที่ดีแบบลดต้นทุน

การเลี้ยงเปิดไข่มผสมผสานกับการเลี้ยงปลา

ช่วยลดความเสี่ยงในการประกอบอาชีพ และเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร โดยการเลี้ยงเปิดไข่ม ผสมผสานกับการเลี้ยงปลาเป็นแนวทางเกื้อกูลระหว่าง 2 กิจกรรมการผลิต มูลเปิดจะเป็นปุ๋ยช่วยเพิ่มอาหารตาม ธรรมชาติให้แก่ปลา เปิดจะช่วยกำจัดหอยพาหะของโรคพยาธิและเพิ่มออกซิเจนในน้ำ

การนำนวัตกรรม หรือการประยุกต์นำเทคโนโลยี

สามารถลดต้นทุนการผลิตข้าวได้ 20% จากการใส่ปุ๋ยเคมีและลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดวัชพืช ข้าวปน และข้าวดีด และมูลเปิดจะเป็นปุ๋ยช่วยเพิ่มอาหารตามธรรมชาติให้แก่ปลา เปิดจะช่วยกำจัดหอยพาหะของโรคพยาธิและเพิ่ม ออกซิเจนในน้ำ ทำให้ปลาแข็งแรงไม่มีโรค

2. นายประเสริฐ พุ่มพวง

วัน เดือน ปีเกิด 29 ธันวาคม 2510

ระดับการศึกษา มัธยมศึกษา

สถาบันการศึกษา โรงเรียนวัดลาดชะโด

ที่อยู่ เลขที่ 57/6 ม.9 ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอฟักไห้จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13280

เบอร์โทรศัพท์ 098-9944657

Facebook ข้าวตาจุก หนองน้ำใหญ่

เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปี 2561

การลดต้นทุนการผลิตข้าว โดยการใช้สารชีวภัณฑ์ที่ผลิตเอง ซึ่งเริ่มจากการปรับปรุงวิธีการผลิต โดยเริ่มจากการเปลี่ยนแปลงความคิด/ทัศนคติในการทำนาและใช้ความมุ่งมั่น ศรัทธาในตนเอง กล้าที่จะคิดต่าง เพื่อผลักดันตนเองจากการทำนาแบบเดิม มาสู่การทำนาปลอดภัย โดยเน้นการทำนาเองไม่จ้างแรงงานเพื่อจะได้ควบคุมคุณภาพตลอดกระบวนการผลิต ตั้งแต่ต้นการเพาะปลูก ดูแล เก็บเกี่ยวผลผลิต จนกระทั่งได้ข้าวพร้อมรับประทานและขายสู่ผู้บริโภค

มีการนำความรู้จากการอบรม ค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต สอบถามผู้มีความรู้และจากการสังเกตด้วยตนเอง เพื่อหาข้อมูลด้านการเลือกพันธุ์ข้าว การทำน้ำหมักชีวภาพ จุลินทรีย์และสมุนไพรไล่แมลงสูตรต่างๆ เพื่อทดลองใช้ในแปลงนาของตนเองก่อน หลังจากนั้นจึงแนะนำให้เกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงปฏิบัติตาม รวมถึงมีการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ที่สนใจทั้งในจังหวัดและพื้นที่ใกล้เคียง

การนำนวัตกรรม หรือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี

1. สามารถลดต้นทุนการผลิตข้าวได้ 30% ผลผลิตเพิ่มขึ้น
2. การทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น
3. มีรายได้ของตนเองและสมาชิกในกลุ่มเพิ่มมากขึ้น
4. สุขภาพตนเองและครอบครัวดีขึ้น

ด้านการจัดการ ที่โดดเด่น

กระบวนการผลิต คือ มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัสดุที่มีในธรรมชาติ ลดการพึ่งพาวัสดุจากภายนอกมาใช้ในการทำการเกษตร โดยเน้นการทำนาเองไม่จ้างแรงงานเพื่อจะได้ควบคุมคุณภาพตลอดกระบวนการผลิตตั้งแต่ต้นการเพาะปลูก ดูแล เก็บเกี่ยวผลผลิต เช่น การใช้น้ำหมักสลายตอซัง การใช้จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง ฮอโมนไข่ สมุนไพรไล่แมลง ฯลฯ เพื่อลดต้นทุนและได้รับรองมาตรฐาน GAP

การจัดการผลผลิต คือ

มีการนำข้าวปลอดภัยที่ปลูกเองมาบริโภค และแปรรูปขายเองทั้งในรูปข้าวขาวและข้าวกล้อง โดยมีบรรจุภัณฑ์ของกลุ่มเอง

มีการวางแผนการผลิตโดยหมุนเวียนกันปลูกข้าวภายในกลุ่ม เพื่อให้มีผลผลิตขายอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี

3. นางสาววาสนา สุกศรี

วัน เดือน ปีเกิด วันอังคารที่ 8 มิถุนายน 2525
 ระดับการศึกษา ปริญญาตรี
 สถาบันการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา
 ที่อยู่ เลขที่ 69/1 หมู่ 1 ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัด
 พระนครศรีอยุธยา 13280
 เบอร์โทรศัพท์ 090 - 9484114
 อื่นๆ Facebook วราปภา สุกศรี
 เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปี 2562

การใช้นวัตกรรม หรือ เทคโนโลยีการผลิต

การใช้นวัตกรรมทางด้านความคิด การนำขี้เลื่อยไม้ยางพาราสดที่มาจากภาคใต้ เพราะ ไม้ยางพาราจากภาคใต้ถือว่ามีคุณภาพสูงกว่าภาคอื่นๆ พอได้ขี้เลื่อยคุณภาพดีแล้วเราก็นำขี้เลื่อยมาตากแดด ประมาณ 1 เดือนขึ้นไป เพื่อให้ยางที่อยู่ในเนื้อไม้ยางพาราออกให้หมด แล้วจึงจะนำมาหมักด้วยฮอร์โมน (สูตร เฉพาะ) เพื่อให้ไม้ยางมีประสิทธิภาพมากขึ้นไปอีก เวลามาสมก้นเราจะได้อ่อนเห็ดที่มีสารอาหารครบถ้วนและ สมบูรณ์มากขึ้น

ด้านการจัดการ ที่โดดเด่น

กระบวนการผลิต คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดวราปภา ได้มีการสั่งซื้อวัตถุดิบและ ใต้น้ำวัตถุดิบต่างๆ มาผสมเป็นสูตรเฉพาะของกลุ่มเพื่อประสิทธิภาพและคุณสมบัติครบถ้วน

การจัดการผลผลิต คือ กลุ่มเราได้นำก้อนที่เราผลิตเองนำมาเปิดดอกและตัดดอกเอง เพื่อนำดอกเห็ดที่ตัดเองนำมาแปรรูปทำเห็ดกระป๋อง เพื่อเพิ่มมูลค่าของดอกเห็ด

และการจัดการด้านการตลาด คือ ดอกเห็ดที่สวยเราจะนำไปส่งให้แม่ค้า สำหรับเห็ด กระป๋องเราจะนำมาขายทาง ออนไลน์ เช่น Facebook

1.4.2 ชนิดสินค้า มะม่วง

1) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(1) เขตความเหมาะสม ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกมะม่วงทั้งหมด จำนวน 16.75 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S1) จำนวน 0 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0 พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) จำนวน 0 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0 พื้นที่เหมาะสมน้อย (S3) จำนวน 0 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0 และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน 16.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 2.22 แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะม่วง ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมะม่วง ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ ทั้งหมด
หนองน้ำใหญ่	0	0	0	16.75	16.75

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดำรงวิทยะ พ.ศ. 2567)

ภาพที่ 2.15 แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับมะม่วง ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดำรงวิทยะ พ.ศ. 2567)

(2) พื้นที่ปลูกมะม่วง ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร มีพื้นที่ปลูกมะม่วงจำนวน 16.75 ไร่

ตารางที่ 2.23 แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร

ที่	หมู่	ราย	พื้นที่ปลูกมะม่วง (ไร่)
1	5	3	10
2	7	2	2.75
3	8	2	4
	รวม		16.75

(ที่มา :

สำนักงานเกษตรอำเภอดงหลวง พ.ศ. 2567)

(3) พื้นที่ปลูกมะม่วง ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร มีพื้นที่ปลูกมะม่วง ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน 16.75 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S1) จำนวน 0 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0 พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) จำนวน 0 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0 พื้นที่เหมาะสมน้อย (S3) จำนวน 0 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0 และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน 16.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 2.24 แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมะม่วง (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
หนองน้ำใหญ่	0	0	0	16.75	16.75

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดงหลวง พ.ศ. 2567)

2) ปริมาณการผลิต ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร มีพื้นที่การปลูกมะม่วงจำนวน 16.75 ไร่ 7 ครัวเรือน

ตารางที่ 2.25 แสดงปริมาณการผลิตมะม่วง ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
หนองน้ำใหญ่	7	16.75	16.75	20	1.2

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดงหลวง พ.ศ. 2567)

5) ต้นทุนการผลิต

ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีต้นทุนการผลิตมะม่วง โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตมะม่วง เป็นเงิน 19,105 บาท

ตารางที่ 2.26 แสดงต้นทุนการผลิตมะม่วง ปี 2567 ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

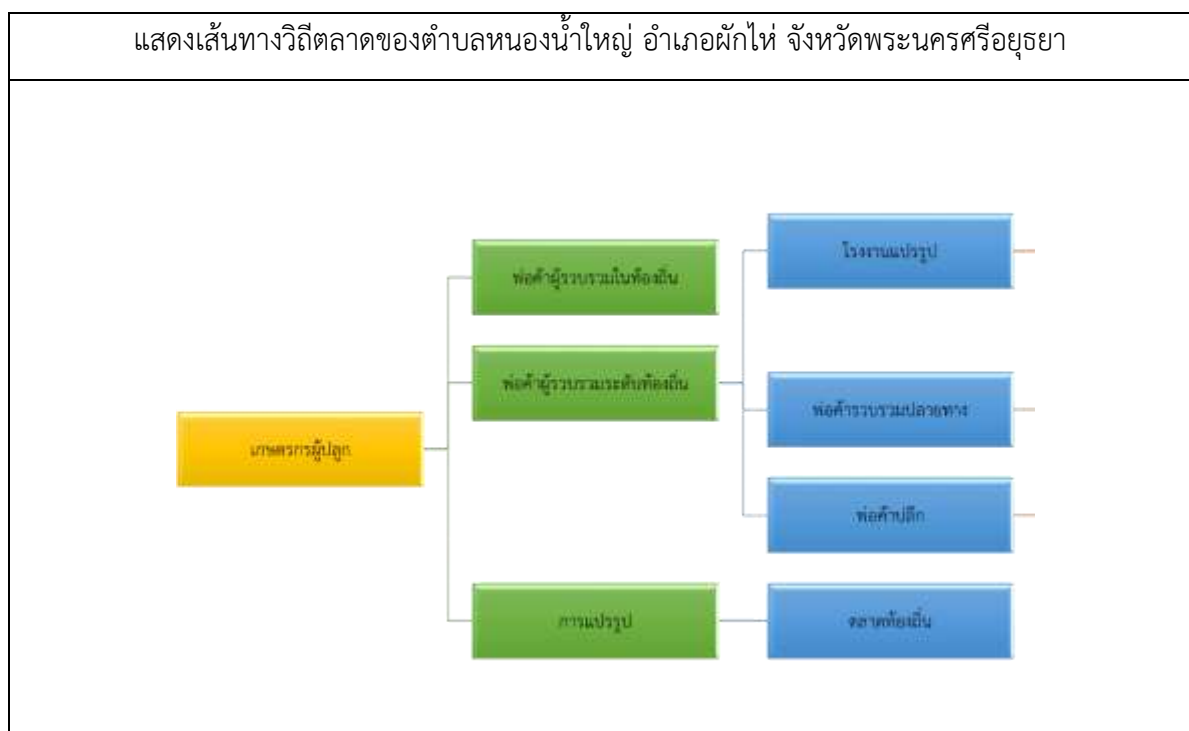
รายละเอียด	ต้นทุน/ไร่
1. ค่าจ้างรถแทรกเตอร์ไถเตรียมดิน	1,000.-
2. ค่าต้นพันธุ์มะม่วง	11,475.-
3. ค่าปุ๋ยเคมี/ปุ๋ยคอก	5,660.-
4. ค่าสารเคมีปราบศัตรูพืชและวัชพืช	150.-
5. ค่าน้ำ	600.-
6. ค่ากระดาดห่อมะม่วง	50.-
7. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	150.-
รวม	19,105.-

หมายเหตุ :

1. ต้นทุนดังกล่าวไม่ได้รวมค่าจ้างแรงงาน ค่าแรงห่อมะม่วง ค่าใส่ปุ๋ย ค่าปราบศัตรูพืชค่าเก็บเกี่ยว เป็นต้น ประมาณ 2,980 บาท/ไร่
 2. ต้นพันธุ์มะม่วงขนาด 40-60 ซม. (ราคาต้นละ 255 บาท)
 3. ระยะปลูกที่เหมาะสมจะใช้ระยะระหว่างต้น 6 เมตร และระหว่างแถว 6 เมตร พื้นที่ 1 ไร่ปลูกได้ 45 ต้น
 4. ต้นทุนเป็นการประมาณการข้างต้นอาจมีปัจจัยอื่นส่งผลกระทบต่อต้นทุนได้
- (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอฟักไห้, พ.ศ.2566)

6) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

(1) วิธีการตลาด (เป็นวิธีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ) เส้นทางเคลื่อนย้ายผลผลิตจากแหล่งผลิตไปสู่ผู้บริโภคคนสุดท้าย สามารถบ่งชี้ให้เห็นถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น การเก็บรวบรวม การแปรรูป การจำหน่ายแจกจ่ายในสินค้า

ภาพที่ 2.17 แสดงวิถีการตลาดมะม่วง ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. 2567)

(2) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่มีแหล่งรับซื้อผลผลิตและโรงงานแปรรูป แต่มีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อผลผลิตในพื้นที่ ณ แปลงเกษตรกร

7) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านการผลิตมะม่วง จำนวน 2 ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer จำนวน 2 ราย เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ 2.27 แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตมะม่วง ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
1	นางสาวสมหวัง คชาไพร	8	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	2561	ไม้ผล
2	นายอภิศักดิ์ ขาติษฐ์	5	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	2562	ไม้ผล

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. 2567)

1.4.3 ชนิดสินค้า : ไม้ดอก (บัวหลวง)

1) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(1) เขตความเหมาะสม

ตำบลหนองน้ำใหญ่ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกไม้ดอก (บัวหลวง) ทั้งหมด จำนวน 48 ไร่

(2) พื้นที่ปลูกไม่ประดับ

ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ไม้ดอก จำนวน 48 ไร่ โดยปลูกในพื้นที่ หมู่ที่ 1 จำนวน 48 ไร่

ตารางที่ 2.28 แสดงพื้นที่ปลูกไม้ดอก ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	หมู่ที่	พื้นที่ปลูก (ไร่)
1	1	48
	รวม	48

(ที่มา : http://farmer.doae.go.th/ecoplant/eco_report/report_rice_62_fmddbd_ap/14/08//, พ.ศ. 2567)

ภาพที่ 2.18 แสดงพื้นที่ปลูกบัวหลวง ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. 2567)

2) ปริมาณการผลิต

ตำบลหนองน้ำใหญ่ มีพื้นที่การปลูกบัวหลวง จำนวน 48 ไร่ 3 ครั้วเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกในพื้นที่ หมู่ที่ 1 จำนวน 48 ไร่ 3 ครั้วเรือน

ตารางที่ 2.29 แสดงปริมาณการปลูกไม้ดอก ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
1	3	48	48	71	1.48
รวม	3	48	48	71	1.48

(ที่มา : http://farmer.doae.go.th/ecoplant/eco_report/report_rice_62_fmddfbd_ap/14/08//, พ.ศ. 2567)

3) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในตำบลและระบุรายละเอียดในแต่ละหัวข้อด้วย)

(1) การใช้พันธุ์ดี คัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์บัวหลวงที่มีลักษณะเด่นและมีศักยภาพดี คือ ลักษณะดอกใหญ่ สีสวย ตรงตามพันธุ์ ทนต่อโรคและแมลงศัตรูพืช

(2) การเตรียมดิน การเตรียมแปลงปลูกบัวหลวง จะมีลักษณะคล้ายกับการทำนา แต่จะขุดแปลงลึกกว่า ประมาณ 1-1.5 เมตร เพื่อให้กักเก็บน้ำสูง 0.5-1 เมตร หากเป็นแปลงเก่าหรือบ่อเก่าให้สูบน้ำออกให้หมด พร้อมไถ และปรับพื้นที่ให้เรียบ และกำจัดวัชพืช หวานปูนขาว เพื่อฆ่าเชื้อ และปรับสภาพดิน พร้อมตากแดดบ่อประมาณ 1-2 อาทิตย์ และทำการหว่านปุ๋ยสูตร 12-12-24 อัตรา 30 กก./ไร่ ร่วมกับปุ๋ยคอก 200 กก./ไร่ พร้อมทำการไถ และปรับหน้าดินอีกครั้ง

พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกบัวควรเป็นที่ราบสม่ำเสมอ อยู่ใกล้แหล่งน้ำ ดินเป็นดินเหนียว การเตรียมพื้นที่สำหรับทำนาบัวก็คล้ายๆ กับการทำนาดำ โดยเริ่มจากการเอาน้ำออกให้แห้ง ยกคันดินทำเป็นคันนาโดยรอบพื้นที่ให้สูงประมาณ 1.5 เมตร พื้นที่ควรมีขนาดแล้วแต่สะดวก จากนั้นเก็บเศษวัสดุและกำจัดวัชพืชออกให้หมด ปรับพื้นที่ให้เรียบ ไถตะ รอยปูนขาวตากแดดทิ้งไว้ 7-15 วัน แล้วไถแปรอีกครั้งหนึ่ง พร้อมกับเติมปุ๋ยคอกเก่าๆ เช่น มูลไก่ มูลโค ประมาณไร่ละ 200 กิโลกรัม จากนั้นระบายน้ำเข้าให้สูงจากพื้นประมาณ 15 เซนติเมตร ทิ้งไว้ 3-5 วัน ทำเทือกโดยใช้คราดหรือลูกทุบ ให้ดินอ่อนตัว แล้วจึงปักดำ ระยะปลูกที่เหมาะสมคือ 2 X 2 เมตรในพื้นที่ 1 ไร่ จะใช้ไหลบัวประมาณ 400 ไหล

(3) การปลูก เก็บไหลบัวจากแปลงบัวที่เพาะไว้หรือซื้อจากนาบัวของเกษตรกรท่านอื่นก็ได้ การปลูกทำได้โดยปล่อยน้ำให้งวด แล้วขุดดินเป็นร่องลึกประมาณครึ่งฝ่ามือ จากนั้นวางไหลบัวลงไป ใช้ดินกลบไหลบัวโดยเว้นเตาเอาไว้ แล้วจึงเริ่มเปิดน้ำเข้านาบัว

(4) ระบบการให้น้ำ หลังจากปลูกบัวแล้วในเดือนแรก ควรรักษาระดับน้ำให้คงอยู่ในแปลงลึกประมาณ 30 เซนติเมตร เพื่อป้องกันมิให้หญ้าขึ้นในแปลง และบัวสามารถเจริญขึ้นมาพ้นน้ำเพื่อรับแสงสว่างได้เร็ว หลังจากนั้นปล่อยน้ำเข้าแปลงอีกให้ลึกประมาณ 50 เซนติเมตร และลึกไม่เกิน 100 เซนติเมตร เพราะความลึกระดับนี้ บัวจะได้รับอุณหภูมิพอเหมาะ ทำให้บัวสามารถออกดอกได้มาก ถ้าระดับน้ำสูงกว่านี้ บัวที่งอกใหม่อาจตายได้ ถ้าออกพ้นผิวน้ำไม่ทัน

(5) การดูแลรักษา การให้น้ำ หลังจากปลูกบัวแล้วในเดือนแรก ควรรักษาระดับน้ำให้คงอยู่ในแปลงลึกประมาณ 30 เซนติเมตร เพื่อป้องกันมิให้หญ้าขึ้นในแปลง และบัวสามารถเจริญขึ้นมาพ้นน้ำเพื่อรับแสงสว่างได้เร็ว หลังจากนั้นปล่อยน้ำเข้าแปลงอีกให้ลึกประมาณ 50 เซนติเมตร และลึกไม่เกิน 100 เซนติเมตร เพราะความลึกระดับนี้ บัวจะได้รับอุณหภูมิพอเหมาะ ทำให้บัวสามารถออกดอกได้มาก ถ้าระดับน้ำสูงกว่านี้ บัวที่งอกใหม่อาจตายได้ ถ้าออกพ้นผิวน้ำไม่ทัน การใส่ปุ๋ย เมื่อบัวเริ่มตั้งตัวได้และแตกใบใหม่ก็จะเริ่มให้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 ในอัตราไร่ละ 50 กิโลกรัม โดยหว่านลงไปให้ทั่วแปลง

(6) การใส่ปุ๋ย การใส่ปุ๋ย จะทำการใส่ปุ๋ยครั้งแรกเมื่อเห็นต้นอ่อนของบัวงอกแล้วประมาณ 1-2 อาทิตย์ โดยใช้สูตร 16-16-8 และอีกครั้งในระยะก่อนบัวออกดอกในสูตร 12-12-24 ทั้งสองครั้งใส่ประมาณ 30 กก./ไร่ นอกจากนี้ในระยะแรกอาจใส่ปุ๋ยมูลสัตว์รวมด้วยในอัตรา 100 กก./ไร่ ไม่ควรใส่ปุ๋ยชนิดนี้มากเพราะอาจทำให้น้ำเน่าเสียได้

(7) การเก็บเกี่ยว บัวจะเริ่มออกดอกจนสามารถเก็บขายได้หลังจากปลูก 3 เดือน การเก็บบัวจำหน่ายจะเก็บแบบวันเว้นวัน ยกเว้นในฤดูหนาวจึงจะเก็บวันเว้น 2 วัน การเก็บดอกจะเก็บในระยะที่ดอกยังตูม โดยตัดให้มีก้านดอกยาว 40-50 เซนติเมตร หลังเก็บแล้วจะคัดขนาดแล้วนำมาจัดเป็นกำ กำละ 10 ดอก การจัดต้องจัดเรียงให้เห็นดอกทั้ง 10 ดอก หลังจากนั้นจึงห่อด้วยใบบัว

(8) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว หลังจากเก็บเกี่ยวดอกบัวไปเป็นเวลา 3-4 เดือน ต้นบัวจะเริ่มโทรม ผลผลิตลดลง เกษตรกรจะมีวิธีบังคับให้ไหลแตกต้นใหม่ โดยระบายน้ำออกจากนาให้แห้ง แล้วใช้รถแทรกเตอร์ลงไถเพื่อลดความหนาแน่นของต้นบัว หรืออาจใช้ลูกขลุ่ยทุบ แล้วปล่อยน้ำเข้าในแปลงอีกครั้ง บัวจะเริ่มแตกยอดใหม่ และเริ่มเก็บดอกบัวได้ใหม่ ในเวลา 2-3 เดือน

(9) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

1. เพลี้ยจักจั่น เพลี้ยไฟ ไรแดง และเพลี้ยอ่อน จะดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบอ่อนทำให้ใบหยิกงอ สันหลังการป้องกันกำจัด ใช้สารเคมี เช่น มาลาไรออน หรือโปรพาไกต์ (สำหรับกำจัดไร) ฉีดพ่นทุก 15 วัน หรืออย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

2. หนอนขนอบ หนอนกินใบ จะกัดกินใบจนไม่สามารถสังเคราะห์แสงได้มักจะระบาดในฤดูแล้งการป้องกันกำจัด ใช้สารเคมี เช่น มาลาไรออน ฉีดพ่นทุกๆ 10 วัน

3. หนอนผีเสื้อ หนอนกอ เป็นศัตรูที่สำคัญและระบาดได้ตลอดปี เกิดจากผีเสื้อกลางคืนวางไข่ เมื่อฟักแล้วหนอนจะกัดกินใบบัวทำให้ฉีกขาด

การป้องกันกำจัด ใช้สารเคมี เช่น มาลาไรออน ฉีดพ่นหรือหว่านลงในแปลง อัตรา 5 กิโลกรัมต่อไร่ โรคใบจุด เกิดจากเชื้อรา *Cercospora* sp. เป็นโรคที่ไม่รุนแรงสำหรับบัว ป้องกันกำจัดโดยการตัดใบที่เป็นโรคทิ้ง

โรครากเน่า มีลักษณะอาการ ต้นบัวจะแคระแกรน ลักษณะคล้ายขาดอาหาร ป้องกันกำจัด โดยถอนบัวขึ้นมาตัดเหง้าที่เน่าทิ้ง แล้วปลูกใหม่

4) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลหนองน้ำใหญ่ มีการปลูกบัวหลวง โดยหลังจากปลูกได้ 3-4 เดือน จะสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
บัวหลวง	←											→

สัญลักษณ์ ↔ ช่วงฤดูปลูก △ ปลูกสูงสุด
 ←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ 2.19 แสดงปฏิทินการเพาะปลูกไม้ดอก ในตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. 2567)

5) ต้นทุนการผลิต ตำบลหนองน้ำใหญ่ ต้นทุนการผลิตไม้ดอก (บัวหลวง) โดยพื้นที่ในเขตชลประทาน มีต้นทุน เป็นเงิน 5,100 บาท

ตารางที่ 2.30 แสดงต้นทุนการผลิตบัวหลวง ปี 2567 ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	รายการ	ต้นทุนการผลิต
		บาทต่อไร่
1	เตรียมดินยกคันดิน โรยปูนขาว ปุ๋ยคอกปรับสภาพ	500
2	ค่าไหลบัว 400 ไหล	1,500
3	ค่าจ้างปลูก	400
4	ยาคุมควบคุมโรคพืช	250
5	ค่าปุ๋ยและค่าแรงใส่ปุ๋ย	1,500
6	ให้น้ำ	650
7	ค่าเก็บเกี่ยว วันละต่อคน	300
	รวม	5,100

6) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของตำบล)

สถานการณ์การตลาด ตำบลหนองน้ำใหญ่ มีตลาดรับซื้อผลผลิต

(1) วิธีการตลาด (เป็นวิธีตลาดที่เกิดขึ้นในตำบล)

ส่วนใหญ่จะมีพ่อค้าคนกลางจากอ่างทองและสุพรรณบุรีมารับซื้อ และมีจำหน่ายให้กับชาวบ้านในชุมชน

(2) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีส่วนใหญ่จะมีพ่อค้าคนกลางจากอ่างทองและสุพรรณบุรีมารับซื้อ และมีจำหน่ายให้กับชาวบ้านในชุมชน

7) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลหนองน้ำใหญ่ มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบ จำนวน 1 ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้
ตารางที่ 2.31 แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตไม้ดอก ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
1	นาย สันติ บุญโกสุม	1	หนองน้ำใหญ่	ผักไห่	2564	ไม้ดอก

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดำรงวิทยะ, พ.ศ. 2567)

2. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ 2.32 แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	พื้นที่เป้าหมาย (พื้นที่ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด 1. ข้าว 2. ไม้ผล 3. ไม้ดอก 4. ขาดมาตรฐานการผลิต	-ภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม) -ต้นทุนการผลิตสูงเนื่องจากพึ่งพาสารเคมี -การระบาดของโรคและแมลง -ผลผลิตขาดการรับรองมาตรฐาน	-สนับสนุนองค์ความรู้ด้านการเกษตรปลอดภัย -ส่งเสริมการผลิตเพื่อการรับรองมาตรฐาน -จัดตั้งแปลงต้นแบบเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร	เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ม.1 และ ม.9	มาก
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร 1. ด้านการวางแผนการผลิตในรูปแบบกลุ่ม 2. การถ่ายทอดองค์ความรู้ 3. ไม่มีตลาดที่แน่นอน 4. การเชื่อมโยงเครือข่ายในตำบล	-ไม่มีการปฏิบัติตามแผนการผลิตของกลุ่ม -ต้นทุนการผลิตสูง -มีผู้สืบทอดองค์ความรู้ -ไม่มีตลาดรับซื้อสินค้าที่แน่นอน	-พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาช่วยเหลือเกษตรกรรุ่นเก่า -ส่งเสริมความรู้และพัฒนาคนรุ่นใหม่เข้าสู่เทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่ -การศึกษาดูงานในพื้นที่ -ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือด้านการตลาด	กลุ่มองค์กรเกษตรกรในตำบลหนองน้ำใหญ่	มาก
ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ 1. มาตรฐานการผลิต 2. องค์ความรู้ด้านการแปรรูปและการพัฒนาบรรจุภัณฑ์	-ขาดการรับรองมาตรฐานการผลิต -ขาดองค์ความรู้ในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร -ต้นทุนการสร้างโรงงานแปรรูปสูง	-สนับสนุนการผลิตสู่การรับรองมาตรฐานการแปรรูปสินค้า -สร้างแรงจูงใจและการรับรู้ให้เกษตรกรเห็นถึงความแตกต่างของราคาก่อนการแปรรูปและหลังแปรรูปจำหน่าย	กลุ่มองค์กรเกษตรกรในตำบลหนองน้ำใหญ่	มาก

ตารางที่ 2.33 แสดงประเด็นการวิเคราะห์พื้นที่ คน สินค้า

ประเด็นการวิเคราะห์	ข้อมูลปัจจุบัน	ศักยภาพ/จุดเด่น	ปัญหา/จุดอ่อน
คน	1.เกษตรกรส่วนใหญ่อายุมากกว่า 65 ปีขึ้นไป 2.เกษตรกรมีความชำนาญในการทำนา 3.เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก 4. เกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของตนเอง 5.ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร 6.เกษตรกรขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่ 7. เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึง application ด้านการเกษตร เนื่องจากขาดอุปกรณ์และความรู้ทางด้านการใช้ application ด้านด้านการเกษตร	1. เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก 2. เกษตรกรมีความชำนาญในการทำนา 3. มีการรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน 4 กลุ่ม กลุ่มแม่บ้าน 1 กลุ่ม กลุ่มส่งเสริมอาชีพ 1 กลุ่ม ศบกด. 1 กลุ่ม ศจช. 1 กลุ่ม ศดปช 1 กลุ่ม 4. มีอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 11 ราย 5. มี Smart farmer ต้นแบบ 3 ราย	1. เกษตรกรส่วนใหญ่อายุมากกว่า 65 ปีขึ้นไป 2. เกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของตนเอง 3. ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร 4. เกษตรกรขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่ 5. เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึง application ด้านการเกษตรเนื่องจากขาดอุปกรณ์และความรู้ทางด้านการใช้ application ด้านด้านการเกษตร

ประเด็นการวิเคราะห์	ข้อมูลปัจจุบัน	ศักยภาพ/จุดเด่น	ปัญหา/จุดอ่อน
	8. มีการรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน 4 กลุ่ม กลุ่มแม่บ้าน 1 กลุ่ม กลุ่มส่งเสริมอาชีพ 1 กลุ่ม ศบกต. 1 กลุ่ม 9. มีอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 11 ราย 10. มี Smart farmer ต้นแบบ 2 ราย		
พื้นที่	1. ดินมีความเหมาะสมในการทำนา 2. ขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง 3. น้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลาก 4. ขาดแคลนแหล่งเก็บน้ำเพื่อการผลิต 5. การถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นลักษณะการเช่าแบบมีสัญญา 6. มีจุดเรียนรู้ ศพก.เครือข่าย 1 จุด 7. มีจุดเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง 1 จุด 8. มีแหล่งน้ำชลประทานเข้าถึง แต่อยู่ปลายโครงการส่งน้ำ ทำให้น้ำไม่เพียงพอต่อการผลิตพืช 9. มีถนนเส้นหลักในพื้นที่การเดินทางสะดวก	1. ดินมีความเหมาะสมในการทำนา 2. การถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นลักษณะการเช่าแบบมีสัญญา 3. มีจุดเรียนรู้ ศพก.เครือข่าย 1 จุด 4. มีจุดเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง 1 จุด 5. มีถนนเส้นหลักในพื้นที่การเดินทางสะดวก	1. ดินมีความเหมาะสมในการทำนา 2. ขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง 3. น้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลาก 4. ขาดแคลนแหล่งเก็บน้ำเพื่อการผลิต 5. มีแหล่งน้ำชลประทานเข้าถึง แต่อยู่ปลายโครงการส่งน้ำ ทำให้น้ำไม่เพียงพอต่อการผลิตพืช
สินค้า	1. ผลิตข้าวเป็นพืชหลัก 2. สินค้าเกษตรส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานสินค้า	1. ผลิตข้าวเป็นพืชหลัก 2. มีจุดรับซื้อข้าวในพื้นที่ 1 จุด	1. สินค้าเกษตรส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานสินค้า 2. สินค้ามักจะประสบปัญหาราคาตกต่ำ

ประเด็นการวิเคราะห์	ข้อมูลปัจจุบัน	ศักยภาพ/จุดเด่น	ปัญหา/จุดอ่อน
	3.มีจุดรับซื้อข้าวในพื้นที่ 1 จุด 4. สินค้ามักจะประสบปัญหาราคาคงต่ำ 5.ทำนาแบบใช้สารเคมี 6. เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาสินค้าเกษตรได้เอง	3. มีผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตร	3. ทำนาแบบใช้สารเคมี 4. เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาสินค้าเกษตรได้เอง 5.ขาดความรู้และทักษะในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

3. การจัดทำ TOWS Matrix

3.1 การจัดทำ TOWS Matrix ของตำบลหนองน้ำใหญ่

ตารางที่ 2.34 แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	1. เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก 2. เกษตรกรมีความชำนาญในการทำนา 3. มีการรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน 4 กลุ่ม กลุ่มแม่บ้าน 1 กลุ่ม กลุ่มส่งเสริมอาชีพ 1 กลุ่ม ศบกด. 1 กลุ่ม 4. มีอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 11 ราย 5. มี Smart farmer ต้นแบบ 5 ราย 6. ดินมีความเหมาะสมในการทำนา 7. การถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นลักษณะการเช่าแบบมีสัญญา 8. มีจุดเรียนรู้ ศพก.เครือข่าย 1 จุด 9. มีจุดเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง 1 จุด 10. ผลิตข้าวเป็นพืชหลัก 11. มีจุดรับซื้อข้าวในพื้นที่ 1 จุด 12. มีผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตร	1. เกษตรส่วนใหญ่อายุมากกว่า 65 ปีขึ้นไป 2. เกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของตนเอง 3. ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร 4. เกษตรกรขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่ 5. เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึง application ด้านการเกษตรเนื่องจากขาดอุปกรณ์และความรู้ทางด้านการใช้ application ด้านด้านการเกษตร 6. ดินมีความเหมาะสมในการทำนา 7. ขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง 8. น้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลาก 9. ขาดแคลนแหล่งเก็บน้ำเพื่อการผลิต 10. มีแหล่งน้ำชลประทานเข้าถึง แต่อยู่ปลายโครงการส่งน้ำ ทำให้น้ำไม่เพียงพอต่อการผลิตพืช 11. สินค้าเกษตรส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานสินค้า 12. สินค้ามักจะประสบปัญหาราคาตกต่ำ 13. ทำนาแบบใช้สารเคมี 14. เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาสินค้าเกษตรได้เอง 15. ขาดความรู้และทักษะในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

โอกาส (O) 1. มีจุดรับซื้อข้าวในพื้นที่ 1 จุด 2. มีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาให้ความรู้และให้คำแนะนำกับกลุ่มองค์กรเกษตรกร	กลยุทธ์เชิงรุก (SO) 1. ส่งเสริมการทำนาแบบปลอดภัย เพื่อเข้าสู่มาตรฐานการผลิตที่ดี 2. สร้างจุดเรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตร	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) 1. ส่งเสริมความรู้และพัฒนาคนรุ่นใหม่เข้าสู่เทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่ 2. พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตรให้มีความหลากหลายและได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้า
ภัยคุกคาม (T) 1. มีแหล่งน้ำชลประทานเข้าถึงแต่อยู่ปลายโครงการส่งน้ำ ทำให้น้ำไม่เพียงพอต่อการผลิตพืช 2. การประสบปัญหาจากภัยธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง และอุทกภัย 3. ราคาปัจจัยการผลิตค่อนข้างสูง 4. ราคาผลผลิตตกต่ำ	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) 1. พัฒนาศักยภาพและการบริหารจัดการองค์กรเกษตรกร 2. อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ 3. พัฒนาศักยภาพด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรผ่านองค์กรเกษตรกร	กลยุทธ์เชิงรับ (WT) 1. บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน 2. ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ข่าวสารทางการเกษตร

3.2 การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

1. กลยุทธ์เชิงรุก

1.1 ส่งเสริมการทำนาแบบปลอดภัย เพื่อเข้าสู่มาตรฐานการผลิตที่ดี

1.2 สร้างจุดเรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตร

2. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

2.1 ส่งเสริมความรู้และพัฒนาคนรุ่นใหม่เข้าสู่เทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่

2.2 พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตรให้มีความหลากหลายและได้รับการรับรอง

มาตรฐานสินค้า

3. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๓.๑ พัฒนาศักยภาพและการบริหารจัดการองค์กรเกษตรกร

๓.๒ อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ

๓.๓ พัฒนาศักยภาพด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรผ่านองค์กรเกษตรกร

4. กลยุทธ์เชิงรับ

4.1 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

4.2 ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ทางการเกษตร

บทที่ 3

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

1. แนวทางการพัฒนา

1.1 พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

1.1.1 ข้าว

1) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- การลดต้นทุนการผลิต
- การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร

2) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์ ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและ

ช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืช

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ 3 กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับ

กระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามมาตรฐานความปลอดภัย (GAP

อินทรีย์)

โครงการที่ 2 โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

กลยุทธ์ที่ 4 กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามมาตรฐานความปลอดภัย (GAP

อินทรีย์)

โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร

โครงการที่ 3 โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

กลยุทธ์ที่ 5 กลยุทธ์ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

1.2 พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

1.2.1 Young Smart Farmer และ Smart Farmer ต้นแบบ

1) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- มาตรฐานสินค้าเกษตร และคุณภาพของสินค้าเกษตร
- การลดต้นทุนการผลิต
- การเพิ่มผลผลิต
- การตลาด
- การแปรรูปผลผลิต
- การบริหารจัดการกลุ่ม
- การใช้เทคโนโลยีในการผลิต

2) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนา Young Smart Farmer

กลยุทธ์ที่ 3 กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับ

กระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนา Young Smart Farmer

กลยุทธ์ที่ 5 กลยุทธ์สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

กลยุทธ์ที่ 6 กลยุทธ์ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนา Young Smart Farmer

1.2.2 วิสาหกิจชุมชน

1) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- มาตรฐานสินค้า และคุณภาพของสินค้า
- การตลาด
- การแปรรูปผลผลิต และบรรจุภัณฑ์
- การใช้เทคโนโลยีในการผลิต

2) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาทักษะวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปให้กับวิสาหกิจชุมชน

โครงการที่ 1 พัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าให้กับวิสาหกิจชุมชน

1.2.3 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ/

1) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาด้านมาตรฐานสินค้าเกษตร
- พัฒนาด้านการแปรรูปผลผลิต
- พัฒนาระบบบรรจุภัณฑ์
- พัฒนาด้านการตลาด

2) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน

โครงการที่ 2 โครงการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพ

กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน

โครงการที่ 2 โครงการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพ

กลยุทธ์ที่ 3 กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับกระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน

โครงการที่ 2 โครงการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพ

กลยุทธ์ที่ 5 กลยุทธ์พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน

โครงการที่ 2 โครงการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพ
 กลุ่มที่ 6 กลุ่มสร้างเสริมความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ
 โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

1.2.4 1 นวส. 1 ชนิดพืช ประเภทข้าว

1) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- มาตรฐานสินค้าเกษตร และคุณภาพของสินค้าเกษตร
- การลดต้นทุนการผลิต
- การเพิ่มผลผลิต
- การตลาด
- การบริหารจัดการกลุ่ม
- การใช้เทคโนโลยีในการผลิต

2) กลุ่ม/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลุ่มที่ 1 กลุ่มส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและ
 ช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

กลุ่มที่ 2 กลุ่มส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามมาตรฐานความปลอดภัย (GAP

อินทรีย์)

โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร

โครงการที่ 3 โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

กลุ่มที่ 3 กลุ่มส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับกระบวนการ
 ผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญา
 เศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามมาตรฐานความปลอดภัย (GAP

อินทรีย์)

โครงการที่ 2 โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

โครงการที่ 3 โครงการพัฒนาสินค้าการแปรรูปสู่มาตรฐานผลผลิต

กลุ่มที่ 5 กลุ่มพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าเกษตร

กลุ่มที่ 6 กลุ่มส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลุ่มที่ 7 กลุ่มสร้างเสริมความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

1.2.5 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

1) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- มาตรฐานสินค้าเกษตร และคุณภาพของสินค้าเกษตร
- การลดต้นทุนการผลิต
- การเพิ่มผลผลิต
- การแปรรูปผลผลิต

2) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้ได้ผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ 1 โครงการผลิตข้าวพันธุ์ดี

กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

กลยุทธ์ที่ 3 กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับ

กระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาการผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

โครงการที่ 2 โครงการธนาคารปุ๋ยตามคาวาเคราะห์ดิน

1.3 พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

1.3.1 ที่ดิน

1) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- ลด ละ เลิก เหมาะซากวัสดุทางการเกษตร และฟางข้าว

2) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์บริหารทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

โครงการที่ 1 โครงการงดการเผาเศษซากพืช ฟางข้าว และวัสดุการเกษตร

1.3.2 แหล่งน้ำ

1) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

2) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์บริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ

โครงการที่ 1 โครงการปรับระบบการปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มต่ำ

2. สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร

สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร

รายละเอียดโครงการที่ประสงค์จะดำเนินการร่วม หรือ ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น

แผนพัฒนาการเกษตร 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)

ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยุทธศาสตร์ชาติที่ 2 : ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1: ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

กลยุทธ์กรมส่งเสริมการเกษตรที่ 1 : สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ

ยุทธศาสตร์จังหวัดที่ 3 : พัฒนาภาคการผลิต การค้าและบริการ โดยใช้นวัตกรรม และภูมิปัญญาที่สร้างสรรค์

กลยุทธ์ที่ 1: ส่งเสริมการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ให้กับ

ประชาชนอย่างยั่งยืนและช่วยเหลือตนเองได้

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI) และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
			2566	2567	2568	2569	2570		
โครงการส่งเสริม เกษตรทฤษฎีใหม่ ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	ส่งเสริมเกษตรกรน้อมนำศาสตร์ พระราชดำริด้านการเกษตรมา ประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ การเกษตรและการดำรงชีวิต	ครัวเรือน เกษตรกรใน พื้นที่จำนวน 150 ครัวเรือน	50,000-	50,000-	50,000-	50,000-	50,000-	ครัวเรือนเกษตรกรได้รับการ พัฒนาและน้อมนำแนวทาง พระราชดำริไปปฏิบัติไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60	สำนักงาน เกษตรอำเภอ ผักไห่
โครงการเกษตรกรรม ยั่งยืน	เพื่อส่งเสริมการทำเกษตรกรรม ยั่งยืนในรูปแบบ เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ และการผลิตใน รูปแบบอื่น ๆ ที่นำไปสู่การพัฒนา	เกษตรกรในพื้นที่ จำนวน 10 ราย	50,000-	50,000-	50,000-	50,000-	50,000-	เกษตรกรมีความยั่งยืนในอาชีพ เกษตร และเกษตรกรมีรายได้ เพิ่มขึ้นจากภาคการเกษตร ไม่ น้อยกว่าร้อยละ 90	สำนักงาน เกษตรอำเภอ ผักไห่

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI) และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
			2566	2567	2568	2569	2570		
	อย่างยั่งยืน								
โครงการส่งเสริมการ ปลูกพืชอื่น ทดแทน การทำนาปรัง	ส่งเสริมการปลูกพืชอื่น ทดแทนการ ทำนาปรัง	เกษตรกรในพื้นที่ จำนวน 50 ราย	50,000.-	50,000.-	50,000.-	50,000.-	50,000.-	เกษตรกรมีรายได้จากการปลูก พืชอื่น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75	สำนักงาน เกษตรอำเภอ ผักไห่
โครงการส่งเสริมภูมิ ปัญญาท้องถิ่นในการ ผลิตทางการเกษตร	เพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการ ผลิตทางการเกษตร รวมทั้งอนุรักษ์ พันธุ์พืชพื้นถิ่น และการฟื้นฟูวิถีชีวิต ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน	เกษตรกรในพื้นที่ จำนวน 10 ราย	50,000.-	50,000.-	50,000.-	50,000.-	50,000.-	เกษตรกรมีการอนุรักษ์ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นในการผลิตทาง การเกษตร อย่างน้อย 5 ราย	สำนักงาน เกษตรอำเภอ ผักไห่

ยุทธศาสตร์ชาติที่ 2 : ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1: การเกษตรสร้างมูลค่า

กลยุทธ์กรมส่งเสริมการเกษตรที่ 1 : สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ

ยุทธศาสตร์จังหวัดที่ 3 : พัฒนาภาคการผลิต การค้าและบริการ โดยใช้นวัตกรรม และภูมิปัญญาที่สร้างสรรค์

กลยุทธ์ที่ 6: ยกระดับศักยภาพกำลังคน ภาคการผลิต การค้า และบริการให้เป็นมืออาชีพโดยเฉพาะการพัฒนาฝีมือแรงงาน ให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณ			ตัวชี้วัด (KPI) และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
			2567	2568	2569		
โครงการพัฒนาเกษตรกรสู่การเป็น Smart Farmer	ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ความสามารถในการผลิต การบริหารจัดการ การตลาด และสามารถปรับตัวภายใต้สถานการณ์เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้	เกษตรกรในพื้นที่จำนวน 50 ราย	50,000.-	50,000.-	50,000.-	เกษตรกร มีความมั่นคงในอาชีพไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่
โครงการการเพิ่มมูลค่าผลผลิตเกษตร	ส่งเสริมและพัฒนาการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิต	เกษตรกรในพื้นที่จำนวน 30 ราย	100,000.-	100,000.-	100,000.-	มูลค่าสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10	สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่
โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	1.เพื่อพัฒนาทักษะด้านการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปให้กับวิสาหกิจชุมชน 2.เพื่อพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ หรือคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูป	วิสาหกิจชุมชนจำนวน 6 แห่ง	200,000.-	200,000.-	200,000.-	- เติบโตปริมาณ 1. วิสาหกิจชุมชน 6 แห่ง ได้รับการสนับสนุนด้านการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูป 2. จำนวนวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการ	สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณ			ตัวชี้วัด (KPI) และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
			2567	2568	2569		
	ให้กับวิสาหกิจชุมชน					พัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปมีรายได้เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 (เปรียบเทียบกับก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ) - เชิงคุณภาพ ผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนมีมูลค่าเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 4	
โครงการทำนาปลอดภัย	ส่งเสริมการทำนาปลอดภัยเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิต	เกษตรกรในพื้นที่จำนวน 10 ราย	150,000.-	150,000.-	150,000.-	มูลค่าสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นและเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10	สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่
โครงการผลิตสินค้าเกษตรด้วยนวัตกรรมใหม่	ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมใหม่ในการผลิตสินค้าเกษตร	เกษตรกรในพื้นที่จำนวน 25 ราย	500,000.-	500,000.-	500,000.-	มูลค่าสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นและเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10	สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่
โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร	พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานของเกษตรกรในพื้นที่ และสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้	เกษตรกรในพื้นที่จำนวน 10 ราย	300,000.-	300,000.-	300,000.-	มีแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรจำนวน 10 จุด	สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่
โครงการโรงสีข้าวชุมชน	ส่งเสริมและพัฒนาด้านการบริหารจัดการ การผลิต และการตลาด	วิสาหกิจชุมชนข้าวปลอดภัยหนองน้ำใหญ่	100,000.-	100,000.-	100,000.-	โรงสีข้าวมีการบริหารจัดการที่เข้มแข็ง และมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10	สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณ			ตัวชี้วัด (KPI) และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
			2567	2568	2569		
โครงการธนาคารเมล็ดพันธุ์	ส่งเสริมการใช้พืชพันธุ์ดีในการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกร	เกษตรกรในพื้นที่จำนวน 1 กลุ่ม	100,000.-	100,000.-	100,000.-	เกษตรกรในชุมชนมีเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพไว้ใช้ในการผลิตสินค้าเกษตร	สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่
โครงการศูนย์ข้าวชุมชน	ส่งเสริมเกษตรกรรวมกลุ่มกันผลิต โดยมี การจัดทำแผนการผลิต แผนการตลาด ร่วมกัน	เกษตรกรในพื้นที่จำนวน 2 กลุ่ม	100,000.-	100,000.-	100,000.-	เกษตรกรในกลุ่มมีเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพไว้ใช้ในการผลิตข้าว	สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่
โครงการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart farmer)	ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มี ความรู้ความสามารถในการผลิต การบริหารจัดการ การตลาด และสามารถปรับตัวภายใต้สถานการณ์เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้	เกษตรกรในพื้นที่จำนวน 10 ราย	30,000.-	30,000.-	30,000.-	เกษตรกรรุ่นใหม่ มีความมั่นคงในอาชีพไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่

ยุทธศาสตร์ชาติที่ 2 : ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1: การเกษตรสร้างมูลค่า

กลยุทธ์กรมส่งเสริมการเกษตรที่ 2 : ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

ยุทธศาสตร์จังหวัดที่ 3 : พัฒนาภาคการผลิต การค้าและบริการ โดยใช้นวัตกรรม และภูมิปัญญาที่สร้างสรรค์

กลยุทธ์ที่ 1: ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับกระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อาทิ เกษตรปลอดภัย (GAP) เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน และเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิต ของ โครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI) และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
			2566	2567	2568	2569	2570		
โครงการส่งเสริม นวส. 1 พืช	เสริมสร้างความเข้มแข็งในการ บริหารจัดการ การพัฒนา ศักยภาพของสมาชิก โดยมุ่งหวัง ให้เกษตรกรสามารถบริหาร จัดการและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของแปลงใหญ่ได้ด้วยตนเอง ในระยะยาว	ตำบลหนอง น้ำใหญ่	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	เกษตรกร มีความมั่นคงใน อาชีพไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	สำนักงาน เกษตร อำเภอผักไห่
โครงการส่งเสริม การใช้ปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ	ส่งเสริมการใช้ปัจจัยการผลิตที่ มีคุณภาพ ราคาเป็นธรรม และ สามารถบริหารจัดการร่วมกัน ได้	เกษตรกรใน พื้นที่ จำนวน 100 ราย	300,000.-	300,000.-	300,000.-	300,000.-	300,000.-	เกษตรกรมีต้นทุนการผลิต ลดลงกว่าร้อยละ 10	สำนักงาน เกษตร อำเภอผักไห่
โครงการฟาร์ม ชุมชน	ส่งเสริมเกษตรกรและชุมชน รวมกลุ่มกันผลิต การจัดการ	วิสาหกิจ ชุมชนอินท	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่ น้อยกว่าร้อยละ 10	สำนักงาน เกษตร

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิต ของ โครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI) และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
			2566	2567	2568	2569	2570		
	ศัตรูพืช การตลาด และการ บริหารจัดการร่วมกัน	ผาลัมและ พืชผัก สมุนไพร ลาดชะโด							อำเภอผักไห่

ยุทธศาสตร์ชาติที่ 2 : ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1: การเกษตรสร้างมูลค่า

กลยุทธ์กรมส่งเสริมการเกษตรที่ 3 : บริหารทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์จังหวัดที่ 3 : พัฒนาภาคการผลิต การค้าและบริการ โดยใช้นวัตกรรม และภูมิปัญญาที่สร้างสรรค์

กลยุทธ์ที่ 6: ยกกระดับศักยภาพกำลังคน ภาคการผลิต การค้า และบริการให้เป็นมืออาชีพโดยเฉพาะการพัฒนาฝีมือแรงงาน ให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิต ของ โครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI) และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
			2566	2567	2568	2569	2570		
โครงการส่งเสริม การหยุดเผาใน พื้นที่การเกษตร	ส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่ การเกษตร และสนับสนุนการ ใช้ประโยชน์ การสร้าง มูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุเหลือใช้ ทางการเกษตร	เกษตรกรในพื้นที่จำนวน 100 ราย	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	เกษตรกรหยุดเผาวัสดุ การเกษตรในพื้นที่เพิ่มขึ้น ร้อยละ 10	สำนักงาน เกษตร อำเภอผักไห่
โครงการส่งเสริม การใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ย หมัก ปุ๋ยอินทรีย์ ในการ ปรับปรุงบำรุงดิน	ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ย หมัก ปุ๋ยอินทรีย์ ในการ ปรับปรุงบำรุงดิน	เกษตรกรในพื้นที่จำนวน 100 ราย	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	เกษตรกรใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ย หมัก ปุ๋ยอินทรีย์ ในการ ปรับปรุงบำรุงดินเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10	สำนักงาน เกษตร อำเภอผักไห่
โครงการส่งเสริม การใช้สารชีวภัณฑ์ ทดแทนการใช้	ส่งเสริมเกษตรกรและชุมชน ร่วมวางแผนการจัดการ ศัตรูพืช ตั้งแต่ก่อนการระบาด	เกษตรกรในพื้นที่จำนวน 100 ราย	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	เกษตรกรสามารถบริหาร จัดการศัตรูพืชได้เอง	สำนักงาน เกษตร อำเภอผักไห่

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิต ของ โครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI) และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
			2566	2567	2568	2569	2570		
สารเคมี	ติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานให้ครอบคลุมสินค้าเกษตรในพื้นที่								
โครงการส่งเสริมและพัฒนาระบบการปลูกพืชด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่	ส่งเสริมและพัฒนาระบบการปลูกพืชด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่	เกษตรกรในพื้นที่จำนวน 20 ราย	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	เกษตรกรสามารถปลูกพืชด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่เพิ่มขึ้นร้อยละ 10	สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่
โครงการ Zero-Waste Agriculture	ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ประโยชน์ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อให้เกิดความสมดุลของระบบนิเวศ เป็นการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสำหรับเป็นฐานการผลิตภาคการเกษตรอย่างยั่งยืนในอนาคต	เกษตรกรในพื้นที่จำนวน 50 ราย	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรลดลงร้อยละ 20	สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่
โครงการ Green	ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรสู่	เกษตรกรใน	2565	2565	2565	100,000.-	100,000.-	เกษตรกรสามารถผลิต	สำนักงาน

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิต ของ โครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI) และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
			2566	2567	2568	2569	2570		
Economy in Agriculture	ความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับสถานการณ์ต้องการพืชอาหารปลอดภัยเนื่องจากการทุกคนเริ่มตื่นตัวและตระหนักเรื่องสุขภาพและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้น	พื้นที่จำนวน 50 ราย						สินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20	เกษตรอำเภอผักไห่
โครงการส่งเสริมและพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรออนไลน์	ส่งเสริมและพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรออนไลน์	วิสาหกิจชุมชนบ้านนาคูร่วมใจพัฒนา	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	เกษตรกรสามารถจำหน่ายสินค้าผ่านตลาดออนไลน์เพิ่มขึ้นร้อยละ 3	สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่

ยุทธศาสตร์ชาติที่ 2 : ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3: สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว

กลยุทธ์กรมส่งเสริมการเกษตรที่ 2 : ส่งเสริมการผลิตและการจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

ยุทธศาสตร์จังหวัดที่ 1 : พัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวและบริการ สู่มาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ 3: ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการประชาสัมพันธ์เชิงรุกด้านการท่องเที่ยว

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิต ของ โครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI) และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
			2566	2567	2568	2569	2570		
โครงการส่งเสริม และพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวเชิง เกษตร	เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตร	พื้นที่มี แหล่ง ท่องเที่ยว เชิงเกษตร 1 จุด	100,000.-	100,000.-	100,000.-	200,000.-	200,000.-	พื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตร จำนวน 1 จุด	สำนักงาน เกษตร อำเภอฝักไถ่

ยุทธศาสตร์ชาติที่ 2 : ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5: พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

กลยุทธ์กรมส่งเสริมการเกษตรที่ 2 : ส่งเสริมการผลิตและการจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

ยุทธศาสตร์จังหวัดที่ 3 : พัฒนาภาคการผลิต การค้าและบริการ โดยใช้นวัตกรรม และภูมิปัญญาที่สร้างสรรค์

กลยุทธ์ที่ 1: ส่งเสริมเกษตรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับกระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อาทิ เกษตรปลอดภัย (GAP) เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน และเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI) และ ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
			2566	2567	2568	2569	2570		
โครงการก่อสร้าง โรงเรียนแปรรูป	จัดสร้างโรงเรียนแปรรูปตามมาตรฐาน อย.	วิสาหกิจชุมชน ฟาร์มเห็ดวราปภา	250,000.-	300,000.-				โรงเรียนแปรรูป	สำนักงาน เกษตร อำเภอผักไห่

ยุทธศาสตร์ชาติที่ 5 : ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1: สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว

กลยุทธ์ : อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ

ยุทธศาสตร์จังหวัดที่ 2 : พัฒนาเมืองและชุมชนให้น่าอยู่

กลยุทธ์ที่ 4: จัดเตรียมระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการทางสังคม ให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงและเพียงพอกับความต้องการของประชาชน

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI) และ ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
			2566	2567	2568	2569	2570		
โครงการบ่อน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรพลังงานแสงอาทิตย์	เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลจากพลังงานแสงอาทิตย์มาใช้ในการเกษตร	บ่อน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรพลังงานแสงอาทิตย์ จำนวน 5 จุด	100,000-	100,000-	100,000-	200,000-	200,000-	มีบ่อน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรพลังงานแสงอาทิตย์ จำนวน 5 จุด	สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่
โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร หมู่ที่ 8	เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 1 จุด	100,000-	100,000-	100,000-	100,000-	100,000-	มีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 1 จุด	สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่
โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรหมู่ที่ 8	เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 1 จุด	100,000-	100,000-	100,000-	100,000-	100,000-	มีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 1 จุด	สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่
โครงการพัฒนาลำคลองธรรมชาติ	เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 1 จุด	200,000-	200,000-	200,000-	200,000-	200,000-	มีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 1 จุด	สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่

บรรณานุกรม

- สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน. 2548. มหัตศจรรย์พันธุ์ดิน. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพฯ
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2553. กลุ่มชุดดิน 62 https://www.ddd.go.th/thaisoils_museum/62_soilgroup/sgr_lowland/sgr_02.htm. สืบค้นวันที่ 2 กรกฎาคม 2567
- กองวิจัยและพัฒนาการจัดการดิน. มปป. การจัดการดิน. https://www.ddd.go.th/Web_Soil/acid.htm. สืบค้นวันที่ 6 กรกฎาคม 2567
- ระบบสารสนเทศการผลทางการเกษตร <https://production.doae.go.th/> สืบค้นวันที่ 6 กรกฎาคม 2567
- ระบบ agri-map <https://agri-map-online.moac.go.th/> สืบค้นวันที่ 6 กรกฎาคม 2567

ภาคผนวก

1. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กิจกรรมพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันสินค้าเกษตรแปรรูป)

หลักการและเหตุผล

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการสร้างมูลค่าเพิ่มในภาคเกษตร ซึ่งได้แก่การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร ด้วยการใช้ภูมิปัญญาในการแปรรูป ส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาพัฒนาต่อยอดสินค้าเกษตรขั้นต้นให้เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าสูง ทำให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร แผนย่อยเกษตรแปรรูป กำหนดค่าเป้าหมายในช่วงปี 2566 – 2570 ให้มีอัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์เฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 4 จากรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2565 พบว่าสถานการณ์ในช่วง พ.ศ. 2561 – 2565 ภาพรวมของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ของประเทศไทยมีการขยายตัวเล็กน้อย เฉลี่ยเพียงร้อยละ 1.04 ต่อปี แสดงให้เห็นว่าสถานการณ์บรรลุเป้าหมายยังอยู่ในระดับวิกฤต ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ให้มีการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าเกษตรด้วยการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะช่วยยกระดับรายได้ให้กับภาคการเกษตรตลอดจนเสริมสร้างให้ภาคการเกษตรมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง

การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนซึ่งเป็นสถาบันเกษตรกรที่เกิดจากคนในชุมชน โดยการเพิ่มศักยภาพด้านการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป ได้แก่ การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนให้มีความหลากหลาย มีคุณภาพมาตรฐาน ปลอดภัยต่อผู้บริโภค และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ทำให้สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ช่วยยกระดับรายได้ภาคการเกษตรในชุมชน และส่งผลให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติได้ จากผลการดำเนินงานส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในปี 2564 ได้รับงบประมาณ จำนวน 9,436,700 บาท ดำเนินการใน 154 วิสาหกิจชุมชน พบว่า รายได้รวมของวิสาหกิจชุมชนเพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ คิดเป็นร้อยละ 19.72 (รายได้รวมทั้งหมดเพิ่มขึ้น 9,562,127 บาทต่อปี) และในปี 2565 ได้รับงบประมาณ จำนวน 5,859,300 บาท ดำเนินการใน 154 วิสาหกิจชุมชน พบว่า วิสาหกิจชุมชนรายได้รวมของวิสาหกิจชุมชนเพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ คิดเป็นร้อยละ 35.78 (รายได้รวมทั้งหมดเพิ่มขึ้น 12,069,532 บาทต่อปี) เมื่อเทียบกับก่อนเข้าร่วมโครงการฯ เห็นได้ว่ารายได้หลังเข้าร่วมโครงการฯ ของวิสาหกิจชุมชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่องใน 2 ปีที่ผ่านมา ดังนั้น เพื่อให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตผลทางการเกษตรอย่างเป็นระบบ จึงจำเป็นต้องมีการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรอย่างต่อเนื่อง โดยสนับสนุนปัจจัยการผลิต วัสดุอุปกรณ์ทั้งในการพัฒนากระบวนการแปรรูปเพื่อให้ได้มาตรฐาน และวัสดุในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อสามารถแข่งขันได้ในเชิงธุรกิจ รวมทั้งการเพิ่มองค์ความรู้และการพัฒนาทักษะในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งจะช่วยยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนให้สามารถเข้าสู่ตลาดและแข่งขันได้ในเชิงธุรกิจ ส่งผลให้วิสาหกิจ

ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรแปรรูป นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาทักษะด้านการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปให้กับวิสาหกิจชุมชน
2. เพื่อพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ หรือคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูปให้กับวิสาหกิจชุมชน

เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

วิสาหกิจชุมชนในตำบลหนองน้ำใหญ่ จำนวน 6 แห่ง ๆ

กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

1. พัฒนาทักษะวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป จำนวน 6 แห่ง

สำนักงานเกษตรอำเภอสำรวจสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีความสนใจเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร และคัดเลือกตามคุณสมบัติที่กำหนด โดยจัดทำแผนความต้องการการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชน ทางด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ด้านพัฒนากระบวนการแปรรูปด้านพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน ด้านพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ตัวแทน กลุ่มละ 10 ราย

จัดทำแผนความต้องการการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชน ทางด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ด้านพัฒนากระบวนการแปรรูป ด้านพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน ด้านพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น ตามแผนความต้องการการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชน (แบบฟอร์ม 1)

สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดอบรม/ดูงานพัฒนาทักษะ 1 ครั้ง จำนวน 3 วัน ด้านการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปที่สอดคล้องกับแผนความต้องการการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชน เช่น การพัฒนากระบวนการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าโดยใช้การตลาดนำการผลิต การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การควบคุมคุณภาพมาตรฐานและการตลาดยุคใหม่ เป็นต้น พร้อมทั้งทบทวนแผนความต้องการการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชน ให้กับวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการฯ พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการจัดอบรมพัฒนาทักษะวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป (แบบฟอร์ม 2)

2. พัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปให้กับวิสาหกิจชุมชน จำนวน 6 แห่ง

จัดสรรงบประมาณการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูป ตามแผนความต้องการการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชน

สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูป ดังนี้

- (1) สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปให้กับวิสาหกิจชุมชน จำนวน 6 แห่ง ตามแผนความต้องการการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชน ทั้งนี้ การพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปให้ดำเนินการตามระเบียบของทางราชการอย่างเคร่งครัด

(2) สำนักงานเกษตรอำเภอจัดทำรายงานผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (แบบฟอร์ม 3)

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ 2567 – 2570

แผนปฏิบัติงาน

โครงการ/กิจกรรม	สถานที่ดำเนินงาน	ปริมาณงาน	ปี พ.ศ.					หน่วยดำเนินงาน	หมายเหตุ
			2567	2568	2569	2569	2570		
1. พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันสินค้าเกษตรแปรรูป	สำนักงานเกษตรอำเภอฝักไถ่	6 แห่ง (60 ราย)							
1.1 พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป		60ราย	←				→	สนง.กอ. ฝักไถ่	
1.2 พัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชน		6 แห่ง	←				→		
2. กิจกรรมติดตามและประเมินผลโครงการ		6 แห่ง	←				→	สนง.กอ. ฝักไถ่	

งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ จำนวน 200,000 บาท

ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

- ผลผลิต (output) : วิสาหกิจชุมชนได้รับการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูป จำนวน 6 แห่ง
- ผลลัพธ์ (outcome) : จำนวนวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปมีรายได้เพิ่มขึ้น

ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 (เปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ)

ตัวชี้วัด

- เชิงปริมาณ

-วิสาหกิจชุมชน 6 แห่ง ได้รับการสนับสนุนด้านการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูป

-จำนวนวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปมีรายได้เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 (เปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ)

- เชิงคุณภาพ

ผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนมีมูลค่าเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 4

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- สินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการพัฒนาภายใต้โครงการฯ มีมูลค่าเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 4
- สินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนมีความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค
- วิสาหกิจชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรแปรรูปที่ได้รับการพัฒนา

รายละเอียดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร
กิจกรรมพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันสินค้าเกษตรแปรรูป (งบอบรม)

ที่	อำเภอ	เป้าหมาย (ราย)	งบดำเนินงาน (บาท)
1	ผักไห่	60	38,000
รวมทั้งหมด		60	38,000

- หมายเหตุ : 1. ค่าอาหารกลางวัน 100 บาท/มื้อ
2. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม 35 บาท/มื้อ
3. ค่าวิทยากร
- ภาคราชการ 600 บาท/ชั่วโมง
- ภาคเอกชน 1,200 บาท/ชั่วโมง
4. วัสดุ อุปกรณ์ประกอบการอบรม
- จัดซื้อ เช่น กระดาษ A4 ปากกา ปากกาเคมี กระดาษบุฟุ่ แฟ้มกระดุม สมุด เป็นต้น
- จ้างเหมาจัดทำเอกสารประกอบการอบรม
5. วัสดุ อุปกรณ์ประกอบการสาธิต

รายละเอียดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร
กิจกรรมพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันสินค้าเกษตรแปรรูป (งบพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า)

ที่	อำเภอ	เป้าหมาย (แห่ง)	งบดำเนินงาน (บาท)
1	ผักไห่	6	162,000
รวมทั้งหมด		6	162,000

2. โครงการฝึกอบรมความรู้การป้องกันศัตรูพืชแบบผสมผสาน

ชื่อโครงการ ฝึกอบรมความรู้การป้องกันศัตรูพืชแบบผสมผสาน

ผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองน้ำใหญ่

หลักการและเหตุผล

ในการทำการเกษตรโดยเฉพาะการปลูกพืช ปัญหาที่เกษตรกรต้องพบอยู่เป็นประจำคือการเข้าทำลายของศัตรูพืช ทำให้เกษตรกรต้องหาวิธีป้องกันและกำจัด ส่งผลให้เกษตรกรต้องเพิ่มต้นทุนในการผลิต ในการป้องกันกำจัด เกษตรกรมักต้องการความสะดวกและรวดเร็วในการทำลายศัตรูพืช ซึ่งเป็นผลเสียต่อสุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภค ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชเกษตรกรควรใช้วิธีปฏิบัติแบบผสมผสานเพื่อลดต้นทุนการผลิต และรักษาสภาพแวดล้อม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อลดการใช้สารเคมีของเกษตรกร
2. ลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร
3. เพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร
4. ลดสารพิษตกค้างในสิ่งแวดล้อม และสร้างความปลอดภัยให้กับเกษตรกรและผู้บริโภค
5. เกิดวิทยากรกระบวนการในชุมชน

เป้าหมายการดำเนินงาน

ดำเนินการในกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชหมู่บ้านละ 5 คน ใน 11 หมู่บ้าน รวม 55 คน/ปี

พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ 1 – 11 ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ 2567 – 2570

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. คัดเลือกเกษตรกรหมู่บ้านละ 5 คน ใน 11 หมู่บ้าน รวม 55 คน
2. จัดฝึกอบรมการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร ปีละ 55 คน
3. ติดตามและประเมินผล

วิธีการดำเนินงาน

1. คัดเลือกเกษตรกรหมู่บ้านละ 5 คน ใน 11 หมู่บ้าน รวม 55 คน
2. จัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้การกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน
3. ติดตามและประเมินผล

การบริหารโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

- คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองน้ำใหญ่
- สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่
- เทศบาลตำบลลาดชะโด

งบประมาณวัสดุ , อุปกรณ์ / แผนการใช้เงิน

ขอรับการสนับสนุนจากเทศบาลตำบลลาดชะโด เป็นเงิน 10,245.-บาท

แผนการใช้เงิน

1. ค่าอาหารและเครื่องดื่มในการจัดฝึกอบรม
 - ค่าอาหารกลางวัน 55 คน ๆ ละ 50 บาท จำนวน 1 มื้อ เป็นเงิน 2,750.-บาท
 - ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม 25 บาท 55 คนจำนวน 2 มื้อ
เป็นเงิน 2,750.- บาท
2. ค่าตอบแทนวิทยากรชั่วโมงละ 600 บาท 1 คน 6 ชั่วโมง เป็นเงิน 3,600.-บาท
3. ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการจัดฝึกอบรม
 - ปากกาลูกกลิ้ง 55 ด้าม ๆ ละ 5 บาท เป็นเงิน 275.-บาท
 - แผ่นใสชนิดถ่ายเอกสาร จำนวน 20 แผ่น ๆ ละ 10 บาท เป็นเงิน 200.-บาท
 - กระดาษ A 4 ขนาด 80 แกรม 1 รีม ๆ ละ 120 บาท เป็นเงิน 120.-บาท
 - ค่าแฟ้มเจาะ จำนวน 55 แฟ้ม ๆ ละ 10 บาท เป็นเงิน 550.-บาท

ผลตอบแทนของโครงการ / กิจกรรม

1. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช
2. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการสามารถปฏิบัติและแนะนำเกษตรกรผู้สนใจรายอื่นต่อไป
3. ลดต้นทุนการผลิตการเกษตรของเกษตรกร
4. เพิ่มรายได้แก่เกษตรกร
5. ลดปัญหาสารพิษตกค้างในผลผลิตการเกษตรและสภาพแวดล้อม

3. โครงการฝึกอบรมความรู้การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศการเกษตรแก่เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองน้ำใหญ่

ชื่อโครงการ ฝึกอบรมความรู้การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศการเกษตรแก่เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองน้ำใหญ่

ผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองน้ำใหญ่

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันการประกอบอาชีพด้านการเกษตร มีการแข่งขัน ในด้านคุณภาพผลผลิต ต้องตรงกับความต้องการของผู้บริโภคและผู้บริโภค ด้านการผลิตสินค้าเกษตร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อเกษตรกรผู้ผลิต การนำความรู้ในหลักวิชาการจากหน่วยงานต่าง ๆ และทักษะของเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จ ในการทำการเกษตรด้านพืช ไร่ ไม้ และปศุสัตว์มาศึกษาและปฏิบัติตามเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกษตรกรลดเวลาในการทดสอบด้วยตนเองส่งผลให้เกษตรกรประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรได้เร็วขึ้น

ในยุคแห่งเทคโนโลยีระบบสารสนเทศก้าวไกลการค้นคว้าและสืบค้นข้อมูลจากระบบสารสนเทศสามารถสืบค้นได้ในทุกช่วงเวลา ทำให้เกษตรกรและผู้สนใจสามารถค้นหาข้อมูลได้อย่างไม่จำกัด ทั้งนี้ต้องรู้จักวิธีการเข้าถึงข้อมูลนั้น ๆ เพื่อ เป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล มีช่องทางในการสืบค้นข้อมูลได้ จึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้นเพื่อให้เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์ ฯ สามารถสืบค้นข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศด้วยตนเองได้ และโดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เปิดให้บริการระบบอินเทอร์เน็ตตำบล ให้บริการการสืบค้นข้อมูลด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนในท้องถิ่น จึงเป็นโอกาสที่เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์จะไม่ใช้ประโยชน์จากการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติและถ่ายทอดแก่เกษตรกรรายอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์มีความรู้ในการสืบค้นข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศ
2. เพื่อพัฒนาเกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์ ฯ ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
3. เพื่อให้เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์ ฯ ใช้ประโยชน์จากโครงการอินเทอร์เน็ตตำบลขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
4. เพื่อให้เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์นำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติและสามารถแนะนำเกษตรกรรายอื่นได้
3. เพื่อเพิ่มแหล่งข้อมูลความรู้การเกษตรแก่เกษตรกร

เป้าหมายการดำเนินงาน

ดำเนินการ ฝึกอบรมเกษตรกร และคณะกรรมการศูนย์ ฯ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 20 ราย/ปี

พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ 1 - 11 ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ 2567 – 2570

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. คัดเลือกเกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์ ฯ จำนวน 20 ราย/ปี เข้ารับการอบรม
2. จัดฝึกอบรมความรู้ การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศแก่เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์ฯ ปีละ 20 คน
3. ติดตามและประเมินผล/รายงานผลการปฏิบัติงาน

วิธีการดำเนินงาน

1. คัดเลือกเกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์ ฯ จำนวน 20 คน
2. จัดฝึกอบรมความรู้ การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศแก่เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์ฯ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองน้ำใหญ่ จำนวน 20 คน จำนวน 2 วัน/ครั้ง/ ปี
3. ติดตามและประเมินผล/รายงานผลการปฏิบัติงาน

การบริหารโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

- คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองน้ำใหญ่
- สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่
- เทศบาลตำบลลาดชะโด

งบประมาณวัสดุ , อุปกรณ์ / แผนการใช้เงิน

ขอรับการสนับสนุนจากเทศบาลตำบลลาดชะโด เป็นเงิน 13,820.-บาท

แผนการใช้เงิน

1. ค่าอาหารและเครื่องดื่มในการจัดฝึกอบรม
 - ค่าอาหารกลางวัน 20 คน ๆ ละ 50 บาท จำนวน 2 มื้อ เป็นเงิน 2,000.-บาท
 - ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม มื้อละ 20 บาท 50 คน จำนวน 4 มื้อ เป็นเงิน 2,000.- บาท
2. ค่าตอบแทนวิทยากร ชั่วโมงละ 600 จำนวน 1 คน 12 ชั่วโมง เป็นเงิน 7,200.-บาท
3. ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอบรม
 - ปากกาลูกลื่น 20 ด้าม ๆ ละ 5 บาท เป็นเงิน 100.-บาท
 - กระดาษ A 4 ขนาด 80 แกรม 6 รีม ๆ ละ 120บาท เป็นเงิน 720.-บาท
 - ค่าแฟ้มเจาะ จำนวน 20 แฟ้ม ๆ ละ 40 บาท เป็นเงิน 800.-บาท
 - ค่าถ่ายเอกสาร จำนวน 1,000 แผ่นๆละ1 บาท เป็นเงิน 1,000.-บาท

ผลตอบแทนของโครงการ / กิจกรรม

1. เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลมีความรู้ในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศการเกษตรทางระบบอินเทอร์เน็ต
2. เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลที่ผ่านการฝึกอบรมมีความรู้และสามารถแนะนำเกษตรกร รายอื่นให้สามารถสืบค้นข้อมูลการเกษตรผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้ เกิดวิทยากรกระบวนการในชุมชน
3. เกิดวิทยากรในชุมชนที่สามารถแนะนำเกษตรกรรายอื่นได้
4. ลดต้นทุนในการผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรลงและผลผลิตมีคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้บริโภคและผู้บริโภค

4. โครงการจัดการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

3.1 ผู้รับผิดชอบ

- คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
- เทศบาลตำบลลาดชะโด อำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- สำนักงานเกษตรอำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.2 หลักการและเหตุผล

ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรได้มีการถ่ายโอนภารกิจของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตามหลักการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อเป็นการดำเนินการของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการ การทำงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์ ในระดับตำบล เพื่อเป็นการบริการในการจัดเก็บข้อมูลด้านการเกษตร ประชาสัมพันธ์การเกษตร และช่วยเหลือภัยธรรมชาติ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล อบรมถ่ายทอดความรู้ ตามแผนพัฒนา

ดังนั้น คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จึงได้เสนอโครงการจัดการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อดำเนินการพัฒนาอาชีพการเกษตรระดับตำบล

3.3 วัตถุประสงค์

- เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์บริการฯ
- เพื่อจัดหาวัสดุสำนักงาน ในการดำเนินการให้บริการและพัฒนาเกษตรกร

3.4 เป้าหมาย

ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรแก่เกษตรกร หมู่ 1 – 11

3.5 พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ 1 - 11

3.6 ระยะเวลาการดำเนินการ

ปีงบประมาณ 2567 – 2570

3.7 แผนการดำเนินการ

- จัดประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการฯ
- จัดหาวัสดุสำนักงาน และวัสดุโฆษณาเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ ทางวิชาการ
- ให้บริการเกษตรกรที่มาติดต่อที่ศูนย์บริการฯ จัดเก็บข้อมูลการเกษตร
- ประเมินผล

3.8 งบประมาณ/ วัสดุ/ อุปกรณ์/ แผนการใช้เงิน

งบประมาณดำเนินการ รวม 45,800 บาท

- ขอรับการสนับสนุนจากเทศบาลตำบลลาดชะโด

แผนการใช้จ่ายเงิน

- ค่าตอบแทนในการจัดเสวนาความรู้ให้กับคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ
14 คน x 100 บาท x 12 ครั้ง เป็นเงิน 16,800 บาท
- ค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯ
2 คน x 1,000 บาท x 12 ครั้ง เป็นเงิน 24,000 บาท
- ค่าวัสดุสำนักงาน / วัสดุโฆษณาและเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ นิทรรศการวิชาการ
เป็นเงิน 5,000 บาท

ผลตอบแทนโครงการ/กิจกรรม

- เพื่อเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์ฯในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรของตำบล
- เพื่อให้เกษตรกรมีการพัฒนาอาชีพทางการเกษตร
- เกษตรกรได้รับ ข่าวสาร ข้อมูลความรู้ด้านการเกษตรได้อย่างทั่วถึงและทันเหตุการณ์

5. โครงการฝึกอบรมความรู้การจัดทำแปลงพันธุ์ข้าว

ชื่อโครงการ ฝึกอบรมความรู้การจัดทำแปลงพันธุ์ข้าว

ผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองน้ำใหญ่

หลักการและเหตุผล

การทำการเกษตรโดยเฉพาะการทำนาปลูกข้าว ปัจจัยหลักที่จะทำให้เกษตรกรประสบผลสำเร็จคือ พันธุ์ข้าว นับได้ว่าเป็นปัจจัยหลักในการผลิตที่สำคัญมาก ใช้ข้าวพันธุ์ดีในการเพาะปลูก จะส่งผลให้ได้รับผลตอบแทนที่สูงและสามารถใช้เป็นพันธุ์ข้าวในการเพาะปลูกในฤดูกาลต่อไปได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรมีข้าวพันธุ์ดีไว้เพาะปลูก จึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้นมาเพื่อที่เกษตรกรจะได้นำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติ และเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรรายอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ในการจัดทำแปลงพันธุ์ข้าว
2. เพื่อให้มีแหล่งผลิตข้าวพันธุ์ดีในชุมชน และเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้
3. เพิ่มรายได้แก่เกษตรกรและนำไปปฏิบัติตลอดจนแนะนำเกษตรกรรายอื่น
4. ลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร
5. ปฏิบัติตามนโยบายของทางราชการ

เป้าหมาย

ดำเนินงานในท้องที่หมู่ที่ 1 – 11 ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 1 แปลง 5 ไร่/ปี

พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ดำเนินการในท้องที่ ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระยะเวลา

ปีงบประมาณ 2567 – 2570

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. คัดเลือกเกษตรกรหมู่ละ 5 ราย รวม 55 ราย และคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการแปลงละ 5 ไร่/ปี
2. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
3. ดำเนินงานจัดทำแปลงเรียนรู้
4. ติดตาม/ประเมินผล

วิธีการดำเนินงาน

1. คัดเลือกเกษตรกรหมู่บ้านละ 5 ราย รวม 11 หมู่บ้าน รวม 55 ราย
2. คัดเลือกพื้นที่ดำเนินการ แปลง 5 ไร่/ปี
3. ถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ และฝึกปฏิบัติจำนวน 6 ครั้ง
 - การเตรียมพื้นที่/การคัดเมล็ดพันธุ์
 - การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน
 - การปฏิบัติดูแลรักษา
 - การใช้ปุ๋ยในนาข้าว
 - การตัดข้าวปน
 - การเก็บเกี่ยว/คัดเมล็ดพันธุ์/การเก็บรักษา/ทดสอบความงอก
4. การติดตามและประเมินผล/รายงานผลการปฏิบัติงาน

การบริหารโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

- คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองน้ำใหญ่
- สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่
- เทศบาลตำบลลาดชะโด

งบประมาณวัสดุ อุปกรณ์ / แผนการใช้เงิน

งบประมาณการดำเนินการ

ขอรับการสนับสนุนจากเทศบาลตำบลลาดชะโด เป็นเงิน 58,000.-บาท

แผนการใช้เงิน

1. ค่าอาหารและเครื่องดื่มในการจัดฝึกอบรม
 - ค่าอาหารกลางวัน 55 คน ๆ ละ 50 บาท จำนวน 6 มื้อ เป็นเงิน 16,500.-บาท
 - ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม มื้อละ 25 บาท 55 คน จำนวน 12 มื้อ เป็นเงิน 16,500.-บาท
2. ค่าตอบแทนวิทยากร ชั่วโมงละ 600 บาท วันละ 6 ชั่วโมง 6 วัน จำนวน 1 คน เป็นเงิน 21,600 บาท
3. ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการจัดฝึกอบรม
 - สมุดเบอร์ 2 จำนวน 55 เล่ม ๆ ละ 25 บาท เป็นเงิน 1,375.-บาท
 - ปากกาลูกลื่น 55 ด้าม ๆ ละ 5 บาท เป็นเงิน 275.-บาท
 - กระดาษบุรุษ 50 แผ่น ๆ ละ 5 บาท เป็นเงิน 250.-บาท
 - ปากกาเคมี 50 ด้าม ๆ ละ 12 บาท เป็นเงิน 600.-บาท
 - ค่าถ่ายเอกสารจำนวน 900 แผ่น ๆ ละ 1 บาท เป็นเงิน 900 บาท

ผลตอบแทนของโครงการ / กิจกรรม

1. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ในการจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี
2. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการสามารถปฏิบัติและแนะนำเกษตรกรผู้สนใจให้นำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง
3. เป็นแหล่งผลิตเมล็ดข้าวพันธุ์ดีไว้ใช้ในชุมชนและเป็นแหล่งจำหน่ายเมล็ดพันธุ์แก่พื้นที่ใกล้เคียง
4. เพิ่มรายได้และลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร
5. เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชนโดยชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ

6. โครงการฝึกอบรมความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ด้านการเกษตร

ชื่อโครงการ โครงการฝึกอบรมความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ด้านการเกษตร

ผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองน้ำใหญ่

หลักการและเหตุผล

ในสภาวะปัจจุบันการทำการเกษตร เกษตรกรยังคงใช้สารเคมีในการเพิ่มผลผลิตและป้องกันกำจัดศัตรูพืช ซึ่งส่งผลให้สิ่งแวดล้อมวิทยา บริเวณแหล่งผลิตเปลี่ยนแปลงไปและทำลายความสมดุลของระบบนิเวศวิทยา รวมทั้งก่อให้เกิดแหล่งกำเนิดมลพิษ ซึ่งส่งผลต่อสภาพแวดล้อม หากไม่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนด้านการเกษตร จะส่งผลให้สิ่งแวดล้อมวิทยา บริเวณแหล่งผลิตด้านการเกษตรเสียหายและกระทบต่อสภาวะแวดล้อมโดยรวมของชุมชน ดังนั้นการที่เกษตรกรในชุมชนได้รับความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านการเกษตรจะช่วยให้สภาพแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น

วัตถุประสงค์

1. ถ่ายทอดความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนด้านการเกษตรแก่เกษตรกร
2. ลดการใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
3. สร้างสภาวะสมดุลทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. ลดสารพิษตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร
5. อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติของศัตรูพืชในชุมชน
6. เกิดวิทยาการกระบวนการในชุมชน

เป้าหมายการดำเนินงาน

ดำเนินการถ่ายทอดความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนด้านการเกษตรแก่เกษตรกรปีละ 55 ราย

พื้นที่ดำเนินการ

ดำเนินการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรในท้องที่ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ 2567 – 2570

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. คัดเลือกเกษตรกรจำนวน 55 ราย/ปี
2. อบรมให้ความรู้ แก่ผู้เข้ารับการอบรม

วิธีการดำเนินงาน

1. จัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนด้านการเกษตร 55 ราย/ปี
2. ติดตามและประเมินผล

การบริหารโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

- คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองน้ำใหญ่
- สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่
- เทศบาลตำบลลาดชะโด

งบประมาณวัสดุ , อุปกรณ์ / แผนการใช้เงิน

ขอรับการสนับสนุนจากเทศบาลตำบลลาดชะโด เป็นเงิน 10,195.-บาท

แผนการใช้เงิน

1. ค่าอาหารและเครื่องดื่มในการจัดฝึกอบรม
 - ค่าอาหารกลางวัน 55 คน ๆ ละ 50 บาท จำนวน 1 มื้อ เป็นเงิน 2,750.-บาท
 - ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม มื้อละ 25 บาท 55 คน จำนวน 2 มื้อ เป็นเงิน 2,750.- บาท
2. ค่าตอบแทนวิทยากร ชั่วโมงละ 600 จำนวน 1 คน 6 ชั่วโมง เป็นเงิน 3,600.-บาท
3. ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอบรม
 - ปากกาลูกกลิ้ง 55 ด้าม ๆ ละ 5 บาท เป็นเงิน 305.-บาท
 - กระดาษ A 4 ขนาด 80 แกรม 2 รีม ๆ ละ 120 บาท เป็นเงิน 240.-บาท
 - ค่าแฟ้มเจาะ จำนวน 55 แฟ้ม ๆ ละ 10 บาท เป็นเงิน 550.-บาท

ผลตอบแทนของโครงการ / กิจกรรม

1. เกษตรกรผู้ผ่านการอบรมมีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนด้านการเกษตร
2. เกษตรกรผู้ผ่านการอบรมสามารถแนะนำเกษตรกรรายอื่นได้อย่างถูกต้อง
3. สภาพแวดล้อมของตำบลหนองน้ำใหญ่ดีขึ้น
4. ลดสารพิษตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรและในสิ่งแวดล้อมของตำบลหนองน้ำใหญ่
5. เกิดวิทยากรกระบวนการในชุมชน